

DONÁT JÁNOS FESTŐ MUNKÁSSÁGA, 1810–1832

Donát Jánosról* jelentősebb tudományos, vagy ismeretterjesztő mű eddig nem készült.¹ Az életmű iránt megnyilvánuló érdeklenség egyik oka lehet, — amely mind az osztrák, mind a magyar kutatásban jelentkezik — hogy Donát hatalmas munkásságában bizonyos színvonalbeli egyenetlenség mutatkozik, ami művészetét, legjobb bécsi kortársai, Martin van Meytens (1695–1770), Joseph Kreutzinger (1757–1829) és Heinrich Füger (1751–1818) mögé sorolja. Magyarországi tevékenységének feldolgozatlansága összefügg a felvilágosodás művészeteként megjelölt korszak kutatásának késésével is, mivel ez iránt csak az utóbbi évtizedekben mutatkozik intenzívebb érdeklődés.

A forrásmunkák közül a legtöbb és legjobban hasznosítható adatot Donátról Kazinczy Ferenc 22 kötetben kiadott levelezése tartalmazza.² Kazinczy minden levélben nagy lelkesedéssel ajánlja a festőt barátai figyelmébe és dicsérő szavakkal emlékezik meg mind jelleméről, mind művészetéről. Egy-egy kép kapcsán adódtak elvi nézeteltérések, de ez sohasem rontotta meg mindvégig tartós barátságukat. Kazinczy barátai is többségükben elismeréssel nyilatkoznak Donát műveiről, néhány esetben azonban olvashatunk ellenvéleményeket is, mint pl. Vitkovics Mihályét Horvát István és Kazinczy portréjáról.³ Ezek a levelek amellet, hogy számunkra értékes adatokat tartalmaznak egyben dokumentumai a művész és a közönség közötti kapcsolatoknak. Átalluk érzékelhető — a közel húsz esztendő át fogó időtartam következtében — a művészi ízlés változása, és a műalkotások iránti igény megnövekedése is. Néhány műre és azok származására vonatkozó adatot tartalmaz még Kazinczy *Pályám emlékezete* című munkája és az írásaiból *Pestre* címen megjelent összeállítás is.⁴

*Munkámat dr. Rózsa György tiszteletére ajánlom, akinek köszönettel tartozom támogatásáért, segítségéért, és azért a számos adatért, amellyel segítette mind a szöveg, mind az oeuvre-katalógus elkészítését. Munkám kezdetén — idestova 3 évtizeddel ezelőtt — alig 70 művet lehetett azonosítani a festő munkásságából, amely jelenleg több mint 200 művet számlál. A festmények java része Pest-Budán készült, és a képek többségéhez reprodukció, valamint a kiállításokat, és az irodalmi utalásokat is tartalmazó adatbázis csatlakozik, váltakozó mennyiségben.¹ Együttal szeretném megköszönni a Budapesti Történeti Múzeum vezetőségének és Szvoboda Dománszky Gabriella szerkesztő asszonynak, hogy munkám megjelenését segítették.

F. Oeser u. C. G. Geryser:

Johann Daniel Donat portréja

Papír, rézmetszet, körirata: Johann Daniel Donat, lent: ein Künstler
ehrlích, fromm, alt und kein Charlatan.

Das heißt auf deutsch, ein armer Mann.

Szépművészeti Múzeum Grafikai Gyűjtemény, lt.: 10.035

hogy több portrét készített Kazinczy megrendelésére róla magáról, és családjáról.⁸ A harmadik levél is ugyanez év november 16-án, Pesten keletkezett és Donáttól származik,⁹ ebből a már korábban említett képekre és újabb festményekre vonatkozó adatok mellett értesülünk Donát munkamódszeréről és a kópiakészítéssel kapcsolatos problémáiról is.¹⁰

A források között kiemelkedő helyet foglal el Michael Kunits 1824-ben, még Donát életében megjelent műve, amelyben pár olalon ismerteti a festő életrajzát és felsorolja legjelentősebb műveit.¹¹ A festő munkásságáról máig ez a legbővebb, és legteljesebb forrás, amelyben a részletes életrajz mellett a kortárs rajongásával ír Donát művészetéről. Az írás legértékesebb része a Donát művek elkészülési helyük szerinti felsorolása. Ebben a Bécsben készültek közül 35-öt, a pozsonyiak közül

Kazinczyval kapcsolatban elsőnek említendő az a három német nyelvű levél, amelyet Donát és felesége írt a költőnek.⁵ A levelek betekintést engednek mindennapi életükbe, értesülünk Donát munkamódszeréről és utazásairól, és fontos adatokat tudunk meg részben ismert, részben elpusztult, vagy lap pangó művekről. Az időben legkorábbi levél 1816. június 11-én kelt Pesten, és Marie Donát írta Kazinczynak.⁶ A levél végén az áll, hogy elkészült *Prónay bárónő* és *Telkey grófnő* portréja, valamint a Wesselényi báró által megrendelt *Osszián*. A második levelet Donát János írta 1816. október 3-án Pesten, és több érdekes adatot találunk benne áaira vonatkozóan: „...für ein kleines Bruststück, in der Grösse wie selbes von Hochderoselben Gemahlin zu 70 f., eben so im kleineren Format. Mit Stellung und Hände 90 f.”⁷ Megtudjuk továbbá, hogy Kámánházy váci püspök képmását készülni megfesteni, valamint,

hatot, a pestiekből pedig 64-et, összesen 106 művet említ. A kutatás során több sikeresen azonosítható volt. A festő alkotásainak száma — beleértve a sajátkezű kópiákat is — több százra tehető, a budapesti és külföldi magángyűjteményekből folyamatosan kerülnek elő, meghatározott, de a Kunits-féle jegyzékben nem szereplő munkák, és az oeuvre állandóan bővül.¹² E jegyzék azt is megmutatja, hogy Donát megrendelői milyen társadalmi osztályokból kerültek ki, milyen festői műfajokban dolgozott, és hol, mely városokban tartózkodott hosszabb ideig.

Végül a források csoportjában Franz Schams Pest városáról szóló leírása is szerepel, ebben a festők között megemlíti Donát nevét, valamint C. F. Nicolai német és svájci útleírását, amelyben említést tesz a tescheni képekről.¹³ A festő lakáscímeire vonatkozó adatokat tartalmaznak a korabeli utcajegyzékek, és neve többször olvasható a folyóiratokban is.¹⁴ A *Hasznos Mulatságok* 1824-es száma működéséről tudósít, halálhírét közli a *Tudományos Gyűjtemény*, valamint a *Hazai és Külföldi Tudósítások* 1830-as száma, amely egy szép nekrológban méltatja munkásságát.¹⁵ Ide sorolhatjuk még a Lipótvárosi Bazilika halálozási anyakönyveiben a Donátra és feleségére vonatkozó adatokat.¹⁶

Az oeuvre-katalógus összeállításában hasznomra voltak azok a kiadványok, amelyek Donát-festményekre vonatkozó adatokat és reprodukciókat tartalmaznak.¹⁷ Fontos forrást képeznek a *Tudományos Gyűjtemény* azon a számai, amelyek Donát képeiről készült metszetet közölnek, és a hasonló adatot tartalmazó egyéb sajtóorgánumok.¹⁸

A kutatás számára kiemelkedően hasznosnak bizonyultak azok az írások, amelyek a mű pusztá említésén kívül leírást és elemzést is adnak, mint Naményi Lajos adalékai, és azok, amelyek tudományos alapossággal készültek, mint Rózsa György e korszakkal foglalkozó cikkei, tanulmányai.¹⁹ Fontosak még azok a lexikonok is, amelyek életrajzi ismertetés nélkül, kizárólag egy-egy műre hivatkoznak, — mint a *Wurzbach*, vagy a *Magyar Irodalmi Lexikon*. A *Thieme-Becker* lexikonból ugyancsak tudomást szerezhethünk néhány, másutt nem említett kép létezéséről.

A két világháború közötti művészettörténeti kutatás — amely ezzel a korszakkal kevésbé foglalkozott — inkább csak egy-egy megjegyzés erejéig méltatta figyelemre Donát festészetét és azt is többnyire pejoratív megítéléssel. Szerény képességű, afféle „festő nagyiparosként” emlegette őt Genthon István és Petrovics Elek is.²⁰ Lyka Károlyé az érdem, hogy máig nélkülözhetetlen munkájában felhívta a kutatók figyelmét a korszakra, és több — addig alig ismert — kifestő munkásságára. Jóllehet Donát művészetét ő is csak „szürke középszerként” jellemzi, mégis sok értékes adatot közöl róla, és arról a korszakról amelyben élt.²¹ Donát és a korszak jelentőségére — a művészet és társadalom szemszögéből — Pogány Ö. Gábor hívta fel a figyelmet²², Zádor Anna pedig rámutatott művészetének barokk-klasszicista stílusváltást tükröző jellemvonására.²³ Stílusának átmeneti, a két nagy korszakot összekötő, folytonosságot biztosító jellegét emeli ki Garas Klára a 18. század festészetét tárgyaló munkájában.²⁴

Végezetül fontos forrást jelentettek azok a lexikonok, amelyek képekre vonatkozó adatokat tartalmaznak. Elsőként két múlt századi lexikont említünk, *Füssli* és *Bodenstein* munkáját, amelyek közül különösen az utóbbi tartalmaz egyedi és értékes

életrajzi adatokat.²⁵ A *Szendrei-Szentiványi lexikon* adatai megegyeznek ugyan a Kunits által közöltekkel, de kiegészíti egy tartalmas és hasznos irodalomjegyzék.²⁶ Lexikon-jellegű ismertetést ad Donátról Nagy Iván a magyarországi képzőművészetet bemutató sorozatában.²⁷ Az *Österreichisches Künstler*²⁸ és az *Österreichisches Biographisches Lexikon* pedig az osztrák művészettörténeti kutatás ide vonatkozó eredményeit tartalmazza.²⁹

A BÉCSI ÉVEK, 1744–1795

Donát munkásságának korszaka a felvilágosodás idejére esik, amely – mint tudjuk – a hatalomra törő polgárság ideológiája, az európai gondolkodás, művelődés és művészet történetében mélyreható változásokat hozott. Egyetemes jellegét a szellem szabadságának hirdetése, a tudásba vetett hit terjesztése adta meg, amellyel alapvetően megváltoztatta az addigi életformát, az emberek egymáshoz való viszonyát, és életszemléletét. Mind politikai, mind filozófiai, mind esztétikai téren igen eltérő, olykor szélsőséges irányzatok létrejöttét eredményezte. Ilyen volt a racionalizmust előnyben részesítő klasszicizmus, vagy a vele ellentétes, az érzelmekre építő szentimentalizmus és a romantika. Korszakunk és Donát életművének szempontjából fontos volt a német felvilágosodás gondolkodóinak, elsősorban Johann Joachim Winckelmannnak munkássága. Új szemléletet hozó eszméi, festőbarátai, Anton Raffael Mengs (1728–1779) és Adam Friedrich Oeser (1717–1799) segítségével (aki Donátról is készített metszetet) gyorsan népszerűvé váltak.

A hagyományőrző Bécsben – ahol 1730-tól 1770-ig meghatározó volt a barokk egyik utolsó nagy mestere, a svéd Martin van Meytens stílusa – a változás jelei késve, és kevésbé erőteljesen jelentkeztek. Heinrich Friedrich Füger, aki 1783-tól a bécsi akadémia másodigazgatójaként, 1795-től pedig vezetőjeként irányította évtizedekig a bécsi művészeti életet, a Winckelmann-Mengs kör tanítványa volt. Stílusa azonban, amely egyaránt egyesítette a francia és angol festészet elemeit, inkább a múltban gyökeredzett. Portréit érzelmes, kissé édeskés felfogás, a szépítésre való törekvés jellemezte. Stílusának könnyedebb, franciás vonást tükröző folytatója volt id. Johann Baptist Lampi, (1751–1830) és ifj. Johann Baptist Lampi (1775–1837) valamint Joseph Kreutzinger (1757 – 1829), akiknek művészetében – elsősorban a portrékon – az angol festészet elegáns, könnyed lírája fedezhető fel.

Donát János 1770–1812 között élt és dolgozott Bécsben és bár életrajzírói szerint kedvelt festő volt, nem tartozott az élvonalbeli művészek közé. Munkássága a korszak szempontjából azonban mégis figyelemreméltó, mert művein jól követhető a barokk stílusjegyek fokozatos háttérbeszorulása és a klasszicista vonások erősödése. Magyar szemszögből nézve pedig különösen fontos az életmű, hiszen közel húsz esztendőig tartó hazai működése egybeesik a polgári átalakulás egyik szakaszával, s így a polgári művészet kialakulásának kezdeteivel is.

Donát életrajzának felvázolását megnehezíti az a körülmény, hogy a szakirodalomban egy-egy évszám, vagy egy-egy esemény adatai eltérnek egymástól. Az első problémát mindjárt nevének ortográfiája jelenti, mivel hol Donát-ként, hol pedig Donáth-ként említik. Még a kortárs Schams is felváltva használja a két névváltozatot.³⁰ A kérdést eldönti Kazinczyhoz írott két levelének aláírása, valamint festményeinek szignatúrája, ahol minden esetben a Donat nevet olvashatjuk.³¹ A továbbiakban nevét Donát Jánosként fogjuk írni, követve az idegen származású, de Magyarországon meghonosodott művészek esetében a hagyományossá vált gyakorlatot.

Donát János (Johann Daniel Donat) 1744. december 22-én született Neuzellben. Születésének évszáma általában helyesen szerepel, eltérések vannak azonban a napot illetően.³² A keresztlevel ismeretének hiányában a legcélszerűbbnek látszik Bodenstein adatát elfogadni, mivel ő az egyetlen, aki a keresztlevelelre hivatkozik.³³ A helység nevének és pontos helyének megjelölése szintén problematikus. A legtöbb mű ugyanis Klosterneuzellként említi, és Niederlausitz területét jelöli meg. A térképen azonban ilyen helység nem található. A fent említett Neuzelle nevű község a Niederlausitzként megjelölt területtől északkeletre Frankfurt am Oder és Guben között, a mai német lengyel-határ közelében helyezkedik el.³⁴ Szülőhelye és a Kazinczyhoz írt német nyelvű levelei alapján tehát – egyenlőre bővebb adatok hiányában – Donátot német származásúnak tekintjük. E kérdésben ugyanis szintén eléggé eltérő vélemények olvashatóak. Halálózási anyakönyve szerint Szászországból származik, „ex Saxonía oriundus”.³⁵ Meller Simon sziléziainak, Szabó László morva származásúnak tartotta, de találkoztunk olyan feltevéssel is, hogy erdélyi volt.³⁶ Rexa Dezsőnél és Kósa Jánosnál olvassuk: „Donát két évtizedes itteni tartózkodása alatt annyira elmagyarosodott, hogy Kazinczy akinek egyébként is kedvelt piktora volt, erdélyi származásúnak tartotta.”³⁷ Rexa Dezső idézi is Kazinczy ide vonatkozó megjegyzését: „...miután ő hazánkat szépítette, nekünk őtet szabad magunkénak nézni.”³⁸ Ez azonban csak azt árulja el, hogy Donát tökéletesen beilleszkedett a magyar viszonyok közé, és nem azt, hogy erdélyi származású, s ezt a feltevést semmiféle egyéb adat nem erősítette meg.

Neuzelléből elkerülve elemi iskoláit és a gimnáziumot már Prágában végezte.³⁹ Azt, hogy miért került el még gyermekkorában szülőhelyéről, pontosan nem tudjuk, csak feltételezhetjük, hogy a család valamelyik tagja Prágában élt, hiszen Neuzelléhez Berlin és Drezda is jóval közelebb van, mint Prága. A gimnázium elvégzése után a Drezdától Északkeletre fekvő Kloster Mariensternben találjuk, ahol rajzolni tanult: „...fing er aus freyem Antriebe selbst an, sich der Zeichnungs Kunst zu widmen.”⁴⁰

1766-ban, 22 éves korában jelentkezett a bécsi képzőművészeti akadémiára. Nevével először 1766. július 24-én, majd ugyanez év szeptember 1-én találkoztunk.⁴¹ Az akadémián Johann Christian Brand (1722–1795), Kreutzinger, Meytens, Caspar Franz Sambach (1715–1795), Josef Fischer (1769–1822) és Franz Edmund Weirötter (1730–1771) voltak legfontosabb mesterei, s végül a történeti portré és a tájrajzi tagozatokon kapott képesítést.⁴² Kunits szerint már akadémiai éve alatt olyan tehetségesnek bizonyult, hogy Weirötter két képét kiállította a „Redouten-Saale”-ban.⁴³

Az akadémia elvégzése után 1770-ben Bécsben telepedett le. Kunits 35 Bécsben készült művét sorolja fel, s ezek közül három a császári és királyi udvari kamara meg-

bízásából készült a bécsi pénzverde számára.⁴⁴ A jegyzék ezeken kívül több életnagyságú uralkodóportrét és számos arisztokratát ábrázoló arcképet, és néhány vallásos témájú kompozíciót említ.⁴⁵

Sajnos ezek többsége ismeretlen, de azóta előkerült *II. József* egészalakos arcképe 1781-ből, amely jelenleg a párizsi Louvre gyűjteményében található. Az általunk ismert legkorábbi műve a ptuji (Szlovénia) kastélymúzeum *Ismeretlen nemest* ábrázoló portréja 1774-ből. A modell beállítása, a kissé elforduló törzs, a visszatekintő arcon a fény-árnyék játék, a barokk portréfestészet legjobb hagyományait követi.

Négy évvel később, 1778-ban készült *Mária Terézia gyászruhás portréja*. A festmény a császárnét, a reprezentatív barokk uralkodóportréktól eltérően, természeti környezetben, uralkodói jelvényei nélkül ábrázolja. Klasszicizáló vázával és kis puttoszobrocskával ékesített kertjében egy kőpadon ül, fejével a nézők felé fordulva. Igazi felvilágosodás-kori mű, mentes a barokk érzelmességétől és mozgalmasságától, inkább tartózkodó elegancia jellemzi. A téma megjelenésével gyakran találkozhatunk a Lotharingiai Ferenc halálát követő időszakban, így Blaschke János (1763–1833) metszetén, vagy a Szépművészeti Múzeum ismeretlen szerzőtől származó mellképén.⁴⁶

A 70-es években készült művei úgy látszik sikert hoztak Donát számára, mert 1779-ben Teschen városa megbízta a porosz-osztrák örökösödési háborút lezáró tescheni békekonferencia hét küldöttjének lefestésével.⁴⁷ A festményekhez valószínűleg Bécsben 1779. májusában készített skicceket, amelyekről Teschenben festette meg a végleges képeket.⁴⁸ A hét festmény azonos méretű, és az ábrázoltakat egyformán semleges háttér előtt, mellkép formában mutatja be, alul a személy nevét és rangját megjelölő felirattal. A képek egyike *Philipp Cobenzl grófot*, Ausztria küldöttjét ábrázolja, amelyről még ugyanebben az évben metszet is készült.⁴⁹

Donát minden valószínűség szerint visszatért Bécsbe, 1782-ben már itt készítette *Putnik Karloviczi* görög metropolita arcképét.⁵⁰ Életének és munkásságának e szakaszáról szerzett adataink eléggé hiányosak, annyit azonban tudunk Bodensteintől, hogy kétszer nősült. Első felesége Theresia Rössler, második felesége Susana Rieger volt.⁵¹ Ez utóbbi, a keresztnév különbözősége ellenére is azonos a Kazinczy által oly sokat és szeretettel emlegetett Marieval.⁵² Származásáról több alkalommal is ír leveleiben: „Nem hallgathatom el, hogy Donátnak Mulatten színű 26 esztendőes felesége a Duellumban elesett Herczeg Lichtenstein Károlynak szerelem-leánya, és hogy ez az asszony lélekben éppen oly szép, mint ábrázatában nem az.”⁵³ Házasságkötésükről szintén Kazinczy tudósít: „Így házasodik Donát is, s' felesége 28 esztendővel a '70 esztendőes ember mellett szépen él, mert általa imádtatik.”⁵⁴ A házasságkötés időpontját Kazinczy levelének dátuma alapján 1809-re tehetjük.⁵⁵

Bécsben készült művei közül jelentősnek mondható *Moritz Graf Dietrichstein* portréja, amely 1788-ban készült. A karakter megragadása festői előadásmóddal, és némi érzelmességgel párosul, amely Donát két kortársa, Angelica Kauffman (1741–1807) és Elisabeth Vigée-Lebrun (1745–1842) festőnők sajátja. A kép a gazdag és kiterjedt Dietrichstein család Karinthiából származó egyik tagját ábrázolja tizenhárom éves korában, aki később titkos tanácsosi rangot szerzett.⁵⁶

Donát e festői korszakáról jelenleg ismert művei alapján annyi állapítható meg, hogy a klasszicizáló és a barokk felfogás keveredése több művén is felfedezhető.

Donát még bécsi tartózkodása idején kapcsolatba került magyar főurakkal, Kunits számos művet sorol fel, amelyek Bécsben, magyar megrendelésre készültek. De a készülés idejéről nem tájékoztat, így Donát magyarországi kapcsolatainak kezdetét dátumszerűen meghatározni egyelőre nem tudjuk.⁵⁷ Ugyanakkor az újabb kutatások során előkerült néhány 1790-es években készült portré, és egy oltárkép, amelyeknek már tudhatóan magyar megrendelői voltak. Első magyar megrendelői között voltak a Wenckheim család tagjai, akiknek a 18. század elejétől kezdve Békés, Csongrád és Zaránd vármegyékben voltak birtokaik.⁵⁸ Kunits ugyanis külön cím alatt sorolja fel Pozsonyban készült hat művét, amelyek közül négyet a Wenckheim család számára festett.⁵⁹ A felsorolásban szerepel *Wenckheim bárónő* életnagyságú portréja, amely azonosnak látszik a gyulai Erkel Ferenc Múzeum tulajdonában levő arcképpel. A kép Garas Klára feltételezése szerint 1799-ben készült.⁶⁰ A festmény kvalitása némi visszaesést mutat, az ábrázolt tartása és arckifejezése merev, a kép színvilága fáradt, egészében véve élettelen, erőtlen alkotás. Stílusát tekintve igen közel áll a Johann Michael Millitz (1725–1779) által festett, a Wenckheimekkel rokon Harruckern bárónő egészalakos portréjához.⁶¹

Donát a pozsonyi tartózkodás után visszatért Bécsbe – erre Kazinczy is utal leveleiben – valamint néhány kép aláírása és dátuma is ezt jelzi, amelyek már szerepelnek az oeuvre-katalógusban. Kazinczy először 1806-ban Cserey Farkasnak írott levélében említi *Splényi Katalin* nevét: „Splényi Catonak tegnap egy igen szép munkájú képét láttam az öccsénél Vandernothenénál. Donát nevű festő dolgozta olajba olly nagyságra, mint ez a levélke papíros, melyre soraimat írom de oválban. Az ára 12 arany. Ha Bécsbe találsz menni felkeresd.”⁶²

Ettől kezdve megszaporodnak Donát magyar megrendelői. 1795-ben készült a nagykőrösi katolikus templom oltárképe *Szent László felajánlja a koronát Máriának a kunokkal vívott csatában* címmel, amelynek mozgalmas kompozíciója a barokk egyházi festészet formajegyeit hordozza. Néhány évvel később, az 1800-as évek elején, több egyházi megrendelést is kapott Bécsben. Így egy *Szent Ferenc* oltárképet készített Tatára 1806-ban, az Eszterházyaknak, amely feltehetően azonos a Kunits által említett képpel.⁶³ Ez a kompozíció sem tér el lényegesen a barokk szokásos formajegyeitől, de érezhető bizonyos változás. Pátosz és spirituális erő helyett inkább a realitásokra való törekvés jellemzi, ami a külsőségek hangsúlyozásában jut kifejezésre. Ugyanez érezhető az egy évvel később, 1807-ben Pápakovácsi számára készített *Szent Anna* oltárképen.⁶⁴ Az 1808-ban – feltehetően szintén magyar megrendelő számára festett – *Szent család* című alkotása pedig, zsúfolt kompozíciójával eltér a barokk transzcendentális felfogásától, helyette az érzelmek látványos kifejezése már a szentimentalizmus irányába mutat.

Donát munkásságában zömmel portrékat találunk. Az életművet kevés számú oltárkép és néhány mythológiai témájú kompozíció teszi változatosabbá, és ezek is nagyjából még végleges magyarországi letelepedése előtt készültek. Az 1809-ben festett *Hébe* című festményénél is feltételezhető a magyar, vagy legalábbis a magyar illetőségű megrendelő. A festmény „Barkfrieder” képtárában volt több más mythológiai

témájú képpel együtt, és valószínűleg innen került a Bajzáth családhoz, akiknek Donát szintén dolgozott.⁶⁵ A kép teljesen megegyezik Ignaz Unterberger (1742–1795) előtt festett *Hebe* című kompozíciójával. Ignaz Unterberger 1776-ban jött Cavalese-ből Bécsbe, ahol húsz éven keresztül a klasszicizmus és a barokk stílusjegyeit ötvöző sikeres oltárkép- és arcképfestőként működött. A legnagyobb sikert számára a *Hébe* hozta el, amelyet I. Ferenc császár nagy összegért vásárolt meg.⁶⁶ Donát minden valószínűség szerint a megrendelő kérésére másolta le Unterberger képét, mintahogy hasonló eset több is ismeretes életművében. 1816-ban készített egy *Osszián* című festményt, amelyet Wesselényi báró rendelt meg, és előképe feltehetően Francois Gérard (1770–1837) hasonló című festménye után készült másolat volt, esetleg John Godefroy (1771–1839) metszetének felhasználásával.⁶⁷

Mitológiai képei közül talán a legsikerültebb az 1810-ből származó *Vénusz*. Ennek előképe sir Joshua Reynolds (1723–1792) *Vénusz és a fuvolózó gyermek* című képe, illetve Joseph Collyer (1748–1827) erről készült metszete. Genthon István, aki megtalálta az előképet, így jellemzi Donát munkáját: „... másolata Reynolds egy képének, mely Joseph Collyer rézmetszetében lett népszerű (1786) ... A reynoldsi gáláns arc kövérkessé, nyárspolgárivá változott, bizonyítékaul annak, hogy az angol kapcsolatok merőben véletlenek...”⁶⁸ A három kompozíciót összevetve azt tapasztaljuk, hogy már Collyer is alkalmazott apróbb változtatásokat a metszeten. Ezek azonban nem voltak olyan gyökeresek, hogy lényegesen eltért volna a mintaképtől. Donát azonban olyan módosításokat eszközölt, amelyek a kép egész jellegét és stílusát megváltoztatták. A leelkedő Ámor eltűnik, amint Vénusz kacérsága is, – amely már Collyernél is enyhült valamelyest. A háttérret dús rózsalugassal és egy sziklával lezárja, és ezzel bensőséges, intim hatást ér el. A kép felfogása így azt a változást tükrözi, amelyet a puritánabb erkölcsi szemléletű polgári megrendelőréteg megjelenése okozott a mitológiai témájú képek stílusának alakulásában.

Donát magyarországi kapcsolatainak kezdetét jelzi még *Nádasdy Ferenc* 1810-ben készült életnagyságú, reprezentatív, a barokk portré összes kellékét felsorakoztató arcképe. Nádasdy Ferenc Fejér megyei főispán és altábornagy, majd horvátországi, szlavóniai és dalmáciai bán, 1783-ban meghalt. Erre utal a kép jobboldalán felül lévő felirat is.⁶⁹ A szekszárdi Béri Balogh Ádám Múzeum tulajdonában lévő *Ismeretlen férfit* ábrázoló arcképe érdekes adattal gyarapította magyarországi kapcsolataira vonatkozó ismereteinket.⁷⁰ A festmény a jelzés szerint 1811-ben Székesfehérváron készült, e szerint tehát Donát 1811-ben már itt járt, de egyelőre nem rendelkezünk bővebb adatokkal arra nézve, hogy le is telepedett volna. Erre vonatkozóan csak a következő évből 1812-ből olvashatunk adatokat, mindenekelőtt Kazinczy Ferenc leveleiben.

PESTI ÉS MAGYARORSZÁGI MŰKÖDÉSE, 1812–1820

Művészeti életünk szomorú képet mutatott a 18. század végén. Nem volt művészeti akadémiánk, és hiányoztak a nagyobb nyilvános közgyűjtemények és múzeumok. Jelentősebb magángyűjteménnyel rendelkeztek ugyan az Eszterházy hercegek, vagy

a Festetich grófok, de ezek Bécsben voltak, a nagyszzebeni Bruckenthal gyűjtemény pedig a rossz közlekedési viszonyok miatt nagyon kiesett az ország vérkeringéséből. Kazinczy Ferenc így jellemezte a helyzetet *Pályám emlékezete* című munkájában: „Hazámban még nincsenek kárpátus boltok, nincs alakló (sic!) akadémiánk, s nagyjainknak egyéb kell mint festés és rézmetszet. Az én honom pénztelen ország, a szép-mesterségek szeretete pedig pénzt kíván.”⁷¹

A művészeti ízlés alakulását jelentősen befolyásolja a századfordulón kialakulóban levő, de rendkívül heterogén összetételű polgári és értelmiségi réteg megjelenése. Az 1810-es évektől kezdődően a megrendelők között már nemcsak a főnemesség és a főpapság tagjait találjuk, hanem egyre nagyobb számban készül arckép a szerényebb igényű középnemesség, a jobb módú polgárság és a kialakulóban lévő értelmiség – írók, költők, jogászok, orvosok – képviselőiről is. Megjelenésük a művészeti ízlés alakulására jelentős befolyással van. Ők már a felvilágosodás szabadságot és egyenlőséget hirdető eszméit vallják magukénak, s életszemléletük középpontjában a földi ember áll. Ennek megfelelően alakul művészetfelfogásuk, amelyben egyre jelentősebb szerepet kap a racionalizmussal együtt járó egyszerűsödés. A művészi kifejezési formák érthetőbbé, világosabbá válnak az építészet, a szobrászat és a festészet területén egyaránt. A monumentális és sokszor patetikus túlzásokat tartalmazó barokk művek lassan háttérbe szorulnak és fokozatosan átadják helyüket a tartalmi és formai szempontból egyaránt újat jelentő alkotásoknak. A változás lassú folyamata rendkívül változatos művészeti helyzetképet eredményez, mivel az 1780–1830 közötti időszakban egymás mellett élve megtaláljuk a késő barokk, a koraklasszicista és a koraromantikus alkotásokat egyaránt.

A korszak vezető művészeti ágazata a grafika és a festészet, feltehetően a gazdaságilag még gyenge polgárság szerényebb anyagi lehetőségei miatt. A festészetben elsősorban a műfajok területén mutatkoztak a változás jelei, egyesek – mint a freskófestészet vagy az egyházi tematikájú képek – háttérbe szorultak, mások – így a tájképek, életképek, csendéletek, portrék – egyre népszerűbbek lettek. Schrött Erasmus (1755–1804) felvidéki, Petrich András (1765–1842) alpesi és hazai tájakat megörökítő sorozatai, Stock János Márton (1742–1800) Neuhauser Ferenc (1763–1836) erdélyi népeletképei, Hellma József (?–1842 után), valamint Szentgyörgyi János (1793–1860) csendéletei mutatják e műfajok terjedését, melyek alkalmasak voltak részben arra, hogy sokszorosított formában terjedjenek, részben, hogy polgári otthonokat díszítsenek.

A korszak legnépszerűbb műfaja – a 17. század óta – a portré. A közönség felé ugyanis mind az igény, mind a megértés szempontjából ez a műfaj találta meg a leggyorsabban az utat. A változás jelei itt is megmutatkoztak, így a hagyományos portrétípusok mellett újak jelentek meg, és a korábban kedvelt reprezentatív portrétípusok egyszerűsödtek. Az egészalakos álló, vagy ülő portrék, amelyek állami, köztisztviselési megrendelésre készültek, vagy a családi galériák egy-egy új darabjaként, attribútumok külsőségeivel igyekeztek hangsúlyozni az ábrázolt társadalmi pozícióját. A műfaj legjobb képviselői többek között a magyar megrendelőknek is dolgozó osztrák Peter Krafft (1780–1856) Martin van Meytens, vagy a Sopronban élő Dorffmaister István (1764–1810) voltak. A 19. század első évtizedeiben egyre gyakoribb lett a sze-

rényebb igényekkel rendelkező polgári megrendelők számára készült mellkép, mely kevesebb külsőséggel, – az arca helyezve a hangsúlyt, az emberi tulajdonságokat igyekezett inkább hangsúlyozni. E portrétípus legnépszerűbb művelői Heszl János Mihály (1768–1830), Czuczor József (1789–1857), a dán származású Stunder János Jakab (1759–1811), a svájci Egger Vilmos (1792–1830 és Donát János voltak.

A portré-műfaj leglelkesebb propagátora, Kazinczy Ferenc – nyelvi-irodalmi kultúránk felemelésének harcosa – volt, aki a képzőművészetet is a nemzeti kultúra szerves részének tekintette. A portréfestészet számára ő fogalmazta meg magyarul először a klasszicizmus Winckelmann és Goethe által vallott esztétikai elveit: „A szép tudományok és ízlés dolgában annál tökéletesebb a’ miv, minél közelébb járulnak a Classikusok példájához; annál szenvedhetetlenebb a miv, minél távolabbra tévedtünk tőlök.”⁷² Ő maga nem folytatott átfogó esztétikai tanulmányokat, így egységes rendszert nem kereshetünk írásaiban, de mint maga is műkedvelő festő és rajzoló, lelkes figyelemmel kísérte a művészeti helyzet alakulását. Személyes tekintélyével sokat tett a művészek népszerűsítése érdekében. Dícsérte az 1780-as években nálunk dolgozó bécsi Hubert Maurer (1738–1818) művészetét, s elismeréssel méltatta a külföldiek versenytársaként fellépő Dorffmaister István művészetét. Kiterjedt levelezésében felhívta barátai figyelmét a jelentkező magyar művészeti tehetségekre, Ferenczy Istvánra (1792–1856), Balkay Pálra (1785–1846), Simó Ferencre (1801–1869). Szorgalmazta az idegen festők Magyarországra települését és nagy érdeme volt abban, hogy Stunder János Jakab és Donát János új hazára talált nálunk.

Donát János, Kazinczy hívására, éppen abban az időszakban települt át hazánkba, amikor lassan éledező kulturális életünknek a legnagyobb szüksége volt művészekre. Húszéves magyarországi működése – főleg műveinek nagy száma és megrendelőinek rendkívül heterogén összetétele – jelzi a képzőművészeti alkotások iránti igény megnövekedését és a társadalom szerkezetében végbement, a polgárosodás irányába mutató változásokat.

Már utaltunk arra, hogy Donát valószínűleg 1790-es pozsonyi működésétől kezdve elsősorban magyar vonatkozású megrendelők számára dolgozott. A szekszárdi portré aláírása utal arra, hogy már 1811-ben itt járt, esetleg tájékozódni a magyar viszonyok felől, és a rendelkezésünkre álló adatok azt erősítik meg, hogy véglegesen csak 1812-ben telepedett le itt. Kazinczy ebben az évben kezdi egyre sűrűbben emlegetni, Vay Miklósnak írott levelében pedig lakás, illetve tartózkodási helyének címét is közli: „Ha megyen, alázatosan kérem, festettesse magát a’ Pesti Kremnitzer házában, a Híd uccza felé álló oldalán, szállást tartó Donát képíróval.”⁷³ Ezt követően – mint Kazinczytól megtudjuk – 1814 és 1815-ben a Herrengassén lévő Három Szerecsen nevű vendégfogadóban lakott.⁷⁴ Hét évvel később is a Herrengasse 613 sz. alatti házban találjuk.⁷⁵ A következő lakására vonatkozó adatot Dorffinger közli az 1827-ben megjelent *Adressbuch*-jában, e szerint lakhelye a lipótvárosi újvásártér 327. sz. házában van.⁷⁶

Arra nincs adatunk, hogy Kazinczy hívta volna magyar földre, de pártfogását 1812-től folyamatosan élvezte. Az 1812–1820 közötti képeinek jelentős többsége Kazinczy baráti körének megrendelésére készült portré. Írókat, költőket, orvosokat, színészeket festett, és szinte mindegyikük kapcsolatban van Kazinczyval. Mindezek

mellett, a középnemesség soraiból kikerülő megrendelőinél is gyakran kimutatható a Kazinczyval való kapcsolat. Egyben úgy tűnik, ekkor főnemesi megrendelőinek száma valamelyest csökken, ami a későbbi években újra jellemző lesz.

Magyarországi letelepedésének évében, 1812-ben festi meg *Kazinczy Ferenc* portróját. Valószínű, hogy a költő erről a képről írt Vida Lászlónak 1812. november 2-án kelt levelében: „...még nálad van a Kreutzinger által festett kép. Kérlek, küldd bé ide Vitkovicsunkhoz haladék nélkül, hogy ő azt Donát Úrnak, egy Bécsi nevezetes Festőnek, bemutathassa, ki fejemet tegnapelőtt festette a 'Horvát' számára 's ezen kép nélkül a' maga mivét el nem végezheti, minthogy neki egyszerűen többször nem ülheték.”⁷⁷ A levélrészletből tehát az is kiderül, hogy a portréhoz, Kreutzinger 1808-ban festett arcképe szolgáltatta a mintát úgy, hogy helyettesítette az élő modellt. Néhány nappal később november 8-án ugyanerről a képről ír Helmeczy Mihálynak: „Horvátunk engem arra kéretett, hogy ülnék számára Donátnál. Ültem, s láttam hogy Donát festése igen jól fog hozzám hasonlítani. De félek, hogy addig panaszkodtam a 'Kreutzinger által festett kép fagyos hidegsége ellen, hogy Donát a magát mosolygani hagyandja, holott nekem elég lett volna a 'képet csak szabad tekintetűvé, vidámmá tenni. Kérd Horvátot, kérd Donátot, hogy képemet süsslachenddé ne tegye.”⁷⁸ Kazinczy nagyon meg volt elégedve Donáttal annak ellenére, hogy azért nem bízott abban, hogy az idős mester Kreutzingerrel azonos szintű képet tud festeni: „Donát a képet szerencsésebben kezdte mint minden más festő, a' ki valaha festett. Meglehet, hogy a kép olly szép mint a Kreutzingeré nem lesz; de bizonyosan inkább fog hasonlítani hozzám, mint akar az, akar a Kiningeré, mert a Stunderé felől nem is szölok...”⁷⁹ Érdekes, hogy Kazinczynak nem tetszett a Kreutzinger által festett arckép, ám mégis, kénytelen volt elismerni a portré festői erényeit.⁸⁰ Ha a két alkotást összehasonlítjuk, kétségtelen hátránya Donáténak a festőiség, a franciás könnyedség és az elegancia hiánya. A test és a fej tartásában levő erő és lendület, az arc és a szemek kifejezőereje, megkapó elevensége, közvetlensége azonban feledtetni velünk a kép hiányosságait, így a bal vállnál felfedezhető rajzi hibát, és a kissé száraz festői felfogást. A kép beállítására Vigee Lebrun *Gagarin* (hol) portréjára emlékeztet, amely a kor kedvelt formációja volt.⁸¹

Donát a saját Kazinczy-kompozíciója mellett elkészítette a Kreutzinger kép másolatát is, amelynek időpontja pontosan nem állapítható meg.⁸² Kreutzinger Kazinczy portréjáról Rózsa György tíz, ismeretlen szerzőtől származó másolatot sorol fel, ám ezek beazonosítása adatok híján nem lehetséges. Közülük többet is Donát festhetett, és az időpontok meghatározását ez is nehezíti.⁸³

Donát 1812-ben, jól ismert és sokat publikált Kazinczy Ferenc portréján kívül, még egy jelentős arcképet készített, a kevésbé ismert *Horvát Istvánét*.⁸⁴ Kazinczy ún. pesti „triászának” ő volt Szemere Pál és Vitkovics Mihály mellett a harmadik tagja. Lelkes híve és segítőtársa Kazinczynak, s 1815-től a Széchényi Könyvtár őre, s nemzeti történelmünk – elsősorban az őstörténet – romantikus szemléletű kutatója. A kép elkészüléséről Szemere Pál Kazinczyhoz intézett 1812. június 9-én kelt leveléből értesülünk: „Prof. Fejért és Horvát Pistát nem régen festette le Donát. Jól találta mind a' kettőt.”⁸⁵ Érdekes, hogy a képről Vitkovics Mihály másként vélekedik Kazinczyhoz intézett levelében: „Azonban előre is tudd meg, hogy valamint Te, szinte úgy Horvát

sincs eltalálva. Ezen két példából hozom ki, hogy a nagyban legszerentsésebben találó Donát a kicsinyben igen nem szerentsés.”⁸⁶ A festmény 28 évesen, pályafutásának és népszerűségének tetőpontján, szimpatikus fiatalemberként ábrázolja Horvát Istvánt. Donát még használja a barokktól örökölt kompozíciós módszereket, erre utal a kontraszt beállítás és a tájképi háttér, amelynek alacsony horizontja megnöveli a figurát és kiemeli az ábrázolt személyének jelentőségét. Ez a portrétípus egyébként 1812 körül jelenik meg művészetében és ettől kezdve gyakran és szívesen használja.

Miután Donát megfestette Kazinczy Ferenc portréját és az megnyerte nagylelkű pártfogója tetszését, rendszeresen találkozni nevével a költő leveleiben. Lelkesen ajánlja őt barátai figyelmébe, többek között Helmezy Mihálynak: „Bár minél több munkát kapna hazánkban a’ szeretetre olly igen méltó Donát! Ohajtanám, hogy Te és a Te Siskovicsod, hogy Sztrokai és Sztrokainé, s’ mind azok kik a’ szebb körben tartoznak magokat festtettenék. Szerencsésebb Találót, ügyesebb Festőt nem találnak mint ez a’ jó Ember. Én Pesten lévén sokakat kértem, hogy néki adjanak dolgot.”⁸⁷ és mint már utaltunk rá a baráti kör elfogadta ajánlását. 1813-ban készült el Kazinczy barátja, *Vitkovics Mihály* portréja.⁸⁸ Vitkovics különösen Kazinczy és Horvát arcképeivel kapcsolatosan többször is bírálta Donátot, úgy látszik saját arcképével meg volt elégedve, mert így ír: „...mind kettőnket a szóig talált el. Donát egy derék tudós ember. Az asszony megérdemli, hogy felesége. Köszönöm én is, Szemere is, hogy ülésre buzdítottál. Tanultabb kéz nem rajzolhatott. Mostan igen sokan ülnek neki.”⁸⁹

A fenti levélben is említés történik *Szemere Pál* portréjáról, amely szintén 1813-ban készült, feltehetően felesége *Szemere Krisztina* költőné arcképével együtt.⁹⁰ Szemere Pál ifjú felesége Széplaki Vilma néven verseket írt, amelyek az *Aspasia* és az *Aurora* hasábjain jelentek meg. Kazinczy baráti kapcsolatba állt velük is. Mikor 1828-ban betegen Pestre érkezett, Szemerék ápolták: „A gondos Szemere és költői lelkületű hitvese Krisztina azonnal elhívatta Forgó Györgyöt a derék homeopata orvost, aki a beteget ágyba parancsolja.”⁹¹ Szemere Krisztina (1792–1828) Kazinczy látogatásának évében, 36 éves korában halt meg. A festmény, amelynek reprodukcióját Szentiványi Gyula fedezte fel, stíluskritikai szempontok alapján beilleszthető Donát onuvrjébe, bár nincs szignálva.⁹² A beállítás, a kissé ügyetlenül megoldott kéz, az orr karakterisztikus vonala, az érzelemmentes ábrázolásmód, mind Donát arcképeinek sajátja, és az ábrázolt életkora alapján 1813 körül készülhetett.

A Kazinczy kör portréi közül ismerjük még *Virág Benedek* 1815-ben, és *Trattner Mátyas* 1816-ban készült arcképeit. Mindkettő polgári jellegű képmás, háttér nélkül, a Donátra jellemző kissé hűvös felfogásban. Mindössze csupán irodalmi adatokból tudunk arról, hogy Kazinczy közvetítésével e baráti kör több tagját is megfestette, így *Fejér György* professzort valószínűleg 1812 körül, *Dudits Andor* nagyapjának portréját szintén 1812 körül, *Pataky Mózes*t 1813-ban, *Wesselényi Miklós*t 1814-ben, majd *Döbrentei Gábort* 1819-ben és ugyanabban az évben *Rumy Károly György*öt.⁹³ Ugyancsak a Kazinczy körhöz kapcsolható *Rehákné Mór Annának* és férjének, *Rehák Józsefnek* 1815-ből való portréja. A háttér nélküli, kissé kontrasztos beállítású, polgári portrétípusnak megfelelő két kép közül Rehák József a szerencsésebb. Kazinczy jól ismerte Mór Annát ahogy ő hívta „Nánit”, aki korának kedvelt és népszerű színésznője volt.⁹⁴

Szintén feltételezhető Kazinczy ismeretsége a következő két arcképnél, amelyek jellegük miatt kissé eltérnek Donát hagyományos portréfelfogásától. Már jónevű és híres festő volt, amikor feltehetően az egyetem megbízásából megfestette *Mitterpacher Lajos* (1734–1814) arcképét. Mitterpacher a természettudomány és a mezőgazdaságtan első tanára volt Magyarországon. 1749-ben belépett a jezsuita rendbe, majd kezdetben a bécsi egyetemen matematikát és teológiát tanított. A jezsuita rend felbomlása után 1773-ban a nagyszombati egyetemen bölcsészdoktori diplomát szerzett, később a Budára helyezett egyetemen 1777-ben a mezőgazdaságtan első tanára lett. Eddig egy portréről tudunk, amit Donát 1819-ben festett róla, s a kép alján lévő utólagos, nem Donát kezétől származó felirat szerint, a Nemzeti Múzeumnak adományozott és itt van jelenleg is.⁹⁵ A kutatás során azonban a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményéből előkerült egy ismeretlen festőtől származó *Mitterpacher* portré is.⁹⁶ Az ábrázolt személye a már ismert kép alapján könnyen azonosítható volt, megegyezett a beállítás és az öltözet is, de hiányzott a körirat, és a kép alatt levő feliratos tábla. A restaurátori vizsgálat során kiderült, hogy a Nemzeti Galéria képén balra, dátummal ellátott jelzés olvasható: „Vultum hunc e corpore mortuo ereptum viventi similem restituit Donat Academicus Vienensis 1814.” A festmény tehát Mitterpacher halálának évében készült, már halála után, miként ezt a felirat is jelzi és így megelőzi az 1819-es képet. Bár Donát a felirathoz méltó igyekezettel próbálta élővé tenni az arcot és a tekintetet, ennek ellenére a fejtartás és a tekintet élettelen, merev, a jellemábrázolás erőtlén.

A Mitterpacher portrénak két metszetváltozatát ismerjük, amelyek Donát képe után készültek. Az egyiket Ehrenreich Ádám (1784–1852) készítette, ennek keletkezési dátuma ismeretlen. A másikat Blasius Höfel (1792-1863) metszette és ez meg is jelent Mitterpacher *Elementa rei rusticae...* című munkájának előlapján 1816-ban.⁹⁷ Ennek alapján elképzelhető, hogy a Blasius féle metszet az 1814-es képről készült. A képhez kapcsolódik Naményi Lajos 1811-ben, a *Művészetben* megjelent rövid kis tudósítása, mely szerint: „Mitterpacher Lajos arcképét is megfestette, (Donát) aki a 19. század első évtizedeiben a pesti egyetemen a mezőgazdaság, természetrajz és földrajz tanára volt. Az arckép alatt egy méhkas és néhány búzagalász látható, jelképezve, hogy a nemzetgazdaság Mitterpacher Lajos kedvenc tárgya. Jobb oldalon olajtartó jelzi, hogy felszentelt pap, a könyvek pedig életét és irodalmi munkásságát szimbolizálják.”⁹⁸

A Mitterpacher portréval rokon vonásokat mutat *Révai Miklós* (1750–1807) 1815-ben készült arcképe. Révai Kazinczy nyelvújítását előkészítő klasszikus triász legtudósabb és legharcosabb tagja volt, költő, de mindenek előtt nyelvész. Donát festménye Ehrenreich Ádám metszetének felhasználásával készült, melyet Ehrenreich – Rózsa György kutatásai szerint – Franz Sales Lochbichler (1777–1854) festménye után készített.⁹⁹ Ehrenreich metszete 1811-ben már készen volt, mert Kazinczy említi Horvát Istvánnak írott levelében, s itt utal arra is, hogy festmény készült a metszetről, s a festőnek korrigálnia kell Ehrenreich hibáit.¹⁰⁰ Sajnos a festő nevét nem említi, és azt sem tudjuk, hogy ebben az évben elkészült-e a festmény. Arra viszont van adatunk 1815-ből, hogy Donát Lochbichler *Révai* képét másolja „...Révait Donát által festetné a Lochbichler képe után, s’ az a kép is metszette nék a versek elébe.”¹⁰¹ Az

tehát bizonyos, hogy Donát 1815-ben festett egy képet Lochbichler festménye után és feltehetően ez a Nemzeti Múzeumban lévő kép.¹⁰² A festményen a Mitterpacher portréhoz hasonló vonások fedezhetők fel: merev beállítás, élettelen tekintet, ami mindenképpen a személyes élmény hiányára utal.¹⁰³

Donát több mitológiai témájú képet is festett, de keveset ismerünk. A Vénusz-téma többször és több változatban is előfordul életművében. Már az 1810-ben festett – és korábban elemzett – képnek is van egy ugyancsak 1811-ben készült másodpéldánya. Az 1812-ben készített *Vénusz* című képén a szárnyas Ámor tüskét húz ki a fekvő istennő lábából, ennek előképe Antonio Canova (1757–1822) több változatban is ismert, az Ermitázsban lévő *Ámor és Psyche* című szobra.¹⁰⁴ Canova 1798-ban Bécsbe utazott, ahol megbízást kapott *Mária Krisztina* főhercegnő síremlékének elkészítéséhez. Ekkor már neves és ismert szobrász volt, így könnyen elképzelhető, hogy művei előképként szolgáltak a festők számára, így nemcsak Donátnak, hanem Kisfaludy Károlynak is, aki ugyanezt a témát festette meg egy szelence fedelére, csak fordított helyzetben.¹⁰⁵ A mitológiai képek esetében gyakran történik nevesebb festők műveinek – egyértelműen a megrendelő kívánságára történő –, előképként való felhasználása, és bizonyára ugyancsak a megrendelő kérésére, olykor el is térnek az eredetitől.

Donát néhány mithológiai témájú képe, így a már elemzett *Hébe*, a *Vénusz*, és az *Osszián* mellett ismeretes még az *Orpheusz és Eurydike* 1819-ből, amely kompozíciós szempontból szintén emlékeztet Gérard *Osszián* című művére. Kunits szeirnt ezek a képek, egy „Barkfrieder” nevű polgár képtárában voltak, „Barkfrieder” életnagyságú portréjával együtt.¹⁰⁶ Az ábrázolt személye azonos Joseph Gottfried Pargfriederrel aki – a jelenlegi osztrák kutatások szerint – feltehetően II. József császár törvénytelen fia, aki a Napóleon elleni háborúban hadiszállítóként hatalmas vagyont szerzett.¹⁰⁷ A két személy közötti azonosság egyik bizonyítéka, hogy az osztrák kutatás szerint Pargfrieder 1805–1830 között Pesten tartózkodott, és ott háza is volt.¹⁰⁸ Ezt az adatot Dorffinger 1827-ben kiadott *Adresbuchja* is megerősíti, amelyben leírja, hogy a Terézvárosban a Rettiggasse 1128 és 1130-as számú házak „Barrfrieder” tulajdonát képezik.¹⁰⁹ (A név írása a korabeli magyar irodalomban is többféleképpen szerepel.)¹¹⁰ A személy azonossága mellett szól az is, hogy a wetzdorfi kastélyban Pargfrieder szobáját Donát János 1815-től származó – Pesten készült – empire-ruhás női arcképe díszíti, amely valószínűleg Pargfrieder anyját, *Anna Maria Mosert* ábrázolja.¹¹¹ Végül a katalógus címlapján szereplő Anton Eisnle által 1833-ban festett *Pargfrieder* portré is feltűnő hasonlóságot mutat a budapesti képpel.¹¹²

A festmény több megoldatlan kérdést vet fel. Az antik öltözet, a madár és a fatörzsébe vésett J. B. monogram szimbolikus jelentéstartalmat is hordozhat. Egyenlőre adatok híján csak annyit feltételezhetünk, hogy Pargfrieder – aki köztudottan külön ember volt – a korszellemnek megfelelően vonzódott az antikvitáshoz és a divatnak megfelelően antik kosztümben festette le magát. De lehet, hogy színészi hajlamai voltak, ugyanakkor néhány szimbólum azonosítható a szabadkőműves páholy által használt jelképekkel is.¹¹³

A középbirtokos megrendelő típusa jelenik meg *Kováts Miklós Ádám* gyermekkori portréján, akinek édesapjáról csak annyit tudunk, hogy Szentmártonkátán volt

kisebb birotka és 1814-ben halt meg.¹¹⁴ A festmény ebben az évben készült, a kisfiú ezért visel gyászruhát. Ez a portrétípus, a háttérben megjelenő jellegzetes fatörzs néhány levéllel, többször is előfordul Donát képein, legelőször *Horvát István* 1812-ben készült portróján. A tájképi háttérrel festett portrék akár külön csoportot is képezhetnek Donát életművében, már csak azért is, mert a megrendelők nagyobb része ezekben a nemességhez tartozik. Ez a tény valószínűleg összefügg a barokk hagyományokhoz való ragaszkodással, mivel a barokk portrénak ez a reprezentatív típusa a 17. század óta különösen magas színvonalra emelkedett az angol festészetben, mindennek előtt Thomas Gainsborough (1727–1788) és Joshua Reynolds (1723–1792) művészetében. Bár Donát arcképei nélkülözik az angolos könnyedséget, egész életművét tekintve mégis e tájképes csoportban találjuk meg legsikerültebb alkotásait. E csoportnak több egyéb közös vonása is van; nagyjából ugyanazon méretű mellképek, amelyeken a test kissé elfordul, a fej szembenéz, a haj a nyakat, illetve a vállat érinti és többségüket a kéz ábrázolása teszi változatosabbá, helyenként mozgalmassabbá. Az arc általában mosolygó, és részben ettől, részben a látványosabb külsőségektől, női portréi változatosabbak, s esetenként sikerül áttörnie az érzelemmentes ábrázolásmód keretein mint *Nádasdyne Ráday Anna* és *Zenker Terézia* 1816-ban készült arcképein.

Baráthi Huszár József, és felesége *Derghi Karcsai Somogyi Mária* Nógrád megyei birtokosok, arcképeik 1818-ból az előbbiekkal rokon vonásokat mutatnak, de a reprezentatív arckép műfaját hangsúlyosabban képviselő csoportba tartoznak.

Donát életművében az eddig ismert egyetlen csoportportré a *Prónay lányokat* ábrázoló arcképe. Ezen a tájképi háttér a mellképekhez hasonlóan inkább csak jelezve van, a hangsúly a három egymást átkaroló nővér ábrázolásán van. A mű a források alapján 1816. körül keletkezett.¹¹⁵ Donát 1816. november 16-án Kazinczyhoz írott levelében panaszkodik, hogy a kisebbik leányt nem hozták fel, így a képet nem tudja befejezni.¹¹⁶

Reprezentatív nemesi portréi közé tartozik *Zichy József* 1816-ból és feleségének *Bésán Franciskának* 1817-ből való térképe. Mindkét arckép semlegesnek mondható tájképi háttérrel készült. A férfiportrét a könyvet tartó mozdulat a hivatalnokportrék közé sorolja, míg a női arcképet a különlegesen díszes ruha eleganciája emeli ki. *Forgách József* 1818-ban készült arcképe – amelyet Nagykovács városára rendelésére festett – Donát egyik legsikerültebb műve. Az arckép eleganciáját növeli a szokatlannul gazdag tájképi háttér, felelevenítve a barokk kedvelt reprezentatív portrétípusát, megközelítve egy könnyedebb előadásmódot, s bizonyítva, hogy idős korában is tudott kiemelkedőt alkotni.

Jelentős együtttest képeznek az ún. hivatalnokportrék, ahol az ábrázoltak többnyire magas hivatalt betöltő főnemesek, s az arcképek célja e két fontos tényező hangsúlyozása. *Székehelyi Majláth György* (1752–1820) tekintélyes magyar főúr, és közéleti személyiség reprezentatív, nagyméretű portróját 1817-ben festette meg Donát.¹¹⁷ Az ábrázolt a kép elkészülésének idején udvari tanácsos, királyi ügyész és királyi személynök, valamint Tolna megye főispánja volt.¹¹⁸ Valószínűleg ehhez az arcképhez készülhetett előtanulmányként az a kis kartonra festett portré, amely a közelmúltban bukkant fel, ismeretlen férfi arcképeként. A személy a Kiscelli Múzeumban levő port-

ré, és két metszet, valamint a portréről készült későbbi másolat alapján könnyen meghatározható volt.¹¹⁹ Az itt közölt mellkép az ábrázolt életkorát, ruházatát és rendjeleit figyelembe véve, valószínűleg az 1817-es portréval egyidőben – vagy e dátum körüli időpontban – készült, mivel mindezek azonosak a képen. A teljesen háttér nélküli, egyre kevesebb külső attribútumot alkalmazó mellkép 1815-től mint sűrűbben fordul elő Donát művészetében.

Hivatalnokportréi közül keveset ismerünk. Írásbeli adataink vannak azonban arról, hogy Majláth Györgyön kívül – valószínűleg a megyék megrendelésére – megfestette több magas jogi tisztséget betöltő főúr, így többek között Végh országbíró, nagy királyi személynök, Koller királyi személynök portréit.¹²⁰ Ebbe a típusba sorolható a Magyar Nemzeti Galériában lévő Ürményi József álló térdképe.¹²¹ Ürményi József 1782-től Bihar vármegye főispánja volt, a festmény ebben a tisztségében ábrázolja, kezében a vármegye 1784-es Statutumával. Mellette íróasztal, a háttérben iratszekrény. A festmény elkészülésének pontos dátuma sokáig ismeretlen volt, de a kutatás bebizonyította, hogy mindenképpen 1808 után készült, mivel a Szent István rend nagykeresztjét viseli, amelyet ebben az évben kapott meg. Tudunk továbbá arról, hogy 1811-ben Donát megfestette Ürményi arcképét, amelyről Ehrenreich Ádám 1818-ban metszetet készített. Mindezek alapján az MNG Régi Magyar Gyűjteményében lévő Ismeretlen festő: *Ismeretlen férfi* arcképe Donát János műveként azonosítható.¹²²

A REFORMKOR KEZDETÉN, 1820–1830

A század harmadik évtizede a művészeti fejlődés szempontjából lassú előrehaladást mutat. A változás elsősorban a művészek számának megnövekedésében mutatkozott meg, ami természetszerűen együtt járt azzal, hogy közöttük egyre több magyar származású művészt találunk. Kétségtelen, hogy a magyar művészek számára a tanulási lehetőséget változatlanul Bécs, Róma és München művészeti akadémiái nyújtották. A vándorlás mértékében és irányában is változás állt be. Az olasz és osztrák művészek alkalmi magyarországi munkavállalása csökkent és ugyanakkor megnőtt azoknak az – egyenlőre szerényebb képességű – magyar művészeknek a száma, akik hosszabb-rövidebb külföldi tanulás után hazajöttek és itthon próbáltak megélni. Kazinczy Ferenc 1820-ban már nemcsak az országban letelepedni szándékozó idegen művészek, hanem a magyar tehetségek legfőbb pártfogója is, így Simó Ferencé, Balkay Pálé, Pesky Józsefé (1795–1862). A megváltozott helyzetet – Pest vonatkozásában – jól érzékelteti Kazinczynak Guzmics Izidorhoz 1829-ben írott levele: „Akkor (1815) egy képárosnál több nem vala Pesten, s az geografikai abroszokat s némely kevés rézmetszéseket árolgata, s csak egy figyelmet érdemlő festője, az akkor 63 esztendő Donát, olajban vízfestékben Kaerling.”¹²³ Egy évvel korábbi látogatásának élményeiről pedig így ír Ponori Thewrewk Józsefnek: „Tizenhárom esztendeje, hogy nem látám Pestet. Nem győzöm csudálni mint terjede el azóta a Mesterség szeretete.”¹²⁴ Schams 1819-ből Pesten 1 szobrászt, 14 festőt és 5 rézmetszőt tart számon, míg Kazinczy már korábban említett 1828-as látogatásakor közel 60 művészt.¹²⁵ Fényes Elek pedig 1836-ban 11 építőmestert, 36 képirót, 9 képfaragót, 4 művészboltot, 3 réz-

nyomót, 6 rézmetszőt és 3 szép kertészt említ Pest-Buda városában.¹²⁶ Ezek pedig jobbara ma már alig ismert nevű művészek, akiknek alig néhány műve őrződött meg, sőt, jónéhányuknak csak a neve maradt fenn. E kifestők között tartjuk számon többek között Berwaller Józsefet, (19. sz. első fele) Jenny Alajost (1770 k.–1834), Kiss Sámuelet (1780 k.–1819), Marczinkey Eleket (1790 k.–) Richter Fülöp Antalt (mûk.: 1804–1824 k.), Sikó Miklóst (1818–1900), és számos kevésbé ismert festőt.¹²⁷

Donát Jánost a 20-as években már ismert, sőt vezető festőként tartották számon. Kazinczy 1828-ban tett pesti látogatásakor így emlegeti: „A kilencven esztendős Donát még mindig dolgozik, s ifjú tűzzel. Sok darabjai készen várják a Vevőt. Ha valaki, a tiszteletes öreg érdemel polgári hasznot, és hogy Prytanéumban tartassék, mert felékesíté a hont, s ifjú esztendei ölta sok jónak tartá fenn emlékezetét. Füle teljjesen el van süketülve s vele lennem most ugy kin, mint egykor gyönyörűségem.”¹²⁸ Megrendelőinek változatlanul széles rétege bizonyítja is Kazinczy elismerő szavainak valós voltát.

Stílusát valamiféle időtálló változatlanság jellemzi. Új portrétípus, vagy új műfaj ekkor sem teszi változatosabbá kissé egyhangú, de szakmailag megbízható művészetét. 1821-ben két reprezentatív portrét is készít. Az egyik *Rudnay Sándor* esztergomi érsek arcképe 1821-ből. Rudnay aki hosszabb ideig volt Erdélyben püspök, 1819-ben lett prímás, és 1820-ban iktatták be hivatalába. Nevét az utókor – elsősorban mint az esztergomi bazilika építetőjét őrizte meg.¹²⁹ Donát festménye a barokk ú. n. „hivatalnok” portrétípus kialakult sémái szerint, oszlop és függöny előtt, karosszékében ülve, hivatali pozícióját és rangját jelölő attribútumokkal ellátva ábrázolja a hercegprímást. Az oszlop talapzatán lévő felirat szerint Donát a képet a pesti polgárok gondnoki hivatala számára festette 1821-ben.¹³⁰

Egy évvel később 1822-ben készült *Boráros János* kávéháztulajdonos arcképe. A hivatalnokportré műfaj megválasztása mutatja, hogy a nagypolgárság kiemelkedő képviselői igyekeznek átvenni az arisztokrácia köreiben hagyományossá vált portrétípus minden külső kellékét, jelezve egyben e társadalmi osztály felfelé törekvő szándékát. E portrétípushoz tartoznak még *Széki gróf Teleki László* Somogy vármegye főispánja és *Csáky László* nagyváradi prépost arcképei.¹³¹

Donát késői művei közül a legszebb a miskolci Herman Ottó Múzeum *Ismeretlen férfi* portréja 1823-ból. A tájképi háttér előtt, testével kissé balra forduló, szembenéző fiatal férfi kezében egy 1820. körüli klasszicista kastély alaprajzát tartja. Ruházataról ítélve a polgári réteghez tartozik és csak feltételezhető, hogy a kép a kastély építetőjét ábrázolja.¹³²

Donát 1820–1830 között készült festményeinek többsége kisméretű, háttér nélküli portré. Ezek között találjuk *Bihari János cigányprímás* 1820-ban készült arcképét. A portré Donát több képéhez hasonlóan attribútum megjelölésével és felirattal emeli ki az ábrázolt személyének és tevékenységének jelentőségét.¹³³ Az arckép jó példája a festő kitűnő karakterlátó és jellemábrázoló készségének. A késői portrék közül a beállítás és az ábrázolt kedvessége emeli ki *Krátky Rozina* ábrázolását. A kígyózó hajfonat, a kézben tartott rózsa, és a tájképi háttér teszi változatosabbá a 12 éves kislány portrét, akinek apja gazdag gyarmatáru-nagykereskedő, később férje pedig Wallheim János Buda polgármestere volt.¹³⁴

A Kazinczy portré beállítására tér vissza *Marczibányi Lőrincné, Kállai Antónia* 1824-ben készült arcképén.¹³⁵ Mindaz a festői tudás, jellemábrázoló készség, az ábrázolthoz legjobban illő beállítás megválasztása és a hangulat érzékeltetése, amely legjobb portréit jellemzi, itt mind megtalálható. Az arckép szerencsésen ötvözi a barokk mozgalmasságát és a klasszikus egyenes fényelosztást kedvelő hűvösebb portréfelfogását, és e tekintetben a két korstílus határán álló, a változást jól tükröző művek egyik legsikerültebb darabja.

Utolsó alkotói periódusának egyik ismert vallásos tárgyú műve az 1826-ban készült *Angyali üdvözlet*, amely a szombathelyi katolikus plebánia számára készült. A festmény feltűnően viseli a barokk festészet stílusjegyeit, nyilván a megrendelő kérésére.

Gazdag életműből utolsóként mutatjuk be az 1825-ben készült *Önarcképet*. Ezen semleges háttér előtt, testével kicsit balra forduló, szembenéző idősebb, polgári ruhát viselő férfit látunk. Arca magabiztosságot, elégedettséget tükröz, ruházata szolid polgári jómódot árul el. A kép egészében véve a sikeres, művészetével önmagának társadalmi rangot kivívó és bizonyos anyagi jólétet biztosító festőt állítja eléünk. Ha stílusjegyeit tekintve még nem is teljesen, de a tartalmi-érzelmi összetevő vonatkozásában a képet, Barabás Miklós 1841-es *Önarcképének* előzményeként tarthatjuk számon.

ÖSSZEZÉS

Donát János életművének áttekintésekor ismételten meg kell említenünk azt a körülményt, hogy az életmű – eddigi ismereteink szerint – töredékes, így elsősorban az európai stílusáramlatokba való behelyezése, csak igen nagy vonalakban, a pontos stíluskör meghatározása nélkül lehetséges. Az az eddig ismeretes művek többsége portré, s ebből következik, hogy a stílárius vonások meghatározásánál és a művész-közönség kapcsolat tárgyalásánál elsősorban innen kell közelítenünk.

Donát munkássága a korszak művészeti áramlatának abba a rétegébe tartozik, amely a felvilágosodás szellemi értékeit, újításait, szabadságvágyát, a változás iránti szomjúságát szerényebb művészi szinten, de mindezt híven tükröző kifejezési formával tolmácsolja. Kifejezi a felvilágosodás eszmei áramlatainak következtében általánosan megváltozott művészetszemléletet. A hozzá hasonló művészek tevékenységének jelentősége nem lebecsülendő, ha figyelembe vesszük, hogy ők közvetítették, továbbították az új stílust a közönség szélesebb rétegei felé, – esetünkben egy, a művészeti élet állapotát tekintve elmaradottabb ország – művészetet óhajtó nyilvánosságának. A Donát-oeuvre legjelentősebb része kétségtelenül a portréfestészet, amely számos izgalmas kérdést vet fel, és jól érzékelteti művészetének gyengéit, erényeit. Portréi a barokkból már csak a külsődleges jegyeket veszik át, elmarad a Reynolds, Gainsborough, de akár még Meytens portréit is jellemző nagyvonalúság, a mozgás érzékeltetésének művészete. Donát modelljei személytelenek, mozgásuk, tartásuk merev, olykor nehézkes, arckifejezésük többnyire tartózkodó. Az érzelmek – mint a klasszicista portrék többségén – rejtve maradnak az arc mindent elfedő maszkja mögött, a festői tudás és jellemábrázoló készség – a kor portréfelfogásának megfelelően – csak a karakter külső jegyeinek megragadására szorítkozik. A háttér, akár inter-

ieur, akár táj, nem cselekvési-mozgási tere az ábrázolt személynek, csupán aprólékos precizitással festett díszlet, s összehatásuk a melegebb színvilág ellenére is hűvös, és minden esetben a derűs nyugalommal átszőtt állandóság, maradandóság érzését tükrözi.

Ezek a vonások – bár többségük a korszak portréfestészetére általánosságban is érvényes –, mégis egyedi, sajátos kifejezési formát kölcsönöznek Donát arcképeinek, amelyeket még jellegzetesebbé tesz az az olykor mosolygásra készítő tény, hogy ábrázoltjai bármily különböző karakterűek és korúak is, hasonlítanak egymásra. Ez nemcsak a beállítás, a ruha, a haj és a háttér ábrázolásában mutatkozik meg, hanem az arc karakterének, az orr jellegzetesen plasztikus megformálásának, a mindig kissé mosolyra húzódo száj megfestésének módjában is. Ami pedig végleg egyéni, megkülönböztető vonás, az képeinek lágyabb ecsetkezelése, színeinek a sárgás-barna tónusba ágyazott meleg harmóniája, amely munkásságát Füger és egyik legnépszerűbb követője id. J. B. Lampi franciás könnyedségű művészetéhez kapcsolja.

A Magyarországra jövelekor már sikeresnek mondható, érett művész stílusa, hűsz esztendői itteni működése során nem sokat változott. Mindig híven alkalmazkodott a megrendelő kívánságaihoz, de végig megőrizte művészetének egyedi vonásait. A mostoha hazai viszonyok között, amikor megbízható felkészültségű magyar művész alig volt, mind az arisztokrácia, mind a heterogén összetételű polgárság – és főleg a Kazinczy vezette értelmiség – örömmel fogadta és élete végéig ellátták munkával, elsősorban az arcképfestés terén. Donát számukra elsősorban az akadémiai végzettségű mester megbízható szakmai tudását adta, akinek itthon nem igen volt versenytársa. A művészet iránti igény növekedése lehetővé tette számára, hogy hazánkban a század első évtizedeiben is szép számmal dolgozó, többnyire csak egy-egy megbízást teljesítő idegen mesterek, mint többek között Niedermann, Krafft, Füger és a hozzá hasonlóan idegen származású, de itt hazára talált jó képességű Stunder és Lieder mellett ne legyenek megélhetési gondjai. A művészettörténeti kutatás által még mindig igen kevésbé ismert szerényebb képességű kifestők, piktorok és vándorfestők között senki sem volt, akinek művészi színvonala elérte volna az övét, így hazai művészetünkben elég társtalanul áll, mivel messze kiemelkedett közülük.

Jelentősége – mindenekelőtt a hazai művészet történetének kutatásában – részben abban rejlik, hogy művészete példatára a barokk-klasszicista stílusváltásnak, s ebben éppen – jórészt fennmaradt – hatalmas munkássága miatt a korszakban egyedül áll, részben pedig összekötő kapocs és méltó előd is a harmincas években jelentkező, a barokk hagyományoktól már megszabadult, Barabás, Borsos, Markó neveivel jelzett új generáció felé.

JEGYZETEK

1. Nagy segítséget jelentett számomra néhány osztrák múzeum, így a Wien Museum (Historisches Museum der Stadt Wien), az Österreichische Galerie, valamint a Bibliothek, Handzeichnungen und Kupferstichsammlung der Akademie der Bildenden Künste Wien közreműködése, amelyet ezúton köszönök. Tudomásom szerint Donát Jánosról az utóbbi évtizedekben Ausztriában sem jelent meg újabb irodalom.
2. KazLev, 3232, 3283, 3325 sz. levél.

3. I. m. 3232 sz. levél.
4. I. m. 3283 sz. levél.
5. I. m. 3283 sz. levél.
6. I. m. 3325 sz. levél.
7. I. m. 3325 sz. levél. A festményekre vonatkozó adatokat lásd az egyes műveknél.
8. *Nanényi* 1903. 343–346. Ismerteti a Kazinczy leveleiben Donátra vonatkozó adatokat 1816-tal bezáróan.
9. *KazLev*, 2401 sz. levél.
10. *Kazinczy* 1903.; *Rexa* 1929.
11. *Kunits* 1824, 265–273. Michael Kunits (1765–1815), topográfiai író és tanár, Nyitra, Barcs, Trencsén és Pozsony megyék főmérnöke. Oesterreichische National-Encyclopädie. Wien 1835. Bd. III. – *Wurzbach*, Biographisches Lexikon. Bd. XIII.
12. A magyar magángyűjteményekből folyamatosan kerülnek elő újabb alkotások, amelyek újabb problémákat vetnek fel.
13. *Schans* 1821, 287.; *Nicolai* 1781, 514.
14. *Vojdäisch* 1822, 112. *Dorffinger* 1827, 568.
15. N.N.: A képirók hosszú élete. *Hasznos Mulatságok*, 1824. II. félév, 215–216.; *Tudományos Gyűjtemény* 1830. XII., 126; *Hazai és Külföldi Tudósítások*, 1830. I. 44.
16. Lipótvárosi Bazilika halálozási anyakönyvei. 1830 és 1849. évek.
17. Hivatkozásokat lásd az egyes képeknél.
18. *Wurzbach* 1857–1892, 2, 27. (Bihari, Rummy); *MIL*, 1963, I. 605, II. 602. (Kazinczy, Révay); *Tudományos Gyűjtemény* 1818. VIII. köt. (Ürményi), 1820. XI. köt. (Rummy Károly) 1823. I. köt. (gr. Teleky László); *Vasárnapi Ujság* 1890. 50. dec. 14. (Rehákné Mór Anna); *Nemzeti Újság* 1927. okt. 16. (*Csipkefőkötés hölgy repr.*)
19. *Nanényi* 1903. 343–346; 1904. 273; 1906. 423; 1907. 349; 1911. 394.; és *Magyar Művészet* 1926. I. 4. *Rózsa György* cikkeiből itt elsősorban az alábbiakra gondolunk: Kazinczy Ferenc a művészetben. *MTE*, 1959. VI. 2–3. 179–180, 180, 191; Friedrich John und die Schriftsteller der ungarischen Aufklärung. *Acta Historiae Artium*. 1956. IV. 1–2. 153; Ehrenreich Ádám forrásai. *MTE*, 1959. VIII. 61–67.
20. *Genthon* 1935, 26–26; *Petrovics* 1937, 10., 11., 15., 16.
21. *Lyka* 1922. I–IV. köt. 21, 22, 24, 44, 62, 105, 112, 113, 115, 116, 131, 135, 136, 140.
22. *Pogány* 1962, 7.
23. *Zádor* 1961, 33.
24. *Garas* 1955, 100. 103.
25. *Bodenstein* 1888, 43; *Füssli* 1860, 179.
26. *Szendrei-Szentiványi* 1915, 27; *Thieme-Becker* 1917. 420.
27. *Nagy* 1874. 37.
28. Österreichisches Künstlerlexikon. Wien. 1979. V. k. 495.;
29. Österreichisches Biographisches Lexikon. Wien. 1954. I. 194.
30. *Schans* 1821, 235, 287.
31. *KazLev*. 3325 és 3283 sz. levél.
32. *Thieme-Becker* lexikon, születésének dátumát december 20-ra teszi. 9. kötet 420; *Szendrei-Szentiványi* (1915. 383.) december 21-re.
33. *Bodenstein* (1788–1868, 3.) születésének idejét december 22-re teszi; ugyancsak december 22-ét adja meg: Österreichisches Künstlerlexikon. Wien. 1979. V. kötet. 445.
34. Ez a terület a 18. században is a porosz királyság része volt, és a birodalom határán helyezkedett el.

35. A Lipótvárosi Bazilikában megtalálható halálózási anyakönyvi kivonatban 1830. május 11-én ez áll: „Donát Joannes, Mariae Donath Natae Rieger Maritus. Pictor Academicus ex Saxonia oriundus in civitate Leopoldina domitiliatus.”
36. Szabó 1916, 151; Meller 1911, 183.
37. Kósa 1937. 195.
38. Rexa 1928, 61.
39. Kunits 1824, 266.
40. Kunits 1824, 266.
41. Thieme-Becker (1913, 9. kötet 420.) 1766. július 26-át adja meg, míg Wanda Lhotsky (Bibliothek, Handzeichnungen und Kupferstichsammlung der Akademie der Bildenden Künste Wien) szíves levélbeli közlésében az időpontot július 24-re teszi. Ez utóbbit fogadtam el.
42. Kunits 1824, 266.
43. Kunits 1824, 266.
44. Kunits 1824, 268.; II. József császár, Lipót császár, I. Ferenc császár nagyméretű arcképei.
45. Kunits 1824, 268–269.
46. Osztrák festő a 18. századból: *Maria Terézia in Witwentracht*, o. v. 65x42 cm. Budapest, Szépművészeti Múzeum. Itsz.: 53.466; Blaschke János: *Mária Terézia özvegy korában a királyi jelvényvel*. j. k. l. „Blaschke sc.“ Magyar Nemzeti Galéria. Itsz.: G.73.141.
47. Kunits 1824, 266.; *Nicolai* 1781, IV. 514; *Füssli* 1860, 179. A hét küldött: *Cobenzl gróf* (Ausztria), *Breteuil báró* (Franciaország), *Riedesel báró* (Poroszország), *Zinzendorf gróf* (Szászország), *Törring-Seefeld gróf* (Pfalz), *Repning herceg* (Oroszország), *Hohenfels báró* (Zweibrücken). A festmények a Cziesznie-i Kierownik Múzeumban vannak (Lengyelország).
48. Ezt az adatot dr. Witoki Iwanek, a múzeum igazgatója közölte.
49. A képről Johann Adam 1779-ben metszetet készített. *Thieme-Becker* 1913, 420.
50. Kunits 1824, 268. (A kép holléte ismeretlen.)
51. *Bodenstein* 1888, 43.
52. *Bodenstein* szerint második felesége Susana Rieger Bécsben született 1784. augusztus 30-án; meghalt 1849. szeptember 27-én. (*Bodenstein* 1888, 43.) Születési évszáma alapján tehát megvan a negyven év korkülönbség, amit Kazinczy oly sokat emleget. Ezen kívül, leánykori neve szerepel Donát halálózási anyakönyvi kivonatában, a Lipótvárosi Bazilika halálózási anyakönyvei között az övé is megtalálható.
53. *KazLev*, 2355 sz. levél.
54. *KazLev*, 1631 sz. levél.
55. A levél valószínűleg 1809. decemberében íródott, a környezetében levő többi levél dátumából következtetve.
56. Moritz Graf Dietrichstein 1775-ben született a család Hollenburgfinkensteini ágában. Említi *Nagy* 1857–1868, III. köt. 314.
57. Kunits 1824, 268–268.
58. *Nagy* 1857–1868, III. köt. 62.
59. Kunits 1824, 269.; Kettőt pedig a Walterskirchen család számára.
60. *Gavas* 1955. 213. 1799.-re datálta. Magam a képen nem találtam szignót, viszont a festményt restaurálták és a szignatúra az évszámmal együtt eltűnhetett. Donát pozsonyi tartózkodása, és itt készült műveire vonatkozó egyéb adattal egyenlőre nem rendelkezem.
61. A festmény a budapesti Nemzeti Múzeum tulajdona.
62. *KazLev* 928. sz. levél, melyben Splényi Katalinról van szó.
63. Kunits 1824, 268.
64. Kunits (1824, 268.) említi, mint Somogy megyei birtokára készült oltárképet. A festmény azonos a jelenleg Pápakovácsiban lévő oltárképpel.

65. *Kunits* 1824, 270. Barkfrierre vonatkozóan lásd a 107. sz. jegyzetet; *Kunits* említi (1824, 269), hogy Bajzáth József számára készített egy oltárképet.
66. Katalog des Oesterreichischen Barock Museums Unteres Belvedere. Wien I–II. 728. Ignaz Unterberger (1742–1797).
67. Donát János levele Kazinczyhoz 1816. november. (KazLev 3325 sz. levél, 439.) A kép lappang. De irodalmi említések kapcsán a képet a kortárs előzményekhez kötötte és elemzte Jávor Anna az *Ars Hungarica* 1994-es számában.
68. *Genthon* 1935, 25–26.
69. A festménynek még egy változatát ismerjük 1811-ből, amely pesti magántulajdonban van.
70. *Ismeretlen férfi* portréja, o., v. 58x48 cm, j.: „Donát academicus viennensis pinxit Alba Regia 1811.” Szekszárd, Béri Balogh Ádám Múzeum. Itsz.: 56.153. A múzeum tulajdonában van még két női arckép, amelyeken csak az 1811-es évszám szerepel, helymegjelölés nélkül, de mivel mindegyik a Rudnyánszky hagyatékából került a múzeumba, valószínűleg ezek is Székesfehérváron készültek.
71. *Kazinczy* 1903, 21, 42, 254.
72. KazLev, 1108 sz. levél.
73. KazLev, 2355. sz. levél.; Ezt az időpontot adja meg a *Thieme-Becker*, az ÖKL és az ÖBL is. 74. KazLev, 2806. sz. és 2943. sz. levél.
75. *Vojdäsch* 1822, 112.
76. *Dorffinger* 1827, 568. Ez a mai Erzsébet tér 14. sz. ház.; A polgárok névsorában nem szerepel.
77. KazLev, 2335 sz. levél.
78. KazLev, 2337 sz. levél.
79. KazLev, 2337 sz. levél.
80. Josef Kreutzinger: *Kazinczy* portréja. v. o. 51x45 cm. Felirata hátul a vászonon: „Francois de Kazinczy hongrois, peint par Joseph Kreutzinger a Vienne 1808 octobr.“ MTA. tul.
81. Vigée Lebrun: *Gagarin* portréja, 1801. o. v. 65x56. Állami Orosz Múzeum Katalógusa. Leningrád (Szentpétervár), 1980. kat. 1176.
82. Donát János: *Kazinczy Ferenc portréja*. Másolat J. Kreutzinger képe után. fa, o., 31x25 cm, Pannonhalmi Apátság tulajdona.
83. *Rózsa* 1957, 179. Kazinczy 4108, 4255, 4308, 4311-es számú leveleiben találunk adalékokat erre vonatkozóan.
84. A festmény létezésére és helyére Rózsa György hívta fel a figyelmemet, akinek segítségét ezúton is köszönöm.
85. KazLev, 2246. sz. levél
86. KazLev, 2401. sz. levél
87. KazLev, 2337. sz. levél.
88. *Divald* 1917. 101. *Kunits* 1824, 271. A kép ismeretlen helyen, a Donát festményei utáni metszet MNM TKCs, Itsz.: 58.3006
89. KazLev, a levélben Szemere Pál portréjáról van szó. 2395. sz. levél
90. KazLev, mint fent *Szendrei-Szentiványi* 1915, 15. 11.
91. *Rexa* 1929, 35.
92. A festmény lappang. Reprodukálva *Zarándy A. Gáspár*: Huba vére Szemere. Budapest. 1910. I. sz. kép. Szentiványi Gyula cédulaanyagában találtam utalást arra, hogy a festményt ő Donátnak tartotta, amivel egyetértek, bár az egészen pontos agnoszkálás csak a festmény vizsgálatával történhet.
93. Fejér Györgyre lásd *Kunits* (1824, 271.); *Naményi Lajos*: Donát János arcképfestőről. *Művészet* 1903. II. 343–346; Dudits Andor nagyszüleinek portréja: *Loránth László*: Paletta 1944, 55; Pataky Mózesre és Wesselényi Miklósrá: KazLev XII. k. 266. és XII. 324; Döbrentei

Gáborra: KazLev 3360, 2011.sz. levelek; Rummy Károly Györgyre: *Kunits* 1824, 271; *Wurzbach* i. m. 27. kötet.

94. *Vasárnapi Ujság* 1890. 50 sz. dec. 14. Rehák József jómódú ügyvéd volt.

95. *Kunits* 1824, 271. *Mitterpacher Lajos* portréja. 1819. o. v. 97x71 cm, MNM TKCs, ltsz.:

88. Köirata: „Ludovicus Mitterpacher Natus MDCCXXXIV. obiit MDCCCXIV.” Alul javítva: „Relicto bonis omnibus (Sui desiderio) vultum hunc et musee nationali hungarico munerē dedit Donat academicus viennensis MDCCCXIX.” jelzés.

96. Ismeretlen festő: *Mitterpacher Lajos*. o. v. 74x60 cm, j. b. k.: „Vultum hunc e corpore mortuo ereptum viventi similem restituit Donat academicus viennensis 1814.” MNG ltsz.: L.U. 58. 645.

97. Donat-Ehrenreich: *Mitterpacher Lajos*, p., rézmetszet, MNM TKCs, ltsz.: 59.167.; Donat-Blasius Höfel: *Mitterpacher Lajos*, p. rézmetszet, MNM, TKCs, ltsz.: 3373. Mindkét metszeten alul, Anton Halitzky, Mitterpachert dicsőítő verse olvasható. Halitzky a Magyar Nemzeti Múzeum custosa és munkatársa volt. *Schans* említi nevét. (1821, 263.) *Rózsa György* mindkét metszetet említi *Ehnenreich Ádám forrásai* című cikkében. *MTÉ*, 1959, 61–69.

98. *Naményi* 1911, 394. Sajnos e leírásból nem derül ki, hogy a metszetet, vagy a festményt látta.

99. *Rózsa* 1959, 64.

100. *Rózsa* id. m.; KazLev, 1911. sz. levél.

101. KazLev XIII. 162. Kazinczy Helmechzy Mihálynak, majd Horvát Istvánnak írott levelében – XIII. 174. – is említi, hogy őrzi. (Horvát szándékának t.i. hogy Révai verseit ki akarja adatni és e célból másolatják Lochbichler képét Donáttal.)

102. Megjegyezném, hogy Donát oeuvrejében gyakori a saját kezű változat.

103. Feltehetően Lochbichler is metszet, vagy halotti maszka után dolgozott.

104. Reprodukálva: *Alte und moderne Kunst*. 1978. 9. sz. kép. A szobor 1818-ban készült.

105. Kisfaludy Károly: *Vénusz Ámorral*. Dohányszelence festmény 8x12 cm, mgt.

106. *Kunits* 1824, 270.

107. Pargfrieder életrajza számos rejtélyt tartogat még. Születési évszáma bizonytalan, csak úgy mint a származásra vonatkozó adatok. (Saját feljegyzései sem teljesen egyértelműek.) 1832-ben vásárolta meg a wetzdorfi kastélyt ahol Radetzky és Wimpffen tábornagyoknak – akiknek rajongó híve volt – síremléket állíttatott. 1863. jan. 31-én halt meg, és szintén Wetzdorfban van eltemetve. (Schloss Wetzdorf, Pargfrieder, Radetzky, Wimpffen, Kleinwetzdorf – Heldenberg. Niederösterreich. Katalog. 1979. 12–22.) A katalógusra egykor Zádor Anna hívta fel a figyelmemet.

108 U. o. 13–14.

109 Dorffingernél Bartfriederként, Kunitsnál Barkfriederként. Ezek írásbeli bizonytalanságukkal igazolják, hogy a Pargfrieder névnek a kiejtés szerinti változatáról van szó.

110. *Dorffinger* 1827, 128., 317.

111. Schloss Wetzdorf, 42. Ide vágó érdekes adat, hogy a festmény egy bécsi régiségkereskedőtől került a MNG tulajdonába.

112. Anton Einsle: *Pargfrieder portréja*, 1833. Schloss Wetzdorf tulajdona, képe a kat. címlapján.

113. Stunder János Jakab: *gr. Festetich Tasziló mint Herkules*, 1805. o. v. 51x62 cm, Keszthely, Helikon Könyvtár tulajdona. Publikálta *Rózsa György* a Művészet Magyarországon 1780–1880 című kiállítás katalógusában. (Kat. 81., 22. tábla.) Donáttól egy hasonló témájú portrét ismerünk: *Rózsa József* arcképét 1818-ból, amelyen az ábrázolt szintén antik öltözetet visel. A festmény a BTM tulajdona (o. v. 74x61. cm, ltsz.: 23.009.) Ezen kívül adatunk van arra, hogy bár nem antik, hanem irodalomból ismert szerepkörben Pataky Mózes mint Posa márkit, Wesselényit pedig mint Don Carlost festi meg 1813-ban. (KazLev, XII. 324.) Szabadkőműves szimólumokhoz lásd: *Abafi* 1900.

114. Az adatokat az ábrázolt leszármazottja, a kép jelenlegi tulajdonosa közölte.
115. *Tudományos Gyűjtemény*, 1830. XII. 143. Nagy 1857–1868, 203.
116. A festmény *Rózsa György* kutatásai alapján sorolható Donát életművébe. Művészet Magyarországon 1780–1830. Kat. 111, repr. 63. tábla.
117. *KazLev*, 3325. sz. levél.
118. *Kunits* 1824, 270. A kép a BTM tulajdonában van, fotót sajnos a múzeum tatarozása miatt nem sikerült szerezni.
119. Donát-Kärgling-Lenhardt: *Székhelyi Majláth György portréja*, p., rézmetszet. MNM TKCs, lt. sz.: 3319. Donát-Lanzedelly: *Székhelyi Majláth György portréja*, p., rézmetszet. MNM TKCs, ltsz.: 3320.
120. Nagy 1857–1868, 252–253.
121. *Kunits* 1824, 270.
122. A metszet megjelent a *Tudományos Gyűjtemény* 1818. VIII. sz. előlapján. Részben ennek, részben a Szent István rend keresztjének alapján azonosította a képet Donát János műveként Buzási Enikő. *Buzási* 1984.
123. *KazLev*, 1829. május 27-én Guzmics Izidomak.
124. *Rexa* 1928, 29.
125. *Schams* 1821, 287–288.
126. *Fényes* 1857, II. 375–376.
127. *Lyka* 1922, 32, 57, 63, 65, 76, 103, 105, 107, 110, 117, 121, 122, 123, 122, 123.
128. *Rexa* 1928, 24. Kazinczy nem közli pontosan Donát életkorát, aki ekkor 84 éves volt.
129. Nagy 1857–1868, 8. köt. 797. A festmény az MNG leltárkönyvében tévesen Szcitovszky János arcképeként szerepel. A tévedés más Rudnay ábrázolások, így Andreas Schroth 1829-ben készült arcképe alapján vált bizonyíthatóvá. A kép (143x94, 5 cm.) az Esztergomi Keresztény Múzeum tulajdona, ltsz.: 56.753
130. *Kunits* 1824, 270. A festményről ismeretes Lenhardt Sámuel metszete, továbbá, a kép másik változata a Veszprémi Laczkó Dezső Múzeumban van
131. Széki gróf portréja ismeretlen helyen van, csak John 1823-ban Donát képe után készült metszete ismeretes. MNM TKCs, ltsz.: 4394, *Csáky László arcképe*, 1825. MNM TKCs, ltsz.: 113.
132. Az alaprajz megállapításában Zádor Anna volt segítségemre.
133. A képet számos lexikon és egyéb mű említi.
134. Az adatokat a kép tulajdonosa közölte.
135. Nagy 1857–1868, 7. kötet, 300.

FELHASZNÁLT IRODALOM ÉS RÖVIDÍTÉSJEGYÉK

A bibliográfia elsősorban a képekhez kapcsolódó művek jegyzékét tartalmazza. A korszakra vonatkozó elméleti művek összeállításánál – főként az utóbbi 30 év kutatásai kapcsán – nem törekedtem a teljességre.

Abafi 1890

Abafi [Aigner] Ludwig: Geschichte der Freimauerei In Österreich. Wien, 1890–1891.

Abafi 1900

Abafi [Aigner] Lajos: A szabadkőművesség története Magyarországon. Budapest, 1900. I–IV.

Adress-Kalender von Pest, Ofen und Alt-Ofen für Jahr 1878. Pest 1879.

Allgemeiner Bildnis-Katalog. Leipzig. 1849.

Alphabetischer Namens-Register der akademischen Schüler von Jahre 1720–1900. (Kézirat a Bécsi Képzőművészeti Akadémia Levéltárában) 1–73. Bd.

Alszeghy Zsolt: A könyv és olvasója. In: *Domanovszky é.n.*, IV. 483–517.

Angelica Kauffmann und ihre Zeitgenossen. Bregenz, Vorarlberger Landesmuseum, Wien, Österreichisches Museum für Angewandte Kunst. Katalog, Wien, 1968.

Bakó – Szentes 1984

Bakó Zsuzsanna – Szentes András: A szekszárdi Béri Balogh Ádám Múzeum képzőművészeti gyűjteménye. In: Százéves a Magyar Történelmi Képcsarnok 1884–1984. 16–24. Klny. *MTE* 84/ 1–2. sz.

Bakó 1992

Bakó Zsuzsanna: Donát János: *Révai Miklós* portréja. In: MTA–MNG 1992.

Bakó 2004

Bakó Zsuzsanna: Donát János: *Vénusz*, 1810. In: A modell. Női akt a 19. századi magyar művészetben. MNG, Katalógus, szerk.: *Imre Györgyi*, Budapest, 2004.

Bakó 2005

Bakó Zsuzsanna: Egy magyarrá lett német festő. Donát János élete és munkássága 1744–1830. In: Tanulmányok Rózsa György tiszteletére. MNM Budapest, 2005. 135–143.

Bálint Lajos: Művészportrék. A Művészeti Múzeumok Barátai Egyesületének első kiállítása. In: Képzőművészet. 1931. 41. sz. június 135–137.

Bányai 1908

Bányai Elemér: Horváth István művészeti jegyzetei. Adatok művészetünk történetéhez. *Művészet*, 1908. 133–134.

Baum 1980

Baum, Elfriede: Katalog des österreichischen Barockmuseums im Unteren Belvedere in Wien. Wien. München, II. 1980.

Bende János: Az első művészeti kiállítások Magyarországon. *Szépművészet*, 1942. III. 11. sz. november. 260–263.

Berkeszi 1908

Berkeszi István: A Délmagyarországi Történelmi és Régészeti Múzeum Temesvárott. *Múzeumi és Könyvtári Értesítő*, 1908. 210–220.

Berkeszi István: Adatok a reformkorszak történetéhez Temes megyében. Temesvár 1897.

Bodenstein 1888

Bodenstein, Cyriak: Hundert Jahre Kunstgeschichte Wiens 1788–1888. Wien 1888.

Bodnár 1980

Bodnár Éva: Mitológia, allegória, csendélet. In: *Művészet Magyarországon 1780–1830*. Budapest, 1980.

Borsodi – Bevilaqa 1935=*Borsodi István – Bevilaqa Béla*: Pest-budai kávéházak. Budapest, 1935.

Bugát és Flór 1841: Magyarországi orvosrend Névsora 1840-re. Pest 1841. I–XV.

Buzási 1984

Buzási Enikő: Ürményi József portréja, 1811. In: *A Magyar Nemzeti Galéria Régi Gyűjteményei*. Szerk.: *Mojzer Miklós* Budapest, 1984. 211. tétel.

Comea 2005

Comea, Marius: *Pictura europeana secole XV–XX* in *Muzeul Timisoara*. Timisoara, 2005.

Császár é.n.

Császár Edit: Az alakító művészet. *Domanovszky é.n.*, V. 615–639.

Csatkai Endre: Kazinczy Ferenc levelezése. *Magyar Művészet*, 1928. 643–645.

Csatkai Endre: Művészeti élet és irodalom. *Magyar Művészet*, 1928. 461–464.

Csengeryné 1960

Csengeryné, Nagy Zsuzsa: Magyar írók arcképei. *Művészet*, 1960. aug. 34–35.

Czenner 1966

Czenner Mihály: Magyar színészportrék. Festmények, szobrok, domborművek a 19. században. Budapest, 1966.

D. I.: A Roisz gyűjtemény, Balatonfüred. *Műgyűjtő*, 1971, I. sz. 8–11.

Divald 1917

Divald Komél: A Magyar Tudományos Akadémia palotája és gyűjteményei. Budapest, 1917.

Domanovszky é.n.

Magyar Művelődéstörténet. Szerk. *Domanovszky S.* Budapest, é.n. I–V.

Dömötör 1931

Dömötör István: Magyar művészképmások. *Magyar Művészet* 1931, 313–331.

Dorffinger 1827

Dorffinger, Andreas Joseph: Wegweiser für Fremde und Einheimische, durch die k. Freistadt Pest, in Hinsicht auf Geschichte, Oertlichkeit, Kultur, Kunst und Gewerbe. Pest, 1827.

Drugulin 1860

Drugulin, Wilhelm Eduard: Allgemeiner Portrait-Katalog von... Leipzig, 1860.

Eckhardt Sándor: A francia forradalom eszméi Magyarországon. Budapest, 1924.

Ecsedi István: Karacs Ferenc térképész élete és művei 1770–1838. Debrecen, 1912.

Elek 1925

Elek Artur: A magyar aktárbrázolás 100 esztendeje. *Nyugat* 1925, II. 23–24.

Entz Géza: Kazinczy Ferenc és a nemzeti művészet gondolata. *Szépművészet* 1941. 2. 81–84.

Ernst Lajos – Lázár Béla: A magyar biedermeier művészet. Az Ernst Múzeum kiállításai. X. Budapest, 1913.

Ernst Múzeum hármaskönyve 1939.

F. J.: Lenhardt Sámuel pesti részmetező. *Művészet*, 1908. 273–274.

Fejős 1957

Fejős Imre: A Nemzeti Képcsarnokot Alapító Egyesület története. *MÉ*, 1957. VI. 1. sz. 37–47.

Fejős Imre: A Magyar Történelmi Képcsarnok 75. éve. *MÉ*, 1959, VIII. 285–289.

Felszeghy Ferenc – Ráway Imre: Rendjelek és a kitüntetések történelmünkben. Budapest, 1943.

Fényes 1857

Fényes Elek: Az ausztriai birodalom statisztikája és földrajzi leírása. Pest 1857.

Fertőszögi 2004

Fertőszögi Péter: A Kovács Gábor Gyűjtemény. In Kovács Gábor Gyűjtemény. Budapest, 2004.

Fessler Ignaz, Aurel: Die Geschichte der Ungern und ihrer Landsassen. Leipzig, 1815–1825. I–XVI.

Feuchtmüller, Rupert: Berühmte Maler aus Niederösterreich. XIX Jahrhundert. 1955, Niederösterreichisches Landesmuseum.

Feuchtmüller, Rupert: Kunst in Österreich. Wien, 1973.

Fischer, Robert: Ritual und Symbol. Leipzig 1978.

Foltinyi János: Adalékok a magyar képzőművészek sorozatához. *Századok*, 1874, 424–428.

Fürst 1943 – *Fürst Leontin*: Hangszerek a magyar képzőművészetben. Budapest, 1943.

Galavics Géza: Az arcképfestő Dorffmaister István. *Folia Archaeologica*, 1965. XVII. 225–236.

Galgóczy 1896

Galgóczy Károly: Nagy-Kőrös város monográfiája. Budapest, 1896.

Garas 1955

Garas Klára: Magyarországi festészet a 18. században. Budapest, 1955.

Genthon 1935

Genthon István: Az új magyar festőművészet története 1800-tól napjainkig. Budapest, 1935.

Genthon István: Budapest múltja és művészete, Budapest, 1932.

Gerő 1925 – *Gerő Ödön*: Az aktkiállítás. *Magyar Művészet*, 1925. 369–392.

Gerő Ödön: Művészetről, művészekről. Budapest, 1939.

Gerszi Teréz: A magyar kőrajzolás története a 19. században. Budapest, 1960.

Grimschitz, Bruno: Die altwiener Maler 1815–1960. Wien. 1961.

Győri képzőművészeti és Iparművészeti Társulat emlékkatalógusa 1919–29. Győr, 1929.

Haeufler, Joseph Vinzenz: Budapest, Historisch Topografische Skizzen von Ofen und Pest und deren Umgebungen, Pest, 1854.

Héjjas János: A magyar biedermeier kor művészete. *Magyar Művészet*, 1938, 19–21.

Hevesi Ludwig: Österreichische Kunst 1800–1848. Leipzig, 1903.

Hobsbown, Eric J. E.: The Age of Revolution: Europe 1789–1840. London, 1962.

Hoffmann Edit: A magyar festészet a 19. századbanban. Budapest, 1936.

Hőgyes 1906

Hőgyes Endre: Milleniumi emlékkönyv az orvosi kar 1818–19. évéről. Pest, 1906.

Horler Miklós – Seenger Ervin: A Kiscelli utcai volt trinitárius kolostor és a Budapesti Történeti Múzeum Újkori Osztálya, Budapest Műemlékei, II. Budapest, 1962, 383–397.

Horvát 1929

Horvát Henrik: A régi Pest. *Magyar Művészet*, 1929, 599–609.

Horvát Henrik: Budapest művészeti emlékei. Budapest, 1938.

Jajczay János: Budapest székesfőváros képtára. *Képzőművészet*, 1933. 227–232.

Jancsó Elemér: A felvilágosodástól a romantikáig. Bukarest, 1975.

Jávor 1994

Jávor Anna: A magyar Osszián. Donát János egy elveszett képéről. *Acta Hungarica*, 1994, 1. 95–100.

Jekeli: Unsere Bischöfe Hermanstadt. Budapest, 1933.

Kais Ivor: Magyar festők. *Pesti Hírlap* 1880. július 4.

Kalauz 1889

Kalauz a Délmagyarországi Történelmi és Régészeti Társulat Képtárában. Temesvár 1889.

Kapossy János: Magyar művészeti akadémia terve a 18. században. *Levéltári Közlemények*, 18–19. 1940–41.

Kapossy János: XIX. századi magyar művészek önéletrajzának kérdéséhez. *Magyar Múzeum*. 1946. április 1. 29–39.

Karacs Teréz: Régi festőkről. *Naplójegyzetek. Képzőművészeti Szemle*, 1880. 76–77.

Karácsonyi 1896

Karácsonyi János: Békés vármegye története. 1896. I–IV.

Kazinczy 1878

Kazinczy Ferenc: Magyarországi utak. 1878.

Kazinczy 1903

Kazinczy Ferenc: Pályám emlékezete. Budapest, 1903.

Kazinczy Ferenc levelezése Kisfaludy Károllyal és ennek baráti körével. Pest. 1860.

Kazinczy Ferenc: Festés, Faragás nálunk. *Hazai és Külföldi Tudósítások*, 1812.

KazLev – Kazinczy Ferenc levelezése XXII. kötet. Budapest, 1910. Kiadta *Váczy János*.

Keleti 1898

Keleti Gusztáv: Festészet és szobrászat. In: *Matkovits 1897–1898.*, 1898, IX. k.

Kelp Anna: A XIX. századi magyar festészet viszonya a francia festészethez. Doktori értekezés. Budapest, 1928.

Keresztúry – Falvy – Vécsey 1960

Keresztury Dezső – Vécsey Jenő – Falvy Zoltán: A magyar zenetörténet képekönve. Budapest, 1960.

Köpeczi – Sziklay

„Sorsotok előre nézzétek.“ A francia felvilágosodás és a magyar kultúra. Szerk. *Köpeczi Béla* és *Sziklay László*. Budapest, 1975.

Kopp 1943

Kopp Jenő: Ismeretlen magyar festők a 19. század első felében. Budapest, 1943.

Kopp Jenő: A magyar biedermeier festők a 19. század első felében. Budapest, 1941.

Kopp Jenő: Az 1937–38-as biedermeier kiállítás. Budapest, 1938.

Kőrösy József: Pestváros lakosságának népesedési mozgalma. Pest, Fővárosi Statisztikai Hivatal, 1873. (*Bewegung der Bevölkerung der Stadt Pest. Pest*, 1873.)

Kósa 1937

Kósa János: Pest és Buda elmagyarosodása 1848-ig. Budapest 1937.

Kosáry Domokos: Felvilágosult abszolútizmus, felvilágosult rendiség. *Történelmi Szemle*, 1976, 675–720.

Kultsár István felhívása. *Hazai és Külföldi Tudósítások*, 1820. I. köt. 25–26.

Kunits 1824

Kunits, Michael: Topographische Beschreibungen des Königreiches Ungarn I. Pest. 1824. 265–273.

Kurtzböck: Neueste Beschreibungen und Merkwürdigkeiten Wiens. Wien, 1779.

Lavergnée – Thiebaut 1981

Lavergnée, Arnaud Bréjon de et Thiebaut, Dominique: Catalogue sommaire illustrée des peintures du musée du Louvre. II. Italie, Espagne, Allemagne, Grand Bretagne et divers. Paris, 1981.

Lázár 1890

Lázár Béla: Moór Anna. *Vasárnapi Ujság*, 1890. dec. 14. 809–810.

Lázár Béla: A magyar művészet jövője. Budapest, 1916.

Leising, Julius: Bildenden Malerei im Ost, 1750–1850. Wien, 1907.

Lipótvárosi Bazilika halálózási anyakönyvei. 1830–1849 évek. Budapest

Lóránth 1944

Lóránth László: Paletta. Budapest, 1944. 55.

Lyka 1922

Lyka Károly: A táblabíró világ művészete. Budapest, 1922, I–IV.

Lyka –Majovszky – Petrovics 1926

Lyka Károly – Majovszky Pál – Petrovics Elek: A magyar aktkiállítás albuma. Budapest. é. n. (1926 ?)

MA: Moór Anna, az első magyar színtársulat hősnője. *Képes Krónika*, 1940. nov. 43. 17–18. Magyar Nemzeti Galéria állagjegyzéke, III/b. Budapest, 1972. 1588–1602 katalógusszámok.

Mályusz Elemér: A reformkor nemzedéke. *Századok*, 1923.

Matkovits 1897–1898

Matkovits Sándor: Magyarország közgazdasági és közművelődési állapota ezeréves fennállásakor, I–X., Budapest, 1897–1898.

Máray 1851

Máray Gábor: A Nemzeti Képcsamokot Alakító Egyesület évkönyve. 1845–1851-re. Pesten 1851.

Meller 1911

Meller Simon: A magyar művészet kialakulása a 19. század első felében. IV rész. *Művészet*, 1911. 174–186.

Mezei Mihály: *Weber Antal*: Mesterség és alkotás. In: Tanulmányok a felvilágosodás és a reformkor irodalmából. Budapest, 1972.

Mihályi 1928

Mihályi Ernő dr.: Pannonhalma I. *Magyar Művészet*, 1928. 1–59.

Mihályi 1929

Mihályi Ernő: A pannonhalmi képtár. Győri képzőművészeti és Iparművészeti Társulat Emlék-katalógusa. Győr, 1929.

Mihályi Ernő: A falu egyházművészete. Pannonhalma, 1934.

Miklós 2008

Miklós János: A Nagykőrösi Katolikus Közösség 230 éve. In: Nagykőrösi Kalendárium. 2008.

Mitrovics 1929

Mitrovics Gyula: Kazinczy esztétikai törekvései. *Budapesti Szemle* 1929. febr.

MTA–MNG 1992

A Magyar Tudományos Akadémia és a művészetek a XIX. században. Kiállítási katalógus. Szerk.: Szabó Júlia, Majoros Valéria. MTA, Budapest, 1992.
Műcsarnok, 1937/8.

A magyar biedermeier kiállítás képes tárgymutatója, 1937. nov.–1938. jan. Országos Magyar Képzőművészeti Társulat, Műcsarnok, 1937/8., Budapest.

Müller – Funk – Kugler, 2005

Müller-Funk, Wolfgang – Kugler, Georg: Zeiresie Heldenberg. Lauter Helden.

Művészet Magyarországon, 1780–1830. MNG–MTA kiállítása, katalógus I. Szerk.: Szabolcsi Hedvig, Galavics Géza. Budapest, 1980.

Művészet Magyarországon, 1830–1870

Művészet Magyarországon, 1830–1870. MTA–MNG kiállítása, katalógus II. Szerk.: Szabó Júlia, Széphelyi Frankl György, Budapest, 1981.

Myskovszky 1906

Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Budapest, 1906.

N.N.: A képírók hosszú élete. Donát János 80 éves. *Hasznos Mulatságok*, 1824, II. félév, 215–216.

N.N.: A magyar biedermeier kiállítás. *Pester Lloyd*, 1937. XI., 28.

Nagy 1857–1868

Nagy Iván: Magyarország családi címerekkel és nemzedékrendi táblákkal Pest 1857–1868.

Nagy 1874

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek. *Századok*, 1874. 26–44.

Nagy Sándor: Régi Bihar megyéről. Nagyvárad, 1885.

Nagy Zoltán: A magyar litográfia története a 19. században. Budapest, 1934.

Naményi 1903

Naményi Lajos: Donát János arcképfestőtől. *Művészet*, 1903, 343–346.

Naményi 1904

Naményi Lajos: Ehrenreich Ádám rézmetszőről. *Művészet*, 1904.

Naményi 1906

Naményi Lajos: Lochbieler festőtől. *Művészet*, 1906, 423.

Naményi 1911

Naményi Lajos: Adalékok művészetünk történetéhez. 1911.

Naményi 1926

Naményi Lajos: A Szépművészeti Múzeum gyarapodása 1925-re. *Magyar Művészet*, 1926. 41.

Naményi Lajos: Donát János. *Művészet*, 1911, 394.

Naményi Lajos: Neugass Izidor. *Művészet*, 1907, 349.

Neumann, Jaromir: Die tschechische klassische Malerei des 19. Jahrhunderts. Prag, 1955.

Nicolai 1783

Nicolai, Christoph Friedrich: Beschreibung eine Reise der Deutschland und der Schweiz. I–XII. Bd., Berlin und Stettin, 1783–1796.

Niederösterreichischen Landesausstellung. 2005. Wien. 385–387.

Ormós 1888 – *Ormós Zsigmond*: Visszaemlékezések. III. Gyűjteményeim. Temesvár, 1888.

Osztrák-Magyar Monarchia... 1887–1901

Az Osztrák-Magyar Monarchia Írásban és Képben. I–XXVI. köt., Budapest, 1887–1901.

Ottmann Franz: Von Füger bis Klimt. Wien, 1923.

Pap Gábor: Néhány szó hazai festészetünk megalapítása tárgyában. *Életképek*, 1848. júl. 25.

Patáky 1951

Patáky Dénes: A rézmetszés története. Budapest, 1951.

Pelles, G.: Art, Artist and Society Painting in England and France, 1710–1850. London, 1963.

Peregriny 1878

Peregriny János: A Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnokának lajstroma. Budapest, 1878.

Peregriny 1894

Peregriny János: A Magyar Nemzeti Muzeum Történelmi Képcsarnokának lajstroma. Budapest, 1894.

Peregriny 1907

Peregriny János: A Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnoka műtárgyainak leíró lajstroma. Budapest, 1907.

Peregriny 1909

Peregriny János: A Magyar Nemzeti Muzeum Történelmi Képcsarnoka műtárgyainak leíró lajstroma. Budapest, 1909.

Peregri 1909a

Peregri János: Erdődi Pálffy János királyfai kastélyában található festmények. Budapest, 1909.

Péter András: A magyar művészet története. I. –II. 1930. II. 87.

Petrová – Pleskotová, Anna: K počiatkom realismu v slovenskom maliarstve, Josef Czauzik a jeho okruh. Bratislava, 1961.

Petrovics 1936

Petrovics Elek: Mesterművek. *Magyar Művészet* 1936. IV. 9. 104.

Petrovics 1937

Petrovics Elek: Élet és művészet. Budapest, 1937.

Petrovics Elek: A modern festészet kialakulása. In: *Domanovszky é.n.*, V. 475–539.

Petrovics Elek: Magyar művészek arcképei az Ernst Múzeumban. Budapest, 1931.

Pigler Andor: A barokk művészet. *Domanovszky é.n.*, IV. 517–565.

Pigler Andor: Stílusellentétek a XIV–XVIII. századi festmények tükrében. Budapest 1948.

Pirint 2004

Pirint Andrea: Donát János: *Ismeretlen férfi arcképe*. In: A Herman Ottó Múzeum Képtára. Miskolc, 2004. 101.

Pogány 1962

Pogány Ö. Gábor: A magyar festészet a 19 században Budapest, 1962.

Pogány Ö. Gábor: A Magyar Nemzeti Galéria vezetője. Budapest, 1965.

Pogány Ö. Gábor : A nemzeti művészet kialakulása. MTA II. Osztályának Közleményei. Budapest, 1961. XI. 345–368.

Prahács é.n.

Prahács Margit: Zene és kultúra. *Domanovszky é.n.* V. 639–679.

Pulszky Ferenc: Életem és korom. Budapest, 1880. 1–2.

Rabinovszky Mária: Két korszak határán. Budapest, 1965.

Rexa 1929

Kazinczy Ferenc: Pestre. Töredék pesti útleírásából. Írta 1828-ban. Sajtó alá rendezte *Rexa Dezső*, Budapest, 1929.

Richer Anton Philipp festő, rézmetsző, litografus 1804–1825. *Tudományos Gyűjtemény*, 1819. 9. füzet. 116.

Rónay György: A klasszicizmus. Budapest, 1976.

Rózsa 1954

Rózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. *Folia Archaeologica*. 1954. VI., 157–167.

Rózsa 1957

Rózsa György: Kazinczy Ferenc a művészetben. *MÉ*, 1957. VI. 2–3., 174–192.

Rózsa 1959

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai. *MÉ*, 1959. VIII. évf. 1. sz. 61–67.

Rózsa György: Adalékok a magyarországi arcképfestészet történetéhez. In *Folia Archaeologica* 1962. XIV. 211–221.

Rózsa György: Czetter Sámuel. Egy magyar rézmetsző a 18–19. század fordulóján. *MMM Évkönyve, Budapest*, 1953. 97–108.

Rózsa György: Egger Vilmos festőről. *MÉ*, 1962. XI. 166–170.

Rózsa György: Friedrich John és a magyar felvilágosodás írói. *MÉ*, 1955. IV., 223–229.

Rózsa György: Johann Niedermann magyar vonatkozású arcképei. *Folia Archaeologica*, IX. 1957. 237–241.

Schams 1821

Schams, Franz: Vollständige Beschreibung der königlichen Freysadt Pest in Ungarn. Pest, 1821.

Schmidl Adolf: Reisehandbuch durch das königreiches Ungarn. Wien, 1835.

Schoen 1939

Schoen Arnold: Budapest székesfőváros kórházainak és emberbaráti intézményeinek kápolnái. TBM, VII, 1939, 301.

Schoen Arnold: Pest-budai művészeti almanach az 1919. esztendőre. Budapest, 1919.

Schoen Arnold: Prixner és a Mondolat. *Műbarát* 1921, 248–252.

Siklóssy László: Hogyan épült Budapest 1870–1930. Budapest, 1931.

Singer 1849

Singer, Hans Wilhelm: Allgemeine Porträtkatalog. Leipzig, 1849.

Sinkó Katalin: Adatok a magyar műgyűjtés történetéhez. In: Művészet és felvilágosodás. Szerk.: Zádor Anna és Szabolcsi Hedvig. Budapest, 1978. 545–552.

Solymár István: A Magyar Nemzeti Galéria új szerzeményei. *Művészet* 1970. XI. 8. sz. 33..

Stix, Alfred: Heinrich Füger. Wien 1923.

Szabó 1916 – Szabó László: A magyar festőművészet. Budapest, 1916.

Szabó 1985

Szabó Júlia: A XIX század festészete Magyarországon. Budapest, 19

Szana 1901

Szana Tamás: Száz év a magyar művészet történetéből. Budapest, 1901.

Szana Tamás: A magyar művészet századunkban. Budapest, 1890.

Szana Tamás: Kiásott művészek. *Fővárosi Lapok*, 1896. márc. 8.

Szaunder József: A klasszicizmus kérdései, és a klasszicizmus a felvilágosodás magyar irodalmában. *Filológiai Közlemények*, 1960. 1–4., 46–47.

Szaunder József: A romantika útján. Budapest, 1961.

Szemenző Péter: A magyar folyóiratillusztráció kezdetei. *MTA Munkaközösség Évkönyve*, Budapest, 1954. 121–124.

Szentiványi Gyula: Donát János. *Művészet*, 1909. 407–408.

Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái. Budapest, 1891–1914. Magyar Elektr. Könyvt.

Tehel Péter: A magyar nemzeti művészet kialakulásának kérdései a reformkorban. ELTE. BTK Évkönyvek. 1952–53. évre. 260–285.

Tolnai Gábor: Régi magyar főurak. Budapest, 1939.

Török 1859

Török Jenő: Magyarország primásai. Közjogi és történeti vázolat. Pest, 1859.

Tóth László: Az erdélyi biedermeier és *Széphalom*, XII. köt. Szeged. 1941.

Tudományos Gyűjtemény, 1818. VIII., 1820. X., 1823. I., 1830. XII., 126.

Uzsoki 1962

Uzsoki András: Jelentés a Xantus János Múzeum 1958–61 évi működéséről. *Arabona*. Győr. 1962. 217–2. 17

Váczy János: Wesselényi Miklós báró ifjúsága. *Erdélyi Múzeum*, 1904. 139.

Vayer Lajos: A történeti művek illusztrálása. Budapest, 1938.

Vayemé 1973

Vayemé Zibolen Ágnes: A művészeti romantika kezdetei. Kisfaludy Károly. Budapest, 1973.

Vayemé Zibolen Ágnes: Az íróportrék gyűjtésének módjáról. *PIM Évkönyve*, 1963. 123.

Vayemé Zibolen Ágnes: Kisfaludy Károly képgyűjteménye. *PIM Évkönyve*, 8. Budapest, 1969. 161.

Vayk (Vay Sarolta?): Régi magyar mecénások. *Művészet*, I. 1902. 211–217.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták múltjából. I–III. köt. Budapest, 1912–1914.

Vocelka-Zeidler 1979

Vocelka-Zeidler, Sylvia: Schloss Wetzdorf. Pargfrieder – Radetzky – Wimpfen. Kleinwetzdorf-Heldenberg. Niederösterreich. Katalog, 1979.

Voit Pál: Joó János egri rajztanár Magyar Atheneuma. Tanulmány a művészeti és ipari oktatás múltjából. Klny. *Magyar Iparművészet*, XXXIX. évf. 9–10. sz. 3–6.

Vojdísch 1822

Vojdísch Joseph: Adressbuch der könighichen freistadt Pest im Jahre 1822. Pest, 1822.

Waldapfel József: Ötven év Buda és Pest irodalmi életéből, 1780–1830. Budapest, 1935.

Weink, Anton J.: Beschreibung der kaiserlichen könighichen Akademie der bildenden Künste in Wien. Wien, 1783.

Wellmann Imre: Barokk és felvilágosodás. *Domanovszky* é. n.

XIX. századi magyar művészet. Állandó kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában. MNG – Kossuth Kiadó. Budapest, 2004. 1–22 Bevez.: *Bakó Zsuzsanna*, szerk.: *Szvoboda Dománuszky Gabriella*.

Zádor 1961

Zádor Anna: A magyar reformkor művészete. Budapest, 1961.

Zádor Anna – Szabolcsi Hedvig: Művészet és felvilágosodás. Budapest, 1978.

Zádor Anna: Klasszicizmus és romantika. Budapest, 1976.

Zánkay Comélia: Kazinczy Ferenc művelődéstörténeti jelentősége. Pécs, 1913. 61–621.

Zarándy 1910

Zarándi A. Gáspár: Huba vére Szemere. Budapest, 1910.

Zeitler, Rudolf: Die Kunst der 19. Jahrhunderts. Berlin, 1966. Propyläen Kunstgeschichte.

LEXINONOK

Füssli 1860

Füssli [Fuessli, Füßli, Füssli] Hans, Heinrich: Allgemeines Künstlerlexikon. Zürich, 1806. I–II.

MIL – Magyar Irodalmi Lexikon. Főszerk.: *Benedek Marcell*, I–III., Budapest, 1963–1978.

MNG Állagjegyzék, Budapest 1972.

Nagler 1835–1952

Nagler, Georg Kaspar: Neues allgemeines Künstler-Lexikon I–XIV. München 1835–1952.

ÖBL

Österreichisches biographisches Lexikon, Wien, 1815–1950.

ÖKL

Österreichisches Künstlerlexikon von den Anfängen bis zur Gegenwart, Wien, 1974–, ed.: *Rudolf Schmid*., 1979.

Otto, Gottlieb Friedrich: Lexikon der Oberlausitzer Schriftsteller und Künstler. Görlitz, 1801. Pallas Lexikon

A Pallas Nagylexikona: az összes ismeretek enciklopédiája I–XIV. köt. I–II. pótköt. Budapest. Pallas irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság, 1893–1900.

Révai

Révai Nagylexikona az ismeretek enciklopédiája. Főszerk.: Révay Mór János. Budapest. Révai, 1911–1935.

Sz – Sz 1915

Szendrei János – Szentiványi Gyula: A magyar képzőművészek lexikona. Magyar és magyarországi vonatkozású művészek életrajza a XII. századtól napjainkig.

Thieme-Becker 1908–1950=Thieme Ulrich – Becker Felix Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zum Gegenart 37 bde Leipzig 1908–1950.

Irodalmi lexikon

Új Magyar Irodalmi Lexikon. Főszerk.: Péter László. Budapest, Akadémiai Kiadó 1994.

Wurzbach 1856–1892=*Wurzbach, Constant von*: Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich enthaltend die Lebensskizzen der denkwürdigen Personen, welche 1750 bis 1850 im Kaisertum und in seinen Kronländern gelebt haben. I–LX. Bde Wien 1856–1892.

Zenei Lexikon. Szerk.: Szabolcsi Bence, Tóth Aladár. Budapest, bővített kiadás és pótkötet 1935. I–III.

ZSUZSANNA BAKÓ

DIE TÄTIGKEIT DES MALERS JÁNOS DONÁT (1810–1832)

ZUSAMMENFASSUNG

Beim Überblick des Œuvres von János Donát muss der Umstand wiederholt erwähnt werden, dass das Œuvre – nach unserem jetzigen Wissen – fragmentarisch ist; deshalb ist seine Einordnung in die europäischen Stilrichtungen nur in großen Zügen, ohne die Bestimmung des genauen Stilkreises möglich. Der Großteil der bisher bekannten Werke besteht aus Bildnissen, daraus folgt, dass bei der Definition der stilaren Züge und der Behandlung des Verhältnisses zwischen Künstler und Publikum in erster Linie von hier aus möglich ist.

Die Tätigkeit von Donát ist in jene Schicht der künstlerischen Tendenzen der Periode einzuordnen, die die geistigen Werte und Neuerungen der Aufklärung, die Sehnsucht nach Freiheit und Veränderung auf einem bescheideneren künstlerischen Niveau darstellt, aber auf eine Weise, die all dies treu widerspiegelt. Die Kunst von Donát drückt die dank der ideellen Strömungen der Aufklärung grundsätzlich und allgemein veränderte Kunstbetrachtung aus. Die Bedeutung der Tätigkeit der vergleichbaren Künstler darf nicht herabgesetzt werden: Sie vermittelten den neuen Stil den breiteren Schichten der Gesellschaft – in unserem Fall einer Öffentlichkeit, die als Publikum eines hinsichtlich der Kunst besonders rückständigen Landes die Erneuerung der Kunst begehrte. Der bedeutendste Teil des Donát-Œuvres ist zweifellos die Porträtmalerei, die zahlreiche interessante Fragen anschnidet, und sowohl die Qualitäten als auch die Schwächen dieser Kunst veranschaulicht. Die Bildnisse entlehnen dem Barock nur noch ihre äußerlichen Züge, die für die Porträts von Reynolds, Gainsborough oder Meytens charakteristische Großzügigkeit, die Veranschaulichung der Bewegung fällt weg. Die Modelle von Donát sind unpersönlich, ihre Haltung oder Bewegung ist steif, manchmal schwerfällig, die Gesichtszüge drücken vorwiegend Reserviertheit aus. Wie bei den meisten klassizistischen Porträts bleiben die Gefühle hinter der Maske des Gesichtes auch hier verborgen; entsprechend der Auffassung der zeitgenössischen Porträtkunst beschränkt sich das technische Können und die Fertigkeit in der Charakterdarstellung auf die Wahrnehmung der äußeren Züge. Der Hintergrund – ob Interieur, ob Landschaft – ist nicht der Bewegungs- oder Handlungsraum des Dargestellten, sondern lediglich ein mit minutiöser Präzision gemaltes Bühnenbild. Die Gesamtwirkung der Gemälde ist trotz der wärmeren Farbentöne eher kühl und reserviert und widerspiegelt in allen Fällen das mit heiterem Frieden durchsetzte Gefühl der Unvergänglichkeit.

Diese Züge – obwohl für die ganze Gattung der Porträtmalerei der Zeit charakteristisch – verleihen den Bildnissen von Donát eine individuelle, eigenartige Ausdrucksform. Sie werden durch jenen, zum Lächeln bewegenden Umstand noch charakteristischer, dass die dargestellten Personen – unabhängig von ihrer Natur und ihrem Alter – einander immer ähnlich sind. Dies

lässt sich nicht nur in der Darstellung der Positur, Kleidung, der Haare oder des Hintergrundes beobachten, sondern auch in der Malweise der eigenartig plastischen Nase und des sich immer zum Lächeln neigenden Mundes. Der markant individuelle, spezifische Zug seiner Kunst ist die sanfte Pinselführung und die in gelblich-braune Tönung eingebettete warme Harmonie seiner Farben, die die Malerei von Donát mit der Kunst von Füger und einem seiner bekanntesten Nachfolger, J. B. Lampi verknüpft.

Der Stil des reifen Künstlers, der bei der Ankunft in Ungarn bereits Erfolge erzielt hatte, veränderte sich während des zwanzigjährigen Aufenthaltes in Ungarn kaum. Er fügte sich immer getreu den Wünschen des Auftraggebers und versuchte dabei die individuellen Züge seiner Kunst zu bewahren. Unter den schweren heimischen Verhältnissen, als beinahe keiner der ungarischen Künstler das solide Rüstzeug zur Kunst besaß, nahmen ihn sowohl die Aristokratie, als auch das heterogene Bürgertum gerne in Empfang und versahen ihn bis zum Ende seines Lebens mit Arbeit: hauptsächlich mit Porträtaufträge. Donát bot ihnen in erster Linie das solide technische Können eines akademischen Meisters, der so weit keinen Konkurrenten hatte. Das zunehmende Kunstbedürfnis ermöglichte ihm in den ersten Jahrzehnten des 19. Jahrhunderts neben anderen, in den meisten Fällen nur einzelne Aufträge erfüllenden ausländischen Meistern, wie z.B. Niedermann, Krafft, Füger oder dem ebenfalls aus dem Ausland stammenden, jedoch hier sesshaft gewordenen Stunder und Lieder, ein Leben ohne existentielle Sorgen. Die künstlerische Qualität der von der kunsthistorischen Forschung bisher vernachlässigten Kleinkünstler, Piktoren und Wandermaler der Zeit, deren Fertigkeiten viel bescheidener waren, erreichte keineswegs die von Donát, so dass er er in der heimischen Kunst ziemlich einsam steht, da er von den anderen weit herausragte.

Seine Bedeutung liegt – vor allem für die ungarische Kunstgeschichtsforschung – teilweise darin, dass seine Kunst ein schönes Beispiel für den barock-klassizistischen Stilwandel darstellt. Durch sein riesiges Œuvre – dessen Großteil erhalten blieb – ist aber auch ein Verbildungsglied und würdiger Vorläufer der in den 1830-er Jahren auftretenden, von den Traditionen des Barocks befreiten neuen Generation von Miklós Barabás, József Borsos, Karl Markó und anderen.

1. *Mária Terézia gyászruhában*, 1778.
o. fém, 49x36,5 cm., j.l.b.: „Donat f. 1778”
Museen der Stadt Wien, Kat. Nr.: I. N. 94.161,
Bécs. Wien Museum
Származás: gróf Pálffy János gyűjteményében
1909-ig, majd Wien Museum.
Irodalom: *Peregriny* 1909, 236; *Bakó* 2005, 136.
R 1-44.

2. *Ferdinand von Schroetter* történész portréja,
1774.
Universitát Wien
Irodalom: *Thieme – Becker* 1913. IX. k. 420.

3. *J. S. Müller* jogi tanár portréja
Universitát Wien
Irodalom: *Thieme – Becker* 1913. IX. k. 420.

4. *Egy nemesúr arcképe*, 1774.
o. v. 71,2x54,5 cm., j.l. a hátoldalon „Donat fecit
1774”
Pokrajinski Muzej Itsz. nélkül, Ptuj, Szlovénia
Rózsa György szóbeli közlése alapján

5. *Friedrich August Graf von Zinzendorf*, 1779.
o. v. 64x50 cm, j.n.
Muzeum w Cieszynie, Itsz.: I/MC/S/2909,
Cieszyn, (Teschen) Lengyelország
Irodalom: *Kunits* 1824, 267; *Thieme – Becker*
1913. IX. k. 420; *Sz – Sz* 1915, 384. 4; *Nagler*
1936, IV. k. 341; *Schmidt* 1979, 445.

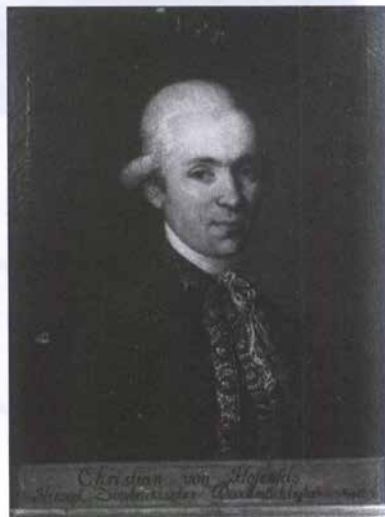
6. Anton graf Töring Seefeld, 1779.
o. v. 64x50 cm, j.n.
Muzeum w Cieszynie, ltsz.: I/MC/S/2908,
Cieszyn, (Teschen) Lengyelország
Irodalom: *Kunits* 1824, 267; *Thieme – Becker*
1913. IX. k. 420; *Sz – Sz* 1915, 384. 5; *Nagler*
1936, IV. k. 341; *Schmidt* 1979, 445.

8. Johann Hermann Freiherr von Riedesel, 1779.
o. v. 64x50 cm, j.n.
Muzeum w Cieszynie, ltsz.: I/MC/S/2911,
Cieszyn, (Teschen) Lengyelország
Irodalom: *Kunits* 1824, 267; *Thieme – Becker*
1913. IX. k. 420; *Sz – Sz* 1915, 384. 3; *Nagler*
1936, IV. k. 341; *Schmidt* 1979, 445.

7. Johann Philipp Graf von Cobenzl, 1779.
o. v. 64x50 cm, j.n.
Muzeum w Cieszynie, ltsz.: I/MC/S/2910,
Cieszyn, (Teschen) Lengyelország.
Irodalom: *Kunits* 1824, 267; *Thieme – Becker*
1913. IX. k. 420; *Sz – Sz* 1915, 384. 1; *Nagler*
1936, IV. k. 341; *Schmidt* 1979, 445; *Bakó* 2005,
135. R.144.

9. Christian von Hohenfels, 1779.
o. v. 64x50 cm, j.n.
Muzeum w Cieszynie, ltsz.: I/MC/S/2912,
Cieszyn, (Teschen) Lengyelország
Irodalom: *Kunits* 1824, 267; *Thieme – Becker*
1913. IX. k. 420; *Sz – Sz* 1915, 384. 7; *Nagler*
1936, IV. k. 341; *Schmidt* 1979, 445.

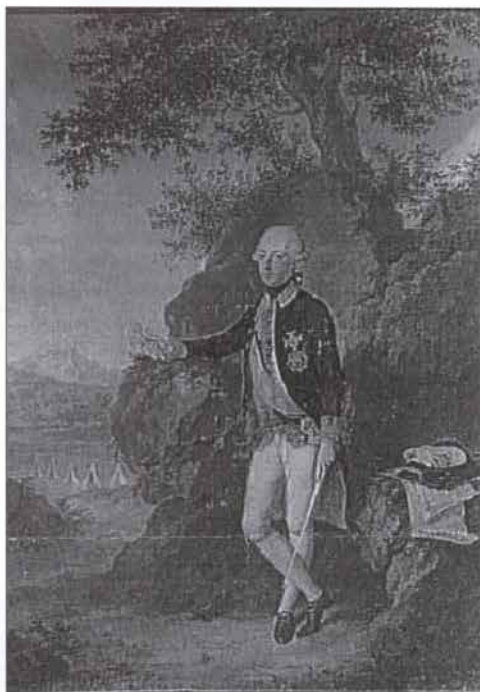

10. Nikolaus Fürst von Repnin, 1779.
o. v. 64x50 cm, j.n.
Muzeum w Cieszynie, ltsz.: I/MC/S/2913,
Cieszyn, (Teschen) Lengyelország.
Irodalom: Kunits 1824, 267; Thieme – Becker
1913.IX. k. 420; Sz – Sz 1915, 384. 6;
Nagler 1936, IV. k. 341; Schmidt 1979, 445.

11. Luis August Baron von Breteuil, 1779.
o. v. 64x50 cm, j.n.
Muzeum w Cieszynie, ltsz.: I/MC/S/2914,
Cieszyn, (Teschen) Lengyelország
Irodalom: Kunits 1824, 267; Thieme – Becker
1913. IX. k. 420; Sz – Sz 1915, 384 2; Nagler
1936. IV. k. 341; Schmidt 1979, 445.

12. Parkban, 1780.
o. v. 51x40 cm, j.: „Donat p. 1780”
lappang, származás: Ernst Múzeum Aukcióján,
1936, 54. sz. 78.

12. II. József császár portréja, 1781.
o. v. 49x40,5 cm, j.j.I.: „peint par Donat Académicien
Impérial á Vienne 1781”
Musée de Louvre, nr.: MNR 781, Párizs
Irodalom: Lavergnée – Thiebaut 1981, 25.

13. Josip Putnik, karlócai görög (nem egyesült)
metropolita arcképe 1782.
lappang
Irodalom: Kunits 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384, 19.

14. Orczy Lőrinc báró, tábornok arcképe, 1782.
Lappang
Irodalom: Kunits 1824, 271; Kazinczy 1878
(1903), 21, 42; Sz – Sz 1915, 385. 97.

15. Moritz Graf Dietrichstein gyermekkori portréja, 1788.

o. v. 23x18 cm, j.l.j.: „peint par Donat/Academicien 1788”

Wien Museum, Kat. Nr.: I.N. 17.617, Bécs, Ausztria

Irodalom: *Thieme – Becker* 1913. IX. k. 420.;

Nagy 1868, III. 314; *Abafi* 1890–91, III. 219;

Bakó 2005, 136. R.144.

17. Szent László király felajánlja a koronát Máriának a kunokkal vívott csatában, 1795.

o. v. 200x450 cm, j.j.l.: „Donat 1795”

Oltárkép a nagykőrösi rk. templomban.

Származás: Keglevich Zsigmond megrendelése.

Irodalom: *Galgóczy* 1896, 459; *Miklós* 2008, 60.

16 Semsey András portréja, 1790-es évek

o. v. 23x17 cm, j.n.

Muzeum Spiša Galeria, ltsz.: 486/69, Igló, (Spiška Nova Ves), Szlovákia

Irodalom: *Rózsa* 1959, 62.

18. Női arckép, 1801.

o. v. 63,5x49,3 cm, j.l.b.: „Donat academicus pinxit Viennae 1801”

MNG ltsz.: 4956 T, Budapest

Származás: vétel 1916-ban.

Irodalom: publikálatlan

19. *Wenckheim grófné, Gruber Terézia portréja*, 1799.

o. v. 224x149 cm, j.l.j.: „Johann Donat.”

Erkel Ferenc Múzeum, ltsz.: 68.12, Gyula
Származás: 1824-ig Pozsony, majd Szépművészeti Múzeum, majd MNG letéti gyűjtemény, végül Erkel Ferenc Múzeum, Gyula.

Irodalom: *Kunits* 1824, 269; *Sz – Sz* 1915, 384. 37; *Nagy* 1857–1868, XII, 138, 139; *Karácsonyi* 1896. III. k. 530; *Garas* 1955, 213; *Bakó* 2005, 136.

20. *Splényi Katalin* 1806.

l. appang

Irodalom: *KazLev*, 928. sz. levél .

21. *Rittmayer von Slavy*, 1806.

l. appang

Származás: 1906-os Dorotheum aukció, Bécs
Irodalom: *Thieme – Becker*, 1913, IX. k. 420.

22. *Semsey András arcképe*, 1805.

o. v. 65,5x55,5 cm, j.b.l.: „Donat academicus pinxit Vienna 1805”

Származás: korábban márkusfalvi (Markušovce, Szlovákia) kastély gyűjteményében, lt.: M-C.10., Túrócszentmártoni Népmezői Múzeum (Slovenské národné múzeum, Etnografické múzeum, Szlovákia)

Irodalom: *Anna Petrová-Pleskotová*: *Maliarstvo 18. storočia na Slovensku*. Bratislava 1983, 114., *Rózsa* 1959, 62.

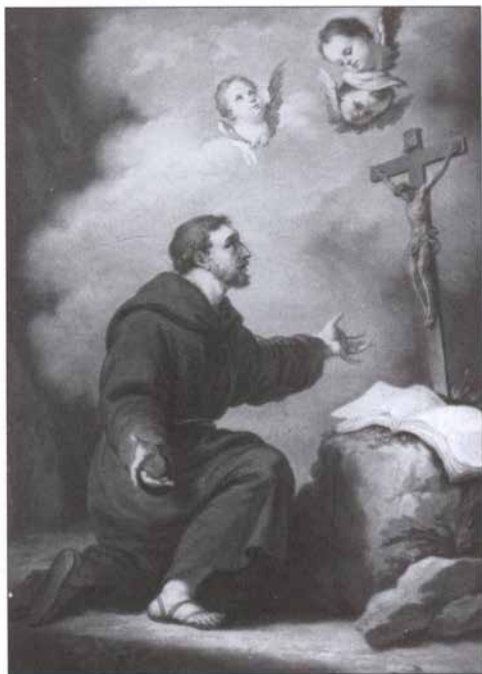
23. *Arisztokrata nő*, 1806.

o. v. 93x71 cm

j.: „peint par Donat academicien a Vienna 1806”

Boris Wilnitsky, Fine Arts magántulajdon

Irodalom: publikálatlan

26. *Szent Imre* 1806 k
Selmecebánya (Banská Štiavnica), Szlovákia
Kunits 1824, 267; *Sz – Sz* 1915, 384. 13.

27. *Keglevich Ödön gróf, testőr portréja*, 1807.
o. v. 87x69,5 cm, j.l.b.: „Donat pinxit 1807”
magántulajdon
Irodalom: BÁV, 33. Aukció, 1974, 44. tétel.

24. *Szent Ferenc*, 1806.
o. v., 108x74 cm, j.l.b.: „Donat academicus viennensis pinxit Vienna 1806”
Kuny Domokos Múzeum, ltsz. nélkül, Tata
Származás: A tatai Eszterházy kastélyból 1952-ben. Irodalom: *Kunits* 1824, 268; *Sz – Sz* 1915, 384. 15.

28. *Férfiképmás*, 1807.
o. p. 21x18 cm, j.l.j.: „Donat pinxit 1807”
magántulajdon
Irodalom: BÁV, 27. Aukció, 1972, 61. tétel.

25. *Szent Anna oltárkép*, 1807.
o. v., méretre és jelzésre nincs adat
Pápakovácsi, rk. plebánia, főoltárkép
Származás: Somogyi nevű főúr birtokára készült.
Irodalom: *Kunits* 1824, 268; *Sz – Sz* 1915, 384.
20; *Genthon* 1935, 245 .

29. *Szent család*, 1808.
o. v. 80x80 cm, j.l.j.: „Donat pinxit. Vienna 1808”
Galéria mesta Bratislavy Mirbachov Palác, ltsz.:
A 3043
Pozsony, (Bratislava), Szlovákia
Irodalom: publikátlan

30. *Orczy Istvánné Pejacsevics grófnő fiával Orczy Istvánnal*, 1808 körül.

o. v. 71x57 cm, j.n.

magántulajdon, lappang, származás: BÁV, 63, Aukció; MNG Bírálát 1431/1980.

Irodalom: a címben foglalt adatok a tulajdonos szóbeli közlései

Irodalom: *Kunits* 1824, 269; *Sz – Sz* 1915, 385, 55; *Naményi* 1903. 342; *Vayerné* 1973, 37, 33; *Baum* 1980, II. R. 518, 729; *Bodnár* 1980, 89–95., 207. 140 R. 67; MNG, Á. J. 1972, III/b. 1592.

32. *Hebe*, 1809 körül (variáció, esetleg másolat)

o. v. 78x63 cm, j.n. magántulajdon

származás: Bírálát, MNG, 882/1979.,

Irodalom: publikálatlan

31. *Hebe*, 1809.

Másolat Ignaz Unterberger *Hebe* című képéről
v. o. 63,7x51,2 cm, j. fenn a vakkereten: „Anno
1809 pinxit Donat Pictor Academicus Viennensis”

MNG, ltsz.: 3107, Budapest

Származás: Országos Képtár 1860, Bajzáth
György ajándéka, átvétel 1905.

Kiállítva: Győr, 1972; Tata, 1977.

1987-től a MNG 19. századi állandó kiállításán

33. *Nadasdy Ferenc*, 1810.

o. v 104x77 cm, j.f.j.: „Donat 1810”

MNM TKCs lt.: 53.27, Budapest

Származás: a nádasladányi Nadasdy kastélyból,
1949.

Irodalom: *Nagy* 1857–1868. VIII. 25.

34. Balogh Péter, Torontál vármegye főispánja, 1810 körül. O. v. 110x89,5 cm, j. n. József Attila Múzeum, lt.: 82.8.1., Makó Származás: Nagybcskerek vármegyeháza, 1918. után Kiszombor városháza, 1924-től Csanád vármegye székháza, 1950-es évektől makói József Attila Múzeum Irodalom: *Halmágyi Pál*: Csanád és Torontál vármegyék tisztségviselői 1799–1944. MMF, 100, szerk.: *Halmágyi Pál*, Makó 2001. 12–13. A képet Donát János műveként azonosította Bakó Zsuzsanna, 2001-ben.

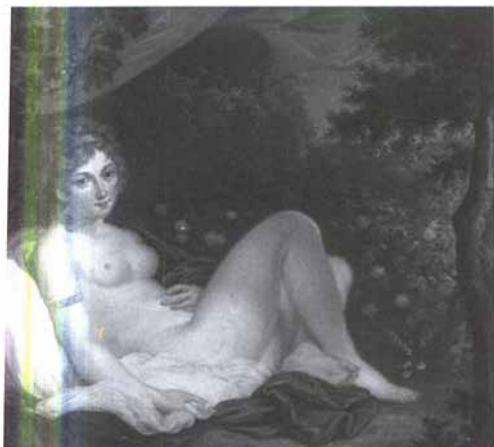

35. Dunaiszky Lőrincné, Prixtner Eleonóra, 1810. k. o. v. 37x29,5 cm, j. n. magántulajdon, Irodalom: *Pataky* 1951, 204.

36. Női arckép. (Nő lyrával és lanttal), 1810 körül o. v. 38x28 cm MNG, ltsz.: FK 3847, Budapest Származás: vásárlás Donát Sándor műkereskedőtől Kiállítva: Reformkori művészet, Fővárosi Képtár 1948, 36; Székesfővárosi Képtár 1937–38. évi új szerzeményei. Nemzeti Szalon 1939. január; 19. századi állandó kiállításon, MNG 1979–2006. Irodalom: MNG. Á. J. Budapest, 1972. III/b. 1593.; Ernst Múzeum hármaskönyve 1939, 404; *Fürst* 1943, 41; *Bakó* 2004, 10. R. 150

37. Vénusz, 1810. o. v. 49x62 cm, jelzés a fatörzshöz: „Donat pinxit 1810” MNG, ltsz.: 3105 T Budapest Átvétel az Országos Képtártól, 1852. Származás: Barkfrieder Képtárban Pesten; Országos Képtár; Szépművészeti Múzeum; Magyar Nemzeti Galéria. Kiállítva: Magyar aktkiállítás, Műcsarnok, 1925; Műcsarnok, 1937/8; 19. századi állandó kiállítás MNG, 1979-től folyamatosan; 19. század festészete, Győr, 1972; Aktok a magyar festészetben. Kuny Domonkos Múzeum, Tata, 1977; Művészet Magyarországon, 1780–1830. 1980, 141. Irodalom: *Kunits* 1824, 269; *Sz – Sz* 1915, 385. 55; *Bodenstein* 1888. 43; *KazLev.* 1910. 3232. 3283, 3325 sz. levél; *Naményi* 1903, 343–346:

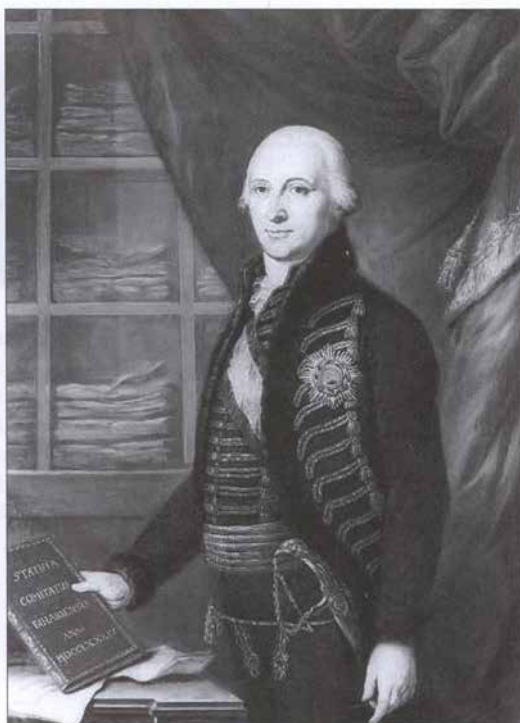
Elek 1925, II. 23–24. 613; *Gerő* 1925, 370, 373; *Genthon* 1935, 25–26; *Lyka – Majovszky – Petrovics* 1926, 11; *Bodnár* 1980, 208 141 R.36; *Bakó* 2004, 240, 1–23; *Bakó* 2005, 137; MNG. Á. J. Budapest, 1972. III/b.1591.

39. *Vénusz*, 1811.
o. v. 46x63 cm, j.j.l.: „Donat pinxit 1811”
magántulajdon
Származás: vétel a műkereskedelemből
Irodalom: *Gerő* 1925, 373.

38. *Női portré*, 1810.
o. v. 48x36 cm, j.b.l.: „Donat pinxit 1810”
Kovács Gábor Gyűjtemény
Származás: Nagyházi Galéria 9. sz. árverés,
1996. október.
Irodalom: *Fertőszögi* 2004, 33, R 51.

40. *Ürményi József Bihar vármegyei főispán arc-
képe*, 1811.
v. o. 129x93,5 cm, j. n. MNG ltsz.: L. 5.109
Kiállítás: Magyarország barokk művészet a 17–

18. században; MNG állandó kiállítás, 1980–2010.

Irodalom: Nagy 1874, 37; Nagy 1857–1868, 252–253; Domanovszky é.n. IV. 473; Naményi 1904, 273; Pogány 1962. 7. Buzási 1984, 211.

41. Ürményi József Bihar vármegyei főispán mellképe, 1811. Köriraton: „Donát János 1811-ben készült képe után metszette Ehrenreich Ádám 1818” Magyar Nemzeti Múzeum TKCs, ltsz.: 124.

Irodalom: Kunits 1824, 271; Sz – Sz 1915, 385, 85; Tudományos Gyűjtemény, 1818, VIII. kötetnél a címlapon; Rózsa 1959, 64; Nagy 1874, 37; Pataky 1951, 109.

42. Férfiarckép, 1811.

o. v. 58,5x48 cm, j.l.b.: „Donat academicus viennensis pinxit Alba Regia 1811”
Wosinszky Mór Múzeum, ltsz. 56.153, Szekszárd Származás: Rudnyánszky-hagyaték

43. Fiatal nő arcképe, 1811.

v. o. 58,5x48 cm, j.l.j.: „Donat pinxit 1811”
Wosinszky Mór Múzeum, ltsz. 56.103, Szekszárd Származás: Rudnyánszky-hagyaték
Irodalom: Bakó – Szentes 1984, 21. R.19

44. Fejér György paptanár, professzor arcképe 1812.

lappang

Irodalom: Kunits 1824, 271; Sz – Sz 1915, 385. 74; Naményi 1903, II. 344.

45. Női arckép, 1811.

o. v. 58,5x 48 cm, j.l.b.: „Donat pinxit 1811”
Wosinszky Mór Múzeum, ltsz.: 56.104, Szekszárd Származás: Rudnyánszky-hagyaték
Irodalom: publikálatlan

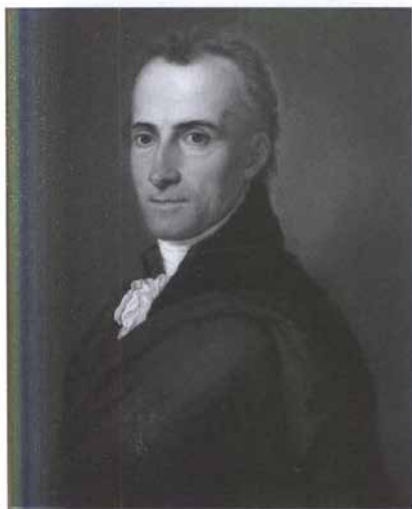
46. *Kazinczy Ferenc* portréja, 1812 körül,
Másolat Joseph Kreutzinger 1808-ban készült
festménye után

o. fa, 67x54 cm, j.n.

Pannonthalmi Főapátság Gyűjteménye, Pannon-
halma

Származás: Guzmics Izidortól

Irodalom: *KazLev* 2971, 3360, 3368, 4108, 4255,
4308, 4311 sz. levelek; *Mihályi* 1928 59; *Mihályi*
1929, 28; *Rózsa* 1957, 179, 180. 189; *Naményi*
1903, 211–214.

47. *Kazinczy Ferenc* portréja, 1812.

o. v. 57,1x46 cm, j.n. MNM TKCs ltsz.:113

Származás: Horváth István könyvtárából

Kiállítva: MNG 19. századi állandó kiállításán,
1979-től folyamatosan; *Kazinczy Ferenc és a mű-
vészetek* PIM, 2009. május–2010. március.

Irodalom: *Kunits* 1824, 271; *Sz – Sz* 1915, 385.
77; *KazLev*, 231, 1943, 2335, 2337, 2497, 2939,
2806, 4230, 4108, 4255, 4308, 4311, 3363. sz.
levél. *Lyka* 1922. 117; *Rózsa* 1957, 179, 180; *Nagy*
1874, 26–44; *Bíró* 1953. 8; *Naményi* 1903, I. 211–
214; *Zádor* 1961, 33. R.21; *Szana* 1901, 10; *Csen-
geryné* 1960, 43–35; *Bakó* 2005, 138.

Vida Júlia portréja 12 éves korában, 1812.

o. v. 61,5x44,2 cm, j.: „Julia Vidale Aet.12/pictus
Budae a. 1812”

magántulajdon

48. *Vénusz és Ámor* 1812.

o. v. 61x73 cm,

magántulajdon

Származás: BÁV, jubileumi aukció, 1968. 5000
sz. R.643.

Irodalom: *Vayerné* 1973, 16.R.5; *Bodnár* 1980,
208, 209.142 R 68; *Bakó* 2005, 139. R.8

49. Dudits Andor nagyapjának portréja, 1812.
o. v. 74x60, 5 cm, j.n.
magántulajdon
Kiállítva: Ernst Múzeum, Magyar remekművek,
1921. 47.
Származás: MNG Bíráló, 114/982.
Irodalom: Lóránth 1944, 55.

50. Horvát István, 1812.
o. v. 58x45 cm, j.b.l.: „Donat 1812”
OSZK tulajdona, Budapest
Irodalom: *Kunits* 1824, 271, *Sz – Sz* 1915, *Kaz-
Lev* 2246, 2289, 2401. sz. levél; *Naményi* 1903,
II. 343–346; *Genthon* 1935, 26.

51. Kistatai Horváth Miklós, 1812.
o. v. 59x48 cm, j.n.
Xantus János Múzeum, ltsz. 56.17, Győr
Származás: Petz Gyűjtemény
Irodalom: *Uzsoki* 1962, 220.

52. Vitkovics Mihály, 1813.
o. v. j.: „Donat p. 1813”
Lappang. Irodalom: *Kunits* 1824, 271; *Sz – Sz*
1915, 385, 73; *KazLev* 2390, 2395, 2467, 2695;
Divald 1917, 101; *Genthon* 1935, 26; *Naményi*
1903, II. 345.

53. Donát János u. Pollák Zsigmond : *Vitkovics
Mihály*, 1813.
p. metszet
MNM TKCs ltsz: 58.3006, Budapest
Irodalom: *KazLev* X. 263, XI. 463.

54. Szemere Pál, 1813

lappang

Irodalom: KazLev X. 263; *Kunits* 1824, 271; Sz – Sz 1915, 385. 93; KazLev 263

55. Szemere Krisztina, (Szemere Pálné, Széplaki Vilma) költőnő arcképe, 1813.

o. v. 75x60 cm, j.n.

lappang

Irodalom: *Rexa* 1929, 35., XXXII. tábla, R; *Zarándy* 1910, 1. sz. kép

56. Insurgens nemes tiszt arcképe, 1813.

o. v. 97,5x74,5 cm, j.b.l.: „Donat (academicus) pinxit 1813”

MNM TKCs, ltsz. 60.15, Budapest

Származás: BÁV Aukció, 1960.

Irodalom: *Árverési közlemények* 1938, 4. sz. 85. 16.

57. Tatay arcképe, 1813.

Lappang

Irodalom: *Kunits* 1824, 271; Sz – Sz 1915, 385 76; KazLev X. 164; *Naményi* 1903, 345.

58. Mitterpacher Lajos, 1814.

o. v. 74x60 cm, j.k.: „Vultum hunc e corpore mortuo ereptum viventi similem restituit Donat Academicus Viennensis. 1814”

MNG letét, ltsz.: L.U. 58.645, Budapest
Irodalom: *Bakó* 2005, 139.

59. Mitterpacher Lajos, 1819.

o. v. 97x71 cm, felirata: „Ludovicus Mitterpacher Natus. MDCCXXXIV. OBIIT MDCCCXIV.” lent javítva: „Relicto bonis omnibus/sui desiderio/vul-

tum hunc e corpore mortuo ereptum/viventi similem pinxit et museo nationali hungarico muneri dedit Donat academicus viennensis MDCCCXIX.” MNM TKCs, ltsz.: 88, Budapest Irodalom: *Schams* 1821, 263.; *Kunits* 1824, 271.; *Sz – Sz* 1915, 385, 78; *Thieme – Becker* IX. k. 420; *Nagy* 1874, 44; *Naményi* 1911, 394; *Peregriny* 1907, 96; *Meller* 1911, 394.183; *Fejős* 1957, VI. 1. sz. 42, 44; *Pataky* 1951, 107; *Bakó* 2005. 139. R. 7.

60. Donát János u. Blasius Höfel: *Mitterpacher Lajos*, 1819. (Előkép: MNM TKCs ltsz.: 88) p. rézmetszet, é. n. MNM TKCs, ltsz.: 262, Budapest Metszet duplum a Mezőgazdasági Múzeumban, ltsz.: 28.009, Budapest Irodalom: *Pataky* 1951, 107.

61. *Wesselényi Miklós*, 1814. lappang Irodalom: *KazLev*, XII. 165, 324, 358, XIV. 470, XV. 22, 23.

62. *Pataky Mózes*, 1814. lappang Irodalom: *KazLev* XII. 226, 324, 358, 3360.

63. *Kovács Miklós Ádám*, 1814. o. v. 59x50 cm, jelzés:l.bl.: „Donat pinxit 1814” magántulajdon

64. *Ismeretlen nő képmása*, 1814. o. v. 63x50 cm, j.j.l.: „Donat pinxit 1814” lappang. Irodalom: *BÁV*, 89. sz. Aukció, 1992, 73. tétel.

65. *Ismeretlen férfi portréja*, 1814. o. v. 24x20 cm, j.j.l.: „Donat 1814” Šarišská galéria, Prešov, ltsz.: 0388, Eperjes (Prešov) Szlovákia

66. Pargfrieder (Barkfireder) arcképe, 1815.
o. v. 226x128 cm, j.l.j. a sziklán: „Donát pinx.
1815.”

MNG Itsz.: 5216.

Származás: vétel J. Pick bécsi műkereskedőtől
1918-ban.

Kiállítás: Új szerzemények a Szépművészeti Mú-
zeumban, 1921. június 4.

Irodalom: *Kunits* 1824, 269; *Sz – Sz* 1915, 385.
60; *Dorffinger* 1827, 128. 317; *Rexa* 1929, 24;
Vocelka-Zeidler 1979, 17–22; *Bakó* 2005, 139;
Müller-Funk – Kugler, 2005, 385–387.

67. Révai Miklós, nyelvész, költő arcképe, 1815.

Lochbichler Ferenc képének másolata. Loch-
bichler műve valószínűleg metszet, vagy halotti
maszk után festett mű volt, 1811. körül.

o. v. 62x46,5 cm, j.n.

Származás: ajándék 1852-ben, Horváth István
könyvtárából.

MNM TKCs Itsz.: 116, Budapest

Kiállítás: Magyar Írók arcképei, PIM, 1960. 17.
Irodalom: *Kunits* 1824, 271; *Sz – Sz* 1915, 385,

81; *KazLev* 1911 sz., 2996; *Naményi* 1906, 423;
Peregriny 1907, 113–116; *Peregriny* 1909, 373;
Divald 1917, 56. 101; *Rózsa* 1959, VIII. évf. 1.
sz. 61–67, 64; *Pogány* 1962, 7; *Bakó* 1992, 38.
13. sz; *Bakó* 2005, 139, 142.

68. Virág Benedek. 1815.

o. v. 59x49 cm, j. a jobb karnál: „Donat 1815”
MNM TKCS, Itsz.: 92, Budapest

Származás: ajándék 1852-ben Horváth István
könyvtárából.

Irodalom: *Kunits* 1824, 271; *Sz – Sz* 1915, 385. 101;
KazLev XI. 166, 167, 455, XII. 159–160, XIII.
162; *Nagy* 1874, 40; *Pallas* 1893, 5. 44; *Genthon*
1935, 25; *Vayerné* 1969, 123; *Pogány* 1962, 7.

69. *Ybl Józsefné, Fischer Katalin portréja*, 1815.
o. v. 70x60 cm, j.l.j.: „Donát 815”
Származás: Egykor Ybl Miklós tulajdonában
magántulajdon
Antik City, aukciósház, 2010.

72. *Ybl József portréja*, 1815.
o. v. 70x60 cm, j.l.j.: „Donát 815”
Származás: Egykor Ybl Miklós tulajdonában.
Antik City, aukciósház, 2010.
magántulajdon

70. *Férfiarckép*, 1815.
o. v.: 60x49 cm, j.l.j.: „Donat pinxit 1815”
MNG ltsz.: 55.357
Származás: ajándék a bükkösi volt
Jeszenszky kastélyból. Kiállítás: A MNG új
szerzeményei, 1970 aug. XI. évf. 8. sz. 33.
Irodalom: MNG ÁJ 1972. III./205.1601.

71. *Férfiportré*, 1815.
o. v. 60x46 cm, j.l.b.: „Donat pinxit 1815”
lappang
MNG Bírálaton bemutatva 262/1957 II. 25.

73. *Esterházy József, udvari főtanácsos, Zemplén
vármegye főispánja*, 1815.
o. v. 132x106 cm, j.n.
MNM TKCs, ltsz.: 76.1, Irodalom: *Kunits* 1824.
271; *Sz – Sz* 1915, 385, 80; *KazLev* 1043. sz.
levél; *Pallas* 1893, V. 441; *Peregrinyi* 1894, 65.
190. sz; *Peregrinyi* 1907, 95. 53. sz; *Nagy* 1857–
1868, III. 92, 96; *Fejős* 1957, VI. 1. sz. 42, 44.

74. *Nádasy Lászlóné, Ráday Anna*, 1815.
o. v. 63x50 cm, j.j.l.: „Donat pinxit 1815” Hátul a vásznon: „Gr. Nádasy Lászlóné Gr. Ráday Anna”
MNM TKCS, ltsz.: 2363.
Szarmazás: MOK, Patay anyag, ajándék 1863. 01-101/1952.
Irodalom: *Nagy* 1857–1868 VIII. 25

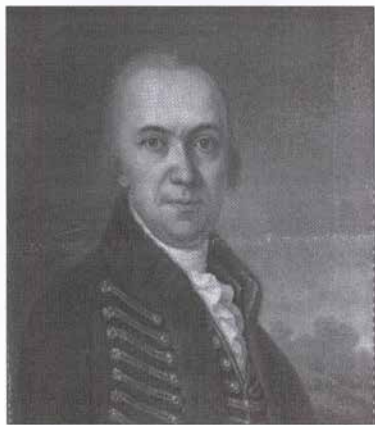
75. *Trattner Máttyás*, 1815.
o. v. 62,5x50,5 cm, j.l.b.: „Donat 1816”
MNM TKCs, ltsz.: 1469
Irodalom: *KazLev*, 2987; *Kunits* 1824, 271; *Sz – Sz* 1915, 385. 94.

76. *Rehák József ügyvéd arcképe*, 1815.
o. v. 62x50 cm, j.b. közepén: „Donat 1815”
MNG ltsz.: 2002.15., Budapest
Szarmazás: vétel a Polgár Galériából.
Kiállítva: A szóra bírt műtárgy. Új szerzemények, új eredmények az 50 éves Nemzeti Galériában. 2007. július.
Irodalom: *Kazinczy* 1879, 21, 42; *Lázár* 1890; M. A. *Képes Krónika* 1940. nov. 3. 17–18; *Cenner* 1966. 9. 35; *Császár é. n.* V. 675.

77. *Reháké Moór Anna színésznő arcképe*, 1815.
o. v. 62x50 cm, j.j. a váll fölött: „Donat pinxit 1815”
MNG ltsz.: 2002.1., Budapest
Szarmazás: vétel a Polgár Galériából.
Kiállítás: A szóra bírt műtárgy, Új szerzemények, új eredmények az 50 éves Nemzeti Galériában. 2007. július.
Irodalom: *Kazinczy* 1879. 21, 42; *Lázár* 1890; *Osztrák-Magyar Monarchia...* 1893, IX. 343; M. A. *Képes Krónika* 1940, nov. 3. 17–18; *Cenner* 1966, 9. 35; *Császár é. n.*, R 615, 675; *Bakó* 2005, 139.

78. Férfiportré, 1815.

o. v. 77x62 cm, j.k.b.: „Donat pinxit 1815”
Xántus János Múzeum, ltsz.: 65.71.1, Győr
Származás: 1960-ig Bély Gyulánál, majd vásárlás
úttján a múzeumba került.
Irodalom: *Uzsoki* 1962, 217–222. 224.

80. Főúri képmás, 1816.

o. v. 66x50 cm, j.l.b.: „Donat 1816”
Származás: ajándék 1949-ben.
MNG, ltsz.: 9722, Budapest
Kiállítva: MNG A. J. 1972 III/6 1600 sz.
Irodalom: 25 év új szerzeményei. MNG 1970.
jún. 13.–1970. júl. 27.

79. Női mellkép, 1816.

o. v. 78x63 cm, j.j.k.: „Donat 1816”
Származás: 1960-ig Bély Gyulánál, majd vásárlás
úttján a múzeumba került.
Xántus János Múzeum, ltsz.: 65.71.1, Győr
Irodalom: *Uzsoki* 1962, 217–222. 224

81. Főúri képmás, 1816. (a fenti variációja)

o.v. 66x51,5 cm, j.l.b.: „Donat 1816”
Származás: Magyar Média 138/86, bírálati száma
138/85
Irodalom: publikálatlan

80. Besán Julianna arcképe, 1816.

o. v. 98x73 cm, j.l.j.: „Donat 1816”, a hátoldalon:
„Julianna Besan Consors Antony Tallian Anno-
rum. 1816.” lappang
Származás: BÁV, 27. Aukció, 1972, 62. tétel.
Irodalom: publikálatlan

82. Teleki grófnő, 1816.

lappang
Irodalom: KazLev, 3232. sz. levél; *Lyka* 1922.
24.

83. Férfiportré, 1816.
o. v. 57,5x47,5 cm, j.l.b.: „Donat 1816”
Déri Múzeum, ltsz.: II.5717.1., Debrecen
Származás: vétel Félégyházi Lászlótól 1957-ben.

84. Kámánházy László váci püspök portréja,
1816 körül. Ippang
Irodalom: KazLev, 3283 sz. levél.; Tudományos
Gyűjtemény IV., 1818, 29.; Török 1859, 69.

85. Zichy József alispán, 1816.
o. v. 96,5 x72 cm, a kép hátán felirat: „Pauca
loqui sed /multa agere/ Illustrissimus dominus Jo-
sephus Zichy / de Eadem et in Zaik S.C. et R.A.
Mattis Actualis/ Camerarius Consiliarius et
Eques Aurastus / Itae Familiae Nobilum de Zichy
Bonorum /Restaurator / Anno 1816” Alatta jelzés:

„Donat Academischer Maler”
Származás: Rubido Zichy Ivántól, 90/1951.
MNM TKCs ltsz.: 55.49, Budapest
Irodalom: Nagy 1857–1868, XII. 371.

86. Zichy Józsefné, Bésán Franciska, 1816.
o. v. 97x72 cm, jelzés hátul a vásznon: „Fran-
ciska NATA BÉSÁN /Josephi Zichy/ Contho-
RALIS/ Anno 1817.” Alatta: „Donat
akademischer Maler”
MNM TKCs ltsz.: 55.50, Budapest
Származás: Rubido Zichy Ivántól, 90/1951.
Irodalom: Nagy 1857–1868, XII. 371.

87. Prónay Ifigénia, Amélia, és Antonia, 1816–17.
o. v. 73,5x70,5 cm, jelzés hátul a vásznon: „Br.
Prónay Ifigénia, Br. Prónay Amélia, és Br. Prónay

Antónia, és Br Pronay Simon képei.”
 Származás: MOK Patay anyag, 863-01-101/195/2
 MNM TKCs ltsz.: 2362, Budapest
 Irodalom: KazLev, XIV. 438–39. 3325 sz., XIV.
 232–234, 3232 sz; *Naményi* 1907, 349; *Rózsa*
 1962, 216.

88. *Kazinczy Ferencné Török Sophie és lánya Eugénia portréja*, 1816–17.

lappang

Irodalom: KazLev, XII. 376, 413. 2869 sz., 2881.
 sz., 2889. sz. 3283 sz. levelek.

89. *Ossian*, 1816.

Feltehetően másolat J. G. F. Gérard metszete
 után.

Lappang

Származás: Készült Wesselényi báró megrendelé-
 sére, Parkfrieder képtárában volt 1824-ig.

Irodalom: *Kunits* 1824, 270.; *Sz – Sz* 1915, 385.
 57.; *Jávor* 1994.

90. *Zenker Terézia*, 1816.

o. v. 72,5x59,5 cm, j.l.b.: „Theresia Zenker gebohren
 den 14 aug. 1778. Wird 39 Jahr”, j.: „Donat
 1816”

MNG ltsz.: 5001 T, Budapest

Származás: vétel 1916, 1045/916

Kiállítva: Új szerzemények a Szépművészeti Mú-
 zeumban, Budapest, 1918. 6.

Irodalom: Új szerzemények a Szépművészeti
 Múzeumban, Budapest, 1918. 6.

91. *Majláth György királyi személynök, Tolna
 megye főispánja*, 1817.

o. v. 92x74 cm, j.l.b.: „Donát pixit 1817”, felirat:
 „Illustrissimus Dominus Georgius Mayláth de
 Székely Insignis Ordinis Sancti Stephani Regis
 Apostolici Eques Sacratissimae Caesarae Regi-
 aegue Apostolicae Maiestatis Personalis Praeae
 R. in Judiciis Locumtenens et Consiliarius Insig-
 nis Comitatus Tolnensis supr. cuius comes.”
 Származás: MMOK 1951. X. hó, a Kúria beren-
 dezéséből

BTM Kiscelli Múzeum, ltsz.: 51.1259.30

Irodalom: *Kunits* 1824, 270; *Sz – Sz* 1915, 385.
 69; *Nagy* 1857–1868, 252–253.

92. *Székhelyi Majláth György mellképe*, 1817
 körül. o. v. 25x19 cm, j.b.l. „Donat pinx.”
 magántulajdon.

Származás: MNG Bíráló, 585/1980

93. Szekehelyi Majláth György, 1817.

Donát után metszette Kaerling Tóbiás és Lenhardt Sámuel, 1817. papír, rézmetszet
MNM TKCs, ltsz. 3319

Irodalom: *Tudományos Gyűjtemény*, 1818., 1821. XI. kötet mellett; *Sz – Sz* 1915, 385, 88; Pallas V. 441; *Nagy* 1874, 37; *Pataky* 1951, 174.

96. Női arckép, 1818.

o. v. 74x61,5 cm, j.k.: „Donát p. 1818”
MNG ltsz.: 67.186, Budapest

Származás: vétel a BAV 1967. dec. Aukcióján.

94. Berzsenyi Dániel, 1817.

o. v. 62x50 cm, j.b.l.: „Donát 1817”

Kovács Gábor Gyűjtemény, Budapest

Származás: Nagyházi Galéria 1995. 8. sz. árverés. 297.

Irodalom: *Fertőszögi* 2004. 52, 53.

95. Donát János u. Blasius Höfel: Kelemen Imre, 1818.

papír, rézmetszet

MNM TKCs ltsz.: 6480, Budapest

Irodalom: *Kunits* 1824, 271; *Sz – Sz* 1915, 385.

86; *Thieme – Becker* 1913, 420; *Nagy* 1874, 37;

Bányai 1908, 134.

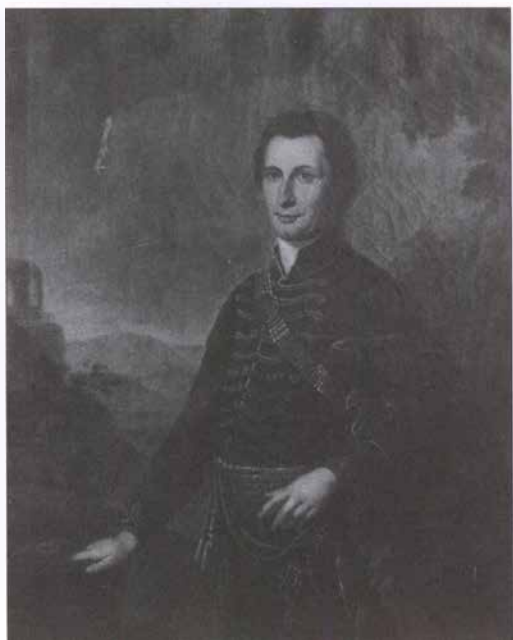

97. Női arckép, 1818 körül.

o. fa, 28x23,5 cm, j.n.

magántulajdon

Kiállítva: Műcsarnok, 1937/8

98. *Forgács József gróf*, 1818.

o. v. 147x100,5 cm, j.l.j.: „Donat academicus pinxit 1818”

Arany János Múzeum, ltsz.: 55.6., Nagykőrös Származás: 1818-ban a gróf ajándékozta Nagykőrös városának, majd 1955-ben a város a múzeumnak adományozta.

Irodalom: *Kunits* 1824, 270; *Sz – Sz* 1915, 385. 53; *Nagy* 1857–1868, IV. k. 214, 216.

99. *Baráthi Huszár József nógrád megyei aljegyző portréja*, 1818.

o. v. 67x56 cm, j.b.l.: „Donat academicus Viennensis pinxit 1818”

BTM Fővárosi Képtár, ltsz.: KM 72.86
Irodalom: *Tudományos Gyűjtemény*, 1830, XII. 143.; *Nagy* 1857–1868, IV. 303.

100. *Baráthi Huszár Józsefné, Derghi Karcsai Somogyi Mária*, 1818.

o. v. 67x56 cm, j.j.l.: „Donat academicus Viennensis pinxit 1818”

BTM Fővárosi Képtár, ltsz.: KM 72.87
Irodalom: *Nagy* 1857–1868, IV. 287.

101. Donát János u. Johann Neidl: *Rummy Károly György*, 1819.

(Donát képe: 1818)

papír, rézmetszet, köriraton: balra: „Donat pinxit Pestini 1818”, jobbra: „Neidl sculpsit Viennae 1819”, alatta felirat: „Georgicus Carolus Rummy”

Irodalom: *Kunits* 1824, 271; *Sz – Sz* 1915, 385. 87; *Tudományos Gyűjtemény*, 1820. XI. köt. címlapján; *Nagy* 1874, 26–44; *Wurzbach* 1856–1892. 1874. 27. köt. 267; *Rózsa* 1957, 237.

102. *Rosa József*, 1818.

o. v. 74x61 cm, j.: áthúzva a talpán: „Rosa János orvos fia aki 782-ben.” [született] „Donat academicus pinxit Pestini 1818 Gna / riu / Rác / Notis / vitae / Ora / tius”

Származás: vétel Sándor Emil műgyűjtőtől, 1943.

BTM Fővárosi Képtár, ltsz.: 23.009

Irodalom: publikálatlan

majd vétel a 89. sz. BÁV Aukción, 1992-től a MNG-ban.

Kiállítás: Múcsarnok, 1937/8, 1992-től MNG 19. századi állandó kiállításán

Irodalom: *Kunits* 1824, 271; *Sz – Sz* 1915, 385.,

58; *KazLev* 3232 sz. levél; *Kopp* 1943, 9. R.3.

103. *Révay Pál*, 1818.

o. v. 80x65 cm, j.j.l.: „Donat academicus pinxit Pestini 1818”

Slovenské národné literárne múzeum, ltsz.: 44
Turócszentmárton (Martin) Szlovákia

105. *Férfiképmás*, 1819.

o. v. 63x50 cm, j.l.b.: „Donat 1819”
magántulajdon

Származás: BÁV, 24. Aukció, 1971. máj. 59.
tétel.

104. *Orpheus Hádészról és Persephonétól Eurydike visszaadását kéri*, 1819.

o. v. 134x151, 5 cm, j.j.l.: „Donát pinxit 1819”
MNG ltsz.: 92.12. Budapest

Származás: 1824-ig Barkfrieder Képtárában,

106. *Döbrentei Gábor portréja*, 1819.

lappang

Irodalom: *Kunits* 1824, 271; *Sz – Sz* 1915, 385.
91; *KazLev* 2011, 3360 sz. levél.

107. Horváth Istvánné, Szapáry Karolina, 1819.
o. v. 59x46,5 cm, j.k.b.: „Donat J. 1819”
MNM TKCs ltsz.: 57.1
Származás: vétel 1957.
Irodalom: publikálatlan

110. Ismeretlen nő portréja, 1819.
o. v. 60x50 cm, j.b.k.: „Donat pinxit 1819”
magántulajdon

108. Patacsics Károly arcképe, 1819.
o. v. 63x55 cm, j.n. Felirat: „Patacsics Károly/Ca-
rolus Patacsich, / or Med / icinae /
Annorum 23”
BTM Fővárosi Képtár, ltsz.: 24045
Származás: vétel 1944-ben.
Irodalom: Kunits 1824, 270; Sz – Sz 1915, 385.
72; Hőgyes 1906, 232; Bugát és Flór 1841.

109. Orleans-i szűz, 1819.
o. v. 36x30 cm, j.j.l.: „Donat pinxit 1819”
lappang
Irodalom: Ernst Múzeum Aukcióján, 1921, 15.
sz. 11.

111. Madonna a gyermek Jézussal, 1819.
o. v. 180x120 cm, j.j.l.: „Donat pinxit 1819”
Slovenská národná galéria, Inv. Nr.: UH
12497/12
Pozsony (Bratislava), Szlovákia

112. Sárközy István, Somogy vármegye alispánja, 1820.

o. v. 60x49 cm, j.b.l.: „Donat academicus...vinnensis pinxit Pestini 1820”

magántulajdon

Irodalom: KazLev XII. 104, XXI. 134; *Hazai és Külföldi Tudósítások* 1812, 8. sz. 38; *Nagy* 1857–1868. X. 60.

115. Férfiarckép, 1820 körül.

o. v. 47x32 cm, j.b.k.: „Donat J. Pest”

BTM. Kiscelli Múzeuma, ltsz.: 69.16

Származás: BÁV, 17. Aukció, 1957, 26. tétel.

113. Sárközy Istvánné, Chernel Eszter, 1819.

o. v. 60x49 cm, j.j.l.: „Donat 1919”

magántulajdon

Irodalom: KazLev XII. 104. XXI. 134; *Nagy* 1857–1868, X. 60.

114. Férfiarckép, 1820 körül.

o. v. 48x33,5 cm, j.j.k.: „Donat J Pest.”

MNM TKCs, ltsz.: 69.1, Budapest

Származás: MNG Bíráló 36/0960.

116. Kuruc vitéz (Rákóczy György), 1820.

Másolat Kupeczky János után

lappang

Irodalom: KazLev, 2924 sz. 3325; *Garas* 1955,

267. 29; *Rózsa* 1954, 162.

117. Bihari János, 1820.

o. v. 57,8x47,5 cm, j.k.b.: „Donat pinxit 1820”

MNM TKCs: ltsz.: 110, Budapest

Származás: a Nemzeti Képcsarnokot Gyámoló

Egyesület ajándéka a Nemzeti Múzeumnak 1851.

Irodalom: *Kunits* 1824, 271; *Sz – Sz* 1915, 385. 70;

Wurzbach 1821, I. 397; *Magyar Kurir* 1822, 371;

Révai Nagylexikon 1915, V. 68. *Peregrinyi* 1907,

104; Pallas 1893, V. 441; Szabolcsi – Tóth 1935. 2. k. 82; Nagy 1874, 26–44; Osztrák Magyar Monarchia... 1893, III. 279., 434; Keresztúry – Falvy – Vécsey 1960, 167; Prahács é.n., V. k. 643.

118. *Jekelfalussy Eleonóra*, 1820.
o. v. 57x41 cm, j.n. hátán: „Jekelfalussy Eleonóra”
Származás: vétel Struck Janka útján.
MNG ltsz.: FK 5622, Kiállítva: Győr 1972.
Irodalom: Nagy 1857–1868, V. k. 329; MNG.
Á.J. Budapest, 1972. III./b. 1597.

119. *Férfiarckép*, 1820.
o. v. 80x46,4 cm, j.b.l. „Donat viennensis pinxit
academicus Pestini 1820”
Származás: vétel 1917-ben Adler Sándor műke-
reskedőtől.
MNG ltsz.: FK 1727 T, Budapest
Irodalom: MNG Á. J. 1972, III/b. 1589.

120. *Jelačić Cecilia*, 1820 körül.
o. v.
Hrvatski povijesni muzej, Zágráb (Zagreb), Hor-
vátország

121. *Ismeretlen nő arcképe*, 1820.
o. v. 69x53 cm, j.j.l.: „Donat 1823”
Irodalom: MNG Bírálólat 1767/1980

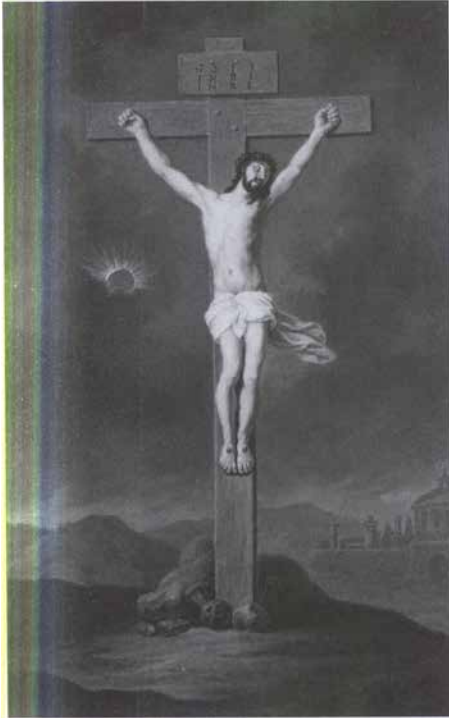
122. *Melczer Andor*, 1820.
o. v. 63x49,5 cm, j.l.: „original portrat des
k.k.Ing.: Lient Andor von Melczer gemalt von
Donat anno 1820 in Pest”
Východoslovenské múzeum, ltsz.: S 953, Kassa
(Košice), Szlovákia

123. *Haska Gábor*, 1820.
o. v. 42x56 cm, j.j.k.: „Donat pinx.” (a szignó ké-
sőbbi), a kép hátlapján: „Haska Gábor Csurgó
1820 márc 8.”
Származás: BÁV, 21. Aukció, 1969. nov. 14.
Magántulajdon
Irodalom: publikálatlan

125. *Haska Gáborné, Emilia Gutten portréja*,
1820.
o. v. 42x56 cm, j.j. váll fölött: „Donat”, felirat a
hátdalán: „Emilia Gutten Csurgai 1820 márc.
8-án lerajzoltatott.”
MNG ltsz.: 69.1, Budapest
Származás: BÁV, 21. Aukció, 1969. nov. 14.
Irodalom: publikálatlan

124. *Krisztus a kereszten*, 1820.
o. v. 94x599 cm, j.b.l.: „Donat 1820”
lappang
Származás: MNG Bíráló, 7718/91

126. *Rudnay Sándor hercegprímás arcképe*. 1821.
o. v. 158x111,5 cm, j.l.j.: „Donát/academic vi-
ennensis pinxit Pestini 1821.”, jobbra oldalt köz-
pen felirat: „Durch die erwählte Bürgerschaft im
Jahre 1821dem Vormunderamt gewidmet.”
MNG ltsz.: F. K. 732, Budapest
Kiállítás: Az MNG 19. századi állandó kiállításán
többször szerepelt.
Irodalom: *Kunits* 1824, 270; *Sz – Sz* 1915, 385.
70; *Lengyel* 1959, 157; *Bakó* 2004, 10. R 16;
MNG Á. J. 1972, III/b. 1588.

127. Rudnay Sándor esztergomi érsek arcképe, 1821. o. v. 92x72 cm, j.: „Donat academicus viennensis pinxit Pestini 1821”

Származás: Zirci apátság

Laczkó Dezső Múzeum, ltsz.: 53.10.15,

Veszprém

Irodalom: *Kunits* 1824, 270; *Sz – Sz* 1915, 385, 70; *Nagy* 1857–1868, 94. 797.

128. Donát u. Lenhardt Sámuel: Rudnay Sándor esztergomi érsek arcképe, 1821 körül.

p. metszet, é.n., felirat balra: „Donat pinxit”, jobbra: „Lenhardt S Pest Alexander Rudnay Primás”

MNM TKCS, ltsz.: 69.105

Irodalom: *Rózsa* 1959, 64. 1. sz.

129. Női portré, 1820.

o. v. 78x63 cm, j.b.l.: „Donat pinxit 1820”.

Magántulajdon. Irodalom: publikálatlan

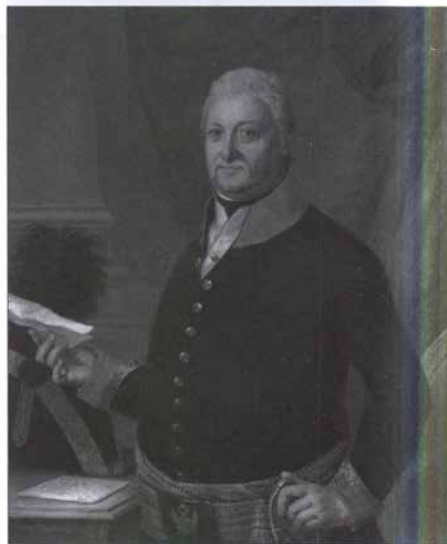
130. Percz György Henrik, 1821.

o. v. 57,5x44,5 cm, j.b.l.: „Donat academicus viennensis pinxit 1821”

Származás: magántulajdonban 1852-ig, majd ajándék a Nemzeti Múzeumnak.

MNM TKCs, ltsz.: 183, Budapest

Irodalom: *Sz – Sz* 1915, 385. 84; *Peregriny*, 1909. 388; *Pallas*, V. k. 441; *Nagy* 1874, 26–44.

131. Boráros János mellképe, 1821.

o. v. 80x64 cm, j.: „Donat academicus Viennensis pinxit 1821”

Származás: vétel magángyűjtőtől, 1903.

BTM Fővárosi Képtár, ltsz.: 90

Irodalom: *Borsodi – Bevilacqua* 1935, 577.

132. Boráros János, 1822.
o. v. 109x92 cm, j.b.l.: „Donat academicus viennensis ad naturam pinxit Pestini 1822”
Származás: Fővárosi Képtár átadása
171/199/1950.
BTM Kiscelli Múzeuma, ltsz.: 51.775
Irodalom: Schoen 1939, VII. 30; Borsodi – Bevilacqua 1935. 577.

133. Dessewffy József, 1821.
lappang
Irodalom: KazLev XIII. 361; XIV. 472.; XXV. 34. 551; 3047 sz. levél.

134. Krátky Rozina, 12 éves korában, 1822.
később Walkein János, Buda polgármesterének felesége
o. v. 59x46 cm, j.l.b.: „Donat academicus viennensis pinxit 1822”
magántulajdon, Irodalom: szóbeli adatok a tulajdonostól.

135. Krátky Ágoston gyarmatárú nagykereskedő, 1822.
o. v. 57x45 cm, j. n.
magántulajdon
Irodalom: szóbeli adatok a tulajdonostól.

136. Ismeretlen főpap portréja, 1822.
o. v. 61 x48,9 cm, jelzés hátul a vásznon: „Donat academicus viennensis pinxit pestini 1822”
Keresztény Múzeum, Esztergom
Irodalom: Török 1859, 178.

137. Ismeretlen férfi portréja, 1822.
o. v. 59x71 cm, j.j.l.: „Donat academicus Viennensis pinxit 1822”
Hradné múzeum, Inv.Nr.: H-3589, Fülek (Fil'akovo), Szlovákia, Irodalom: publikálatlan

138. Női portré, 1823 körül.
o. v. 81,5x65,5 cm, j.n.
magántulajdon
Irodalom: MNG Bírálóat 1933/977 és 832/1983.

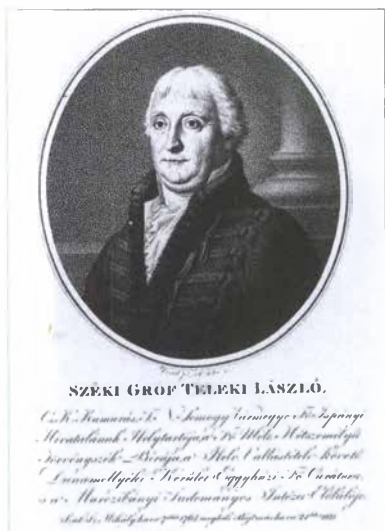
139. Női képmás, 1823.
o. v. 67,5x52,8 cm, j.b. a vállnál: „Donat academicus viennensis pinxit Pestini. 1823”
MNG ltsz.: 5972, Budapest
Szarmazás: Ernst Múzeum Aukcióján 1924, 27. sz. 208. tétel, majd magányújtótónél, 1925-ig, majd Szépművészeti Múzeum.
Irodalom: *Naményi* 1926, 41.

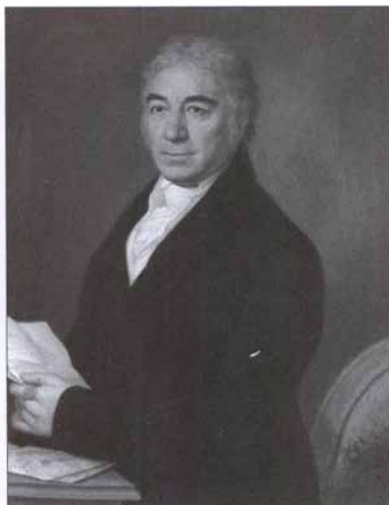
140. Ismeretlen férfi portréja, 1823.
j.b.l.: „Donat academicus viennensis pinxit 1823”
magántulajdon
Irodalom: MNG Bírálóat, 1932/977

141. Csapkefőkötős nő, 1823.
o. v. 69x53 cm, j.j.l.: „Donat pinxit 1823”
lappang
Szarmazás: Árverési Csarnok Aukció 1927. október, 99. sz.
Irodalom: MNG Bírálóat 1767/980
Irodalom: N.N., *Nemzeti Újság* 1927, okt. 16. 18.

142. Donát János u. John (Bécs): Széki gróf Teleki László, Somogy vármegye főispánja, 1823. MNM TKCs ltsz.: 4394, Budapest Irodalom: Kunits 1824, 271; Sz – Sz 1915, 385, 89; KazLev XVIII. 4169 sz. levél, és az 525. oldalon levő jegyzetben; Tudományos Gyűjtemény 1823. I. a címlapon; Nagy 1874, 28.

144. Férfiportré, 1823. o. v., 81,5x65,5 cm, j.l.b.: „Donát Academicus Viennensis pinxit 1823” Nagyházy Galéria, 2004 dec. aukció, 6. magántulajdon

143. Férfiarckép, 1823. o. v. 78x62 cm, j.l.b.: „Donat academicus Viennensis pinxit 1823” Zádor Anna szóbeli közlése szerint kezében egy 1820 körül készült klasszicista kastély alaprajzát tartja. Herman Ottó Múzeum, ltsz.: p.77.80, Miskolc Irodalom: Szabó 1985, 106, 47; Pirint 2004. 27.

145. Andrásy Józsefné Csáky Valpurga, 1824. o. v. 71x56 cm, j.l.b.: „Donat pinxit 1824” MNM TKCs ltsz.: 2184, Budapest Származás: Ordódi Izabellánál, 1951-ig, majd vétként a MNM TKCs-ban, 114/1951.

146. Patacsich Károly orvos arcképe, 1824.
o. v. 150x108 cm, j.n.
BTM Fővárosi Képtár, ltsz.: 4173.
Származás: vétel Pich Adolftól.
Irodalom: *Bugat és Flór* XV. 1846.

147. Subich Györgyné, 1824.
Subich György jászkun kapitány felesége.
o. v. 71x60 cm, j.b.k.: „Donat academicus viennensis pinxit Pestini 1824” magántulajdon
Irodalom: Adatok a tulajdonos szóbeli közlései

148. Tahy Antalné Pechyov Klára, 1824.
o. v. 62x49,5 cm, j.j. l.: „Donat pinxit 1824”
Východoslovenské múzeum, ltsz.: H 44874,
Kassa (Košice), Szlovákia

149. Tahy Antal, 1824.
o. v. 60,5x49,8 cm j.n.
Východoslovenské Muzeum, ltsz.: H 44873,
Kassa, Szlovákia

150. Marczibányi Lőrincné, Kállay Antónia, a Nyitra megyei alispán felesége, 1824.
o. v. 55x66 cm, l.b.l.: „Donat p. 1824”

Provenencia: vétel az Árverési Csarnok Aukcióján, 1937-ben a Karátson palotából.
BTM Fővárosi Képtár, ltsz.: 17555.
Irodalom: *Nagy* 1857–1868, VII. 307; *Horvát* 1929, 95. R; *Horvát* 1938, 61, 95, 160.

151. Marczibányi Lőrinczné, Kállai Antónia, 1824 k.

A fenti variációja. Ismeretlen női arcképként leltározva, o. v. 58x48 cm, j.n.

Provenencia: a Rudnyánszky hagyatékából.
Wosinsky Mór Megyei Múzeum, ltsz. 56.101.1.
Szekszárd

Irodalom: A képre vonatkozó adatok Lovas Csilla szóbeli közlései.

152. Ismeretlen férfi mellképe, 1825.
o. v. 79x63 cm, j.l.j.: „Donat pinxit 1825”
BTM Fővárosi Képtár

153. *Őnarckép*, 1825.

o. v. 67x51 cm, j.b.l.: „Donat academicus viennensis annorum 80 se depinxit 1825.”
 Származás: a művész tulajdona, majd Horváth Istvánnál, majd Donát Mária hagyománya 1849. szept. 23-án. Horváth István könyvtárából.
 MNM TKCs ltsz.: 91 Budapest
 Kiállítva: Nemzeti Képcsarnokot Alapító Egyesület kiállítása, 1852. szept. 8. 7. tétel.; Nemzeti Múzeum 1868.; Történelmi Képcsarnok 1884.; 1893, 1894.; Az 1896-os Millenniumi Kiállítás 1034. tétel.; Magyar művészképmások. A Művészeti Múzeumok Barátai Egyesület kiállítása a Szépművészeti Múzeumban 1931.; A magyar biedermeier művészete. Ernst Múzeum 1913, 28.
 Irodalom: *Kunits* 1824, 271; *Sz – Sz* 1915, 385, 83; *Mátray* 1851, 15. 221; *Nagy* 1874, 27; *Peregriny* 1878, 26; *Keleti* 1898, 16; *Peregriny* 1909, 368; *Pallas* 1893, V. 441; *Dömötör* 1931, 323; *Petrovics* 1936, IV. 104; *Fejős* 1957, VI. 1. sz. 37. 42. 44.

154. *Csáky László gróf, nagyváradi nagyprépost arcképe*, 1825

o. v. 134x100 cm, j.l.b.: „Donat academicus viennensis pinxit Pestini”, felirat a táblán „Illustratissimus ac Reverendissimus Dominus Comes Ladislaus Csáky de körös-szegh. Consecratus Episcopus Tininiensis et Praepositus Major Capituli Varadiensis Anno MDCCCXXV.”
 MNM TKCs ltsz.: 113, Budapest
 Kiállítva: József Nádor Nemzeti Képcsarnok 1851. szept. 8; Nemzeti Múzeum 1868.
 Irodalom: *Kunits* 1824, 271; *Sz – Sz* 1915, 385.

82; *Mátray* 1851, 21; Magyar Történelmi Képcsarnok katalógusa 1922. 47; *Fejős* 1957, VI. évf. 1. sz. 42, 44.
 Származás: MNG Bíráló 8/983.

155. *Ismeretlen női arckép*, 1825.

o. v. 66x50 cm, j.j.l. „Donat academicus Viennensis pinxit pestini 1825”, lappang

156. Női képmás, 1825.

o. v. 58x44,5 cm, j.j.l.: „Donat pinxit 1825”
MNG Itsz.: FK. 6835, Budapest
Származás: Vétel a Postatakarékpénztár 105. aukcióján. 221.138/1943-XI.; MNG Á.J. 1972, III./b1599.

157. Női portré, 1826.

o. v. 66x53 cm, j.b.l. „Donat pinx, 1826”
Származás: MNG Bíráló B940
magántulajdon

158. Ismeretlen női arckép, 1826.

Feltehetően Jankovicsné később Váryné arcképe
o. v. 65x53 cm, j.b.l.: „Donat pinx.1826”
lappang
Származás: Ernst Múzeum Aukcióján, 1922. 114.
tétel; Almássy – Teleky Aukció II. 1939. 120.
tétel.

159. Angyali üdvözlés (Szeplőtelen fogantatás), 1826.

Oltárkép a szombathelyi rk. plebániatemplomban
Eredetileg Bényre készült, talán a Károlyi birtokra
Irodalom: *Kunits* 1824, 269. 38; *Sz – Sz* 1915. 385, 44. sz.

160. Angyali üdvözlés, 1826.

Feltehetően tanulmány a szombathelyi plebániatemplom számára
o. v. 84x65 cm, j.j.l.: „Donat academicus viennensis pinxit 1826”
magántulajdon,
Származás: BÁV, 27. sz. Aukció, 1972.

161. Szent család, 1827.

o. v. 85x65 cm, j.j.l.: „Donat pinxit 1827”
lappang
Irodalom: Magyar Nemzeti Reneszánsz Társulat Aukciója, Budapest, 1921. jan. 16–26. 9. tétel.

162. Wartensleben Klára, 1826.
o. v. 90x71 cm, j.n. felirat lent: „Clara Comitissa
Wartensleben...ég” (nem olvasható), Múzeum
Bojnice, Inv. Nr.: XI-41, Bajmóc, Szlovákia

163. Férfi mellkép, 1826.
o. v. 56x43,5 cm, j.: „Donat pinxit 1826”
BTM Fővárosi Képtár, ltsz.: 57.368.1
Származás: BÁV. I. sz. Aukció, 1857. okt.

164. Ismeretlen férfi portréja, 1828.
o. v. 58x45 cm, j. hátul: „Donat pinxit 1828”
Származás: MNG Bíráló 774/983

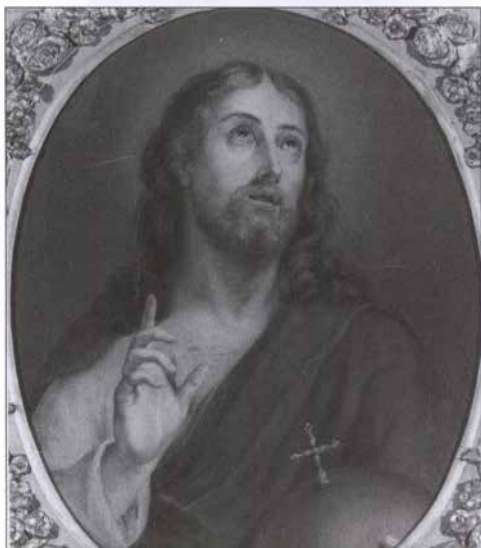
165. Női arckép, 1827.
o. v. 58x45 cm, j.b.k.: „Donat 1827”
magántulajdon

166. Ismeretlen nő mellképe, 1828
o. v. 47,8x33,5 cm, j.j.l.: „Donat J. Pest 828”
Származás: vétel Donát Sándortól 1942-ben.
BTM Fővárosi Képtár ltsz.: 22713

167. Kazinczy Ferenc időskori arcképe 1829
v. o. 65x53 cm, j.l. j.: „Donat pinxit”
Kazinczy Emlékmúzeum, ltsz.:56.7, Széphalom
Irodalom: Rózsa 1959.

168. *Salvator Mundi*

Tanulmány a bécsi Dominikánusok templomának készült oltárképéhez, 1824 előtt
o. v. 57x45,5 cm, j.j.l.: „Donat pinx.”
MNG ltsz.: 1736 T. Budapest
Irodalom: *Kunits* 1824, 268; *Sz – Sz* 1915, 384. 16.

169. *Münz Moses óbudai rabbi mellképe*

Donát képe és Kaergling kópiája u. Lenhard Sámuel
p. rézmetszet
MNM TKCs ltsz. 5229. Budapest
Irodalom: *Kunits* 1824, 271; *Sz – Sz* 1915, 385. 90.

170. *Imeretlen férfi portréja*

o. v. 50x37 cm, j.j.k.: „Donat”
Származás: MNG Bírálóat 1919/976.; BÁV 63. sz.
Aukció.

Családi együttes:

171. *Gyermekportré*

o. rézlemez, 21x16 cm, j.n.
Temesvári Múzeum, ltsz.: PMT 138, Temesvár.
(Timișoara), Románia
Irodalom: *Kunits* 1824, 270; *Sz – Sz* 1915, 63;
Ormós 1888, 36; *Kalauz* 1889, 3; *Berkeszi* 1908.
210. *Cornea* 2005, 76–77.

172. *Férfiportré (Az apa)*

o. rézlemez, 21,5x15,5 cm, j.n.
Temesvári Múzeum, ltsz.: PMT 137, Temesvár.
(Timișoara), Románia
Irodalom: mint fent

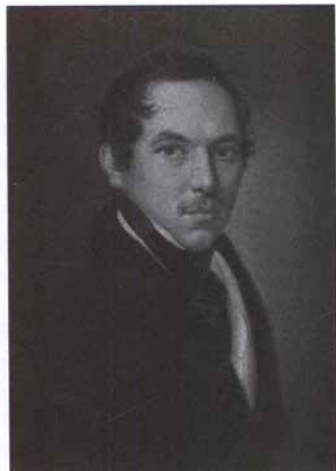

173. Női portré (Az anya)

o. rézlemez, 23x15, 8 cm, j.n.

Temesvári Múzeum, ltsz.: PMT 139, Temesvár,
(Timișoara), Románia

Irodalom: mint fent

175. Férfiportré (A nagybácsi)

o. rézlemez, 21x16 cm, j.n.

Temesvári Múzeum, ltsz.: PMT 141, Temesvár,
(Timișoara), Románia

Irodalom: mint fent

174. Női portré (A nagyanya)

olaj, rézlemez, 21,1x15,6 cm, j.n.

Temesvári Múzeum, ltsz.: PMT 140, Temesvár,
(Timișoara), Románia

Irodalom: mint fent

176. Ámor, másolat Lampi u.

o. v. 55x45 cm, j.j.l.: „Donat pinxit“
lappang

Irodalom: BÁV, 50 sz. Aukció, 1979.

177. Ismeretlen férfi portréja

o. v. 57x44 cm, j.n.

Irodalom: Postatakarék Pénztár Aukció, XV.
1934. 245., reprodukció a címlapon

179. Fiatal lány portréja

o. v. 58x46 cm, j.n.

magántulajdon

Nagyházy Galéria és Aukciósház, 2007

180. Piros kendős nő parkban

o. v. 79,5x62 cm, j.n.

magántulajdon

Kieselbach Galéria és Aukciósház, 1997.

178. Ismeretlen nő portréja

o. v. 36x30 cm, j.n.

Irodalom: MNG Bírálati szám: 2204/81

181. Kovásznai Kováts Júlia portréja, 1814

o. v. 59x47 cm, j.l.j.: „Donáth Pinxit 1814”

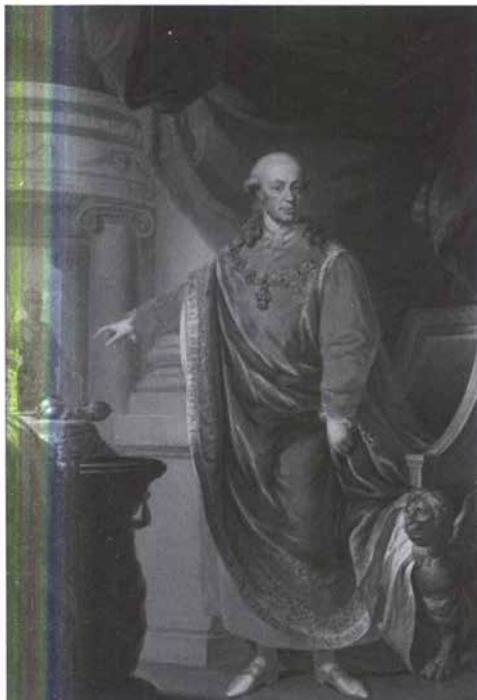
magántulajdon

182. II. József császár arcképe

A Bécsi Pénzverde számára

Irodalom: *Kunits* 1824, 267; Sz – Sz 1915, 384. 8.

183. Leopold (feltehetően Lipót császár) arcképe

A Bécsi Pénzverde számára

Irodalom: *Kunits* 1824, 267; Sz – Sz 1915, 384. 9.
magántulajdon

184. I. Ferenc császár arcképe

A Bécsi Pénzverde számára

Irodalom: *Kunits* 1824, 267; Sz – Sz 1915, 384. 10.

185. Mária Terézia arcképe

életnagyságban, Zágrábban

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 25.

186. Mária Terézia arcképe

életnagyságban, az USA-ban

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 27.

187. II. József császár arcképe

életnagyságban, Augsburgban

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 18.

188. II. József császár arcképe

életnagyságban, Milánóban

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 23.

189. II. József császár arcképe

életnagyságban, Linzben

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 24.

190. II. József császár arcképe

életnagyságban, Zágrábban

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384.

26.191. II. József császár arcképe

életnagyságban, az USA-ban

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 28.

192. Keglevich Terézia

o. v. 80,5x67,5 cm, j.n.

Slovenské národné literárne múzeum ltsz.: 40

Turócszentmárton, (Martin) Szlovákia

193. Browne grófnő arcképe

Rigában, Lettország

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 11.

194. Klobusitzky fiúmei kormányzó (1801–1809) arcképe

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 21.

195. Kray tábornagy arcképe

Irodalom: *Kunits* 268; Sz – Sz 1915, 384. 22.

196. Dubau Gabriel, klosterneuzelli prelat arcképe

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 29.

197. Herbert báró arcképe

Konstantinápolyban (Isztambulban), Törökország

Irodalom: *Kunits* 268; Sz – Sz 1915, 384. 30.

198. Herbert báró arcképe

Ugyanott

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 31.

199. Störk báró arcképe

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 32.

200. Andrássy arcképe

életnagyságban

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 33.

201. Ransteiner báró arcképe

életnagyságban

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 34.

202. Fellner báró arcképe

térkép

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 35.

203. Wenckheim báró tábornok arcképe

életnagyságban

Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 36.

204. Wenckheim báró tábornok gyermekeinek arcképe

életnagyságban

Irodalom: *Kunits* 1824, 269; Sz – Sz 1915, 385. 38.

205. A Wenckheim család

Irodalom: *Kunits* 1824, 269; Sz – Sz 1915, 385. 39.

206. Walterskirchen báró insurgents egyenruhában fiaival

Irodalom: *Kunits* 1824, 269; Sz – Sz 1915, 385. 40.

207. Báró Walterskirchenné leányaival

Irodalom: *Kunits* 1824, 269; Sz – Sz 1915, 385. 41.

208. *Krisztus keresztelése*
oltárkép „nach Gutti in Ungarn“
Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 12.
209. *Szent Imre oltárkép*
Selmecbányán, (Banská Štiavnica) Szlovákia
Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 13.
210. *Szent Regina oltárkép*
Zágrábban, Horvátország
Irodalom: *Kunits* 1824, 268.; Sz – Sz 1915, 384. 14.
211. *Szent Zsófia oltárkép*
Amade Ferenc grófnak Pozsonyba (Bratislava),
Szlovákia
Irodalom: *Kunits* 1824, 268; Sz – Sz 1915, 384. 17.
212. *Laucher énekesnő arcképe*
bécsi magántulajdonban
Irodalom: *Thieme – Becker* 420.
213. *I. Ferenc császár arcképe*
magántulajdon
Irodalom: *Thieme – Becker* 420.

MAGYARORSZÁGON KÉSZÜLT MŰVEK,
FELTEHETŐEN 1806–1824 KÖZÖTT

214. *Jézus, Mária és Szent József*
oltárkép Bajzáth József számára
Irodalom: *Kunits* 1824, 269; Sz – Sz 1915, 385. 42.
215. *Mária születése*
oltárkép a Sötér család számára, Sülyre
Irodalom: *Kunits* 1824, 269; Sz – Sz 1915, 385. 43.
216. *Nepomuki Szent János*
oltárkép Malonyai báró birtokára
Irodalom: *Kunits* 1824, 269; Sz – Sz 1915, 385. 44.
217. *Krisztus a fogságban*
oltárkép Vécsey báró főispán részére, Szatmár
Irodalom: *Kunits* 1824, 269; Sz – Sz 1915, 385. 46.
218. *Szent István*
oltárkép a Bánátba
Irodalom: *Kunits* 269; Sz – Sz 1915, 385. 47.
219. *Szent Márton*
oltárkép a Bánátba
Irodalom: *Kunits* 1824, 269; Sz – Sz 1915, 385. 48.
220. *Szent Erzsébet*
oltárkép a gróf Károlyi család birtokára
Irodalom: *Kunits* 1824, 269; Sz – Sz 385. 49.
221. *Mária látogatása*
oltárkép a gróf Károlyi család birtokára
Irodalom: *Kunits* 1824, 269; Sz – Sz 1915, 385. 50.
222. *Ürményi család*
Irodalom: *Kunits* 1824, 269; Sz – Sz 1915, 385. 81.
223. *Kemnitzner család*
Irodalom: *Kunits* 1824, 269; Sz – Sz 1915, 385. 52.
224. *Nepomuki Szent János*
Kerestinec, Horvátország

Irodalom: *Kunits* 1824, 270; Sz – Sz 1915, 385. 54.
225. *Proserpina*
Barkfrieder képtárában
Irodalom: *Kunits* 1824, 270; Sz – Sz 1915, 385. 50.
226. *Családi arcképek a Vigyázó család számára*
Irodalom: *Kunits* 1824, 270; Sz – Sz 1915, 385. 61.
227. *Családi képek a Stettner család számára*
Irodalom: *Kunits* 1824, 270; Sz – Sz 1915, 385. 62.
228. *Jézus keresztelése*
oltárkép Bács megyében
Irodalom: *Kunits* 1824, 270; Sz – Sz 1915, 385. 64.
229. *Végh országbíró, királyi személynök arcképe*
Irodalom: *Kunits* 270; Sz – Sz 1915, 385. 65.
230. *Nagy királyi személynök*
Irodalom: *Kunits* 1824, 270; Sz – Sz 1915, 385. 66.
231. *Koller királyi személynök*
Irodalom: *Kunits* 1824, 270; Sz – Sz 1915, 385. 67.
232. *Grassalkovics királyi személynök*
Irodalom: *Kunits* 1824, 270; Sz – Sz 1915, 385. 68.
233. *Gyulay Albert gróf tábornagy arcképe*
Irodalom: *Kunits* 1824, 270; Sz – Sz 1915, 385. 71.
234. *Vida arcképe*
Irodalom: *Kunits* 1824, 271; Sz – Sz 1915, 385. 92.
235. *Szemere arcképe*
Irodalom: *Kunits* 1824, 271; Sz – Sz 1915, 385. 93.
236. *Id. Kovacsics arcképe*
Irodalom: *Kunits* 1824, 271; Sz – Sz 1915, 385. 95.
237. *Ifj. Kovachich arcképe*
Irodalom: *Kunits* 1824, 271; Sz – Sz 1915, 385.
96.
238. *Orczy tábornok arcképe*
Irodalom: *Kunits* 1824, 271; Sz – Sz 1915, 385. 97.
239. *Helmeczy Mihály arcképe*
Irodalom: *Kunits* 1824, 271.; Sz – Sz 1915, 385. 98.
240. *Cserey őrnagy arcképe*
Irodalom: *Kunits* 1824, 271; Sz – Sz 1915, 385.
99.
241. *Ujfalvy Krisztina (Máté Jánosné) költőnő*
arcképe
Irodalom: *Kunits* 1824, 271; Sz – Sz 385. 100.;
Honművész 1833. 295.
242. *Migazzi János gróf portréja*
Mestské múzeum Zlaté Moravce, ltsz.: 19.
Aranyosmarót, (Zlaté Moravce), Szlovákia